

KAFKŮV

ILLUSTROVANÝ PRŮVODCE PO KRÁL. ČESKÉM.

PÍSEK S OKOLÍM

STŘEDNÍ POVLTAVÍ A STŘEDOČESKÉ ŽULOVÉ POHOŘÍ.

TISKEM A NÁKLADEM
DRA ED. GRÉGRA A SYNA V PRAZE.

DÍL XI

Cena K 1·80.

XI.

STŘEDNÍ POVLTAVÍ

A

STŘEDOČESKÉ ŽULOVÉ POHOŘÍ

PÍSEK S OKOLÍM.

NAPSAL

JOSEF KAFKA,

ADJUNKT MUSEA KRÁL. ČESKÉHO.

S přispěním odboru Klubu Českých turistů v Písku.

S plánem Písku, mapkou a četnými illustracemi.

V PRAZE.

NÁKLADEM A TISKEM DRA EDV. GRÉGRA A SYNA.

1906.

PŘEDMLUVA.

Písecko v nejširším smyslu slova, jak zahrnuto jest do tohoto dílce mého Průvodce, jest ryze český kraj, turisticky poměrně málo navštěvovaný, ač některé jeho body jsou cílem obecně známých, ovšem jen spontanních výletů.

Střední Povltaví, Písecké Hory, tok Lužnice mezi Táborem a Pískem, část Pootaví, Blatensko a Lnářsko jsou nicméně krajiny, které zasluhují, aby pravidelně turisticky byly proputovány a možno je doporučiti zvlášť mladým turistům, kteří tu snadněji nežli jinde nasbírají zkušeností k delším a namáhavějším cestám.

Sl. Odboru Klubu Čes. turistů v Písku, jmenovitě panu JUDr. Uhlířovi, vděčím za ochotné přispění v práci zejména v okolí Píseckém, p. Čapkovi v Budějovicích pak za vlídné zprávy o Blatech Zbudovských.

Spisovatel.

ÚVOD.

Obvod území, do kterého tuto turistu českého zavádím, ohraničuji na severu jižní kraje Podbrdí a Posázaví (viz díl IV., V. a VI.) mezi Nepomukem, Rožmitálem, Příbramí, Dobříšem, Davlí, Jílovým, Cerčany a Benešovem, na východě drahou cís. Františka Josefa mezi Benešovem a Veselím a dále mezi Veselím a Budějovicemi, na jihu tratí mezi Budějovicemi a Horažďovicemi, na západě pak mezi Horažďovicemi a Nepomukem.

Většina tohoto území spadá v obvod *středočeského žulového pohoří,* ač tu a tam přes naznačenou hranici zabíhají sem také ruly Českomoravské Vysočiny a vyskytují se ostrovy prahorních břidlic.

Krajina tato však má svůj osobitý ráz, krajinářsky i geologicky naprosto rozdílný jak od břidličnatých a křemencových pohoří na severu a severozápadě (Brdy a Středočeské pohoří břidličné), tak i od rulové pahorkatiny Českomoravské Vysočiny na východě a předhoří Šumavských na jihu, takže každý, kdo jen poněkud má smysl pro rázovitost přírodní, ihned zjev ten pochopí.

Středočeské žuly, zaujímající v tomto obvodu souvisle celou $^1/_9$ našeho království, představují mohutnou hmotu žul vyvřelou většinou již v době oněch útvarů, jež u nás první zbytky živoucího tvorstva zanechaly. Část těchto žul roztýlena je mimo tuto souvislou hmotu ještě daleko na západě a na severu na druhé straně pohoří břidličných i setkali jsme se již s těmito osamělými shluky žul v jiných obvodech, na příklad v Sedmihoří u Stříbra (díl X.), v žulové pahorkatině u Jesenic (díl VIII.) a j.

Jakkoli vlny povrchu středočeských žul zřídka vystupují nad 500 *m*, nepostrádá kraj tento zajímavosti, byť i turistu

věci méně znalého nelákal zrovna k výletům, když projíždí na př. jednotvárně zvlněnou a zřídka zalesněnou krajinou od Příbrami k jihu.

Kde však povrch hlouběji je rozčleněn, kde dómovité kupy, tu osamělé, onde krátkými sedly v hřebenovitá a zalesněná pohoří se spojují a s roklinami i rozházenými balvanitými skalami se střídají, tam nabývá kraj nevšední romantičnosti a půvabnosti.

Tu třeba jen vzpomenouti středního Povltaví mezi Budějovicemi a Štěchovicemi s hrady a zámky malebně na vysokých skalách vztyčenými, Hlubokou, Zvíkovem a Orlíkem, nebo lesnatých kup v okolí Písku, malebné žulové skupiny v okolí Jistebnice, překrásného toku Lužnice mezi Táborem a Týnem Vltavským, půvabné rybničné krajiny v okolí Lnář a Blatné, aby zřejmo bylo, že i tento český kraj je neobyčejně vděčný turisticky již po stránce krás přírodních.

Připomeneme-li k tomu i přečetných památek a zajímavostí historických a kulturních, nemůžeme než vřele doporučiti turistovi českému, aby krajiny tyto hojněji navštěvoval.

P o m ě r y p ř í r o d n í. Hlavní horninou území tohoto je ž u l a, velice rozmanitá; tak zejména v nejsevernější části tmavou odrůdou t zv. g r a n i t i t e m zastoupená, který v okolí Konopiště pro pražskou dlažbu se láme; jinde, jmenovitě v sousedství rozptýlených ostrovů prahorních b ř i d l i c (fylitů) vystupují porfyrické žuly, město Tábor samo stojí na žulovité hornině, již lépe jako k e r s a n t o n jest označiti. Žula je také složivem Píseckých Hor a kopcoviny Čížovické, také Otava má tu své skalnaté lože v žule.

Obyčejně vystupuje žula na povrchu v podobě balvanů s hranami obroušenými. Balvany povstávají roztrháním a nestejnoměrným zvětráváním skal žulových. Celá moře balvanů takových spatřují se jmenovitě v obvodu žul porfyrovitých. Jinak ale vystupuje žula též v podobě sloupů a stěn, jako na př. pod Zvíkovem a Orlíkem.

Balvany žulové mívají nezřídka zvláštní tvar nebo jsou pamětihodně seskupeny. Takovým je na příkl. v i k l a n na cestě z Blatné do Skalčan; byv větrem tak jako podkladek jeho obroušen, spočíval na spodku takřka jediným bodem a kolísal.

Malebné jsou balvany u Nalžova nebo na pahorcích mezi Slatinou a Malkovem, jižně od Kasejovic, u Zamlekova a j.

Pamětihodné jsou p e g m a t i t o v é ž u l y v okolí Písku, prostoupené místy křemenem (křemenovcem) a také ž i v c e m,

Viklan u Kádova v původní poloze.

jenž tu nedávno čile byl lámán a v jehož obvodu mnohé znamenité minerály (zvláště proslulé berylly) byly nalezeny.

Velmi rozšířeny jsou v obvodu tom porfýry a zelenokamy (diority), pořídku vystupuje křemenovec i křemen čistý (růženín na Jarníku) a vápenec.

Rudy stříbrné (Nalžov), olověné (Milín, Chlum a Milevsko), zinkové (Merklín), antimonové (Milešov) a j. vyskytují se na různých místech, aniž zavdaly podnět k rozsáhlejšímu nebo vydatnějšímu dolování, zlato druhdy na Otavě až k Písku hojně se rýžovalo.

Z ostatních útvarů zasahuje do území našeho jen málo zřetelný útvar třetihorní svými výběžky z pánve budějovicko-třeboňské; tu a tam vyskytující se jíl nebo malá vrstva lig-

nitu, jež při kopání se odkryje, jest jedinou jeho zjevnější známkou.

Větší význam měly druhdy a mají dílem i dnes pro Písecko naplaveniny; ze starších jsou to hlíny na svazích kopců, v nichž četné založeny jsou cihelny, a nánosy zlatonosného písku v Pootaví, z něhož druhdy rozsáhlou měrou zlato se dobývalo a jenž i Písku dal jméno.

Květena území není naprosto nijakým floristickým celkem, patří květeně hercynské; při tom však složení její není bez zajímavosti. Podnebí území je namnoze drsné; část severní, zvláště pod Brdami, má více dešťů než jih, vegetace pak je rozmanitější, ač teprv u Štechovic a Davle, pak od Dobříše na severovýchod přistupují do květeny hercynské v hojném počtu živly teplomilné flory pannonské. Květena hercynská sama je chuda a monotonní. Velmi pozoruhodny jsou proto též ostrůvky prahorního vápence v žulách středočeských, jelikož zpravidla hostí nikoli snad jednotlivé typy, nýbrž celá vybraná společenstva ponticko-pannonské flory; na ostrůvky ty, z nichž v území nejpamátnější je u Orlíka pod St. Sedlem, mimo hojný kavyl (Stipa pennata) celá řada pannonských druhů se tam usadila. O těchto ostrůvcích fytogeograficky pojednal a původ flory jejich vyložil prof. Velenovský. V údolích potoků, vlévajících se do Vltavy, zřídka kde objevují se zástupci květeny teplamilovné, a tehdy obyčejně jenom jednotlivě. Za takové případy uvádíme z okolí Kamýka nad Vlt. typy teplamilovné: Poa bulbosa, Veronica prostrata z vrcholku žulového Makova; Viola mirabilis na zvětrávající rule (!), pak Corynephorus canescens na hrubém písku rulovém v údolí bohostického potoka.

Ani podklad geologický nerozhoduje vždy o utváření rostlinných společenstev; tak mají na př. fyllity v západní části bohatší vegetaci nežli rulový východ, žuly středočeské pak dílem neobyčejnou jednotvárností vegetace se vyznačují, dílem však — což nejspíše dostatečným obsahem vápna i příznivým vegetaci způsobem větrání horniny je podmíněno — vykazují mimo živly hercynské místy pěkná společenstva květeny vybrané; příkladem lze uvésti formaci stepní, jíž tvoří kavyl, v mohutných trsech rostoucí na skalnaté půdě z pouhé zvětralé žuly u Orlíka při údolí vltavském. Jednotlivé živly květeny teplamilovné usadily se tedy v místech, jež jsou zdaru jejich polohou i substrátem příznivy, ač třeba v sousedství jejich vládne jednotvárná vřesovina.

Domín má za to, že v již. Čechách živly květeny pannonské dříve z jihovýchodu se přistěhovavší, byly před časem hojněji nežli dnes rozšířeny a udržely se dodnes toliko na místech jim zvláště příznivých v boji o bytí s vegetací hercynskou; skalnaté stráně výslunné, kde stopy pannonské flory teď shledáváme, jsou tedy posledním útočištěm bývalé flory, jež se tam uhájila.

Vegetace lesní je v území líčeném velice jednotvárná; nejchudší jsou bory na sypkých půdách, ve smrčinách a nehojných lesích jedlových nejbohatší kořist odnese botanik z pokrají cest, potoků a pod. Stále se opakující druhy květeny hercynské jenom místy, na Písecku a dále k sev. při údolí vltavském přibraly některé druhy subalpinské a alpinské. O rostlinách těch lze říci, že jsou to z části zbytky květeny, po době ledové v zemi více rozšířené, některé však dospěly z Šumavy při řece sem. Velice památny v květeně naší oblasti jsou alpinské rostliny Arabis turrita a Doronicum pardalianches z lesů od St. Sedla. Soldanella montana a Aconitum lycoctonum z lesů mezi Táborem a Příběnicemi.

Málo interessantní je květena lučin; za zmínku stojí nejvýše Phyteuma nigrum na Písecku a Gentiana verna, roztomilá květinka, charakterisující lučiny od Písku až za Mírovice ku Příbrami. O poříčí vltavském krátce jsme se již zmínili; podél potoků složení květeny málo poskytuje zjevů pozoruhodných, více nalezneme na křovinatých stráních a skalních sklonech; v polohách těchto z ostružinníků, vůbec v této krajině hojných, některé druhy dosahují zde severní hranice rozšíření svého, tak zejména pěkný Rubus bifrons, dále též R. macrostemon.

Pastviny a úhory mají vegetaci velmi chudobnou; vděčnější jsou kraje rybníků, hojných v okolí Blatné a Hluboké. Písčité kraje dna rybničného, občas obnažovaného tu i tam, hostí pravé skvosty květeny zdejší; jmenujeme na př. úpory (Elatine), útlou travičku Coleanthus subtilis. Hojně objevuje se na krajích rybníků západoevropská rostlina složnokvětá Bidens radiatus; v novější době hojněji též na krajích rybničních objevena byla malá rostlinka kuřičkovitá Spergularia echinosperma.

Rašeliny typické v území dílu vytčeném najdeme na hranicích obvodu na kraji třetihorní pánve třeboňské u Borkovic a Zálší.

Podnebí krajin těchto jest z části drsné, hlavně směrem na náhorní vysočiny okresu táborského, z části mírné směrem dolin pootavských, avšak tu zas mnoho nestálosti a deštivosti dostává se mu ze sousední Šumavy. Průměrná roční teplota 7·52° C, průměrná letní teplota 13·30° C.

Jižní a východní část území našeho náleží krajinám již v dobách pradávných osídleným, jak jsou toho dokladem přečetné mohyly kamenné u Kestřan, Hradiště, Putimi, Protivína, Krtěnova, Podháje, Albrechtic, Chrášťan, Ratajů, Bernardic, Zlonína, Nadějkova, Dobronic, na Chlumu, v okolí Bechyně n. L. a jinde. Mohyly tyto dle nejnovějších výzkumů archaeologických náležejí patrně dvěma národům, nejspíše panujícím Bojům a mezi ně se tlačícím Slovanům, kteří tu zanechali odkaz mnohem staršího osídlení půdy české, než jaké dějiny dosud předpokládaly.

Konečně i doba historická zanechala tu množství vzácných památek. Písek, Tábor, Orlík, Zvíkov, Hluboká jsou věru po té stránce zlatými hřeby krajiny. Doba moderní může se tu pochlubiti nejedním vynikajícím dílem i připomínáme v té příčině jen proslulý viadukt obrovské výše na Červené, moderně zřízené lázeňské místo v Bechyni a p.

Jest zde tudíž všude dost předmětů pro pozornost a potěšení turistovo.

Nejzajímavější body Středního Povltaví a Středočeského žulového pohoří

A. Nejvyšší body a vyhlídky

Zkratky: *Rz.* rozhledna, *Rs.* restaurace, *m* výška nad mořem *V.* vyhlídka.

Amerika neboli Vyhlídky, lesní park v Písku. Rozhl. Letní Rs.

Baroora Sv Výšina u Pročevil. V. do okolí Březnice.

Boubín-Hůrky. Od Písku 6 *km*. Nejlepší přehled písecké kotliny.

Bukovec (*m*) u Sudoměřic. Vyhl. na okolí táborské.

Čížovský Vrch (512 *m*). Pěkný rozhled na kotlinu píseckou.

Holý nebo **Písecký Vrch** (605 *m*) v Horách Piseckých. Vyhl. k J. V. a Z.

Chlum u Čimelic. Vyhl.

Křesovoc u Škvoretic. Vyhl.

Markéta Sv: u Oselce. Vyhl. k Šumavě.

Mehelník (624 *m*). Se skály na vrcholi vyhl.

Stražiště u Březnice se starodávným kostelem sv. Jana Kř. Vyhl.

Svicny, vrchol v lesích píseck. V.

Šibený vrch u Štěkně s pěknou Vyhl.

Třemšín v lesích rožmitálských. Rz.

B. Místa lázeňská, letní sídla i místa přírodnicky a historicky zajímavá.

Lz. lázně, *Ls.* letní sídlo.

Albrechtec, ves u Písku se starož. románským chrámem a s mohylami předhistorickými.

Bechyně. Lz. a Ls. Škvostná krajina nad Lužnicí. Starobylý zámek. Spojeni elektrickou drahou s Táborem.

Bělčice s pamětih. kostelem. Diamantová klenba.

Bernartice. Stará tvrziště (tři tvrzi) a pamětihodný kostel, kamenné mohyly.

Blata s pomníkem Jakuba Kubaty u Zbudova mezi stanicemi Zliví a Nakřin-Netolice.

Blatná. Zámek bar. Hildprnndta, s přistupnou danči oborou. Rodiště J. P. Koubka, K. Strakatého a F. Vorlíčka.

Borkovice, proslulá rašeliniště u Soběslavě.

Borotín u Sedlce. Zříceniny hradu.

Březnice se zajímavým, starobylým zámkem, druhdy sídlem Filipíny Welserovny, arcikníželi Ferdinandovi zde oddané.

Bubovice u Březnice s pamětihodným chrámem.

Buzice s prastarou tvrzí Buzických z Buzic.

Býšov u Hluboké. Malebná starobylá tvrz,

Bystřice-Leštno s renaisančn. zámkem ze XVI. stol.

Cerhonice, rodiště Ladislava Stroupežnického, kterýž odtud vzal také látku i scenerii k své veselohře »Naši furianti«.

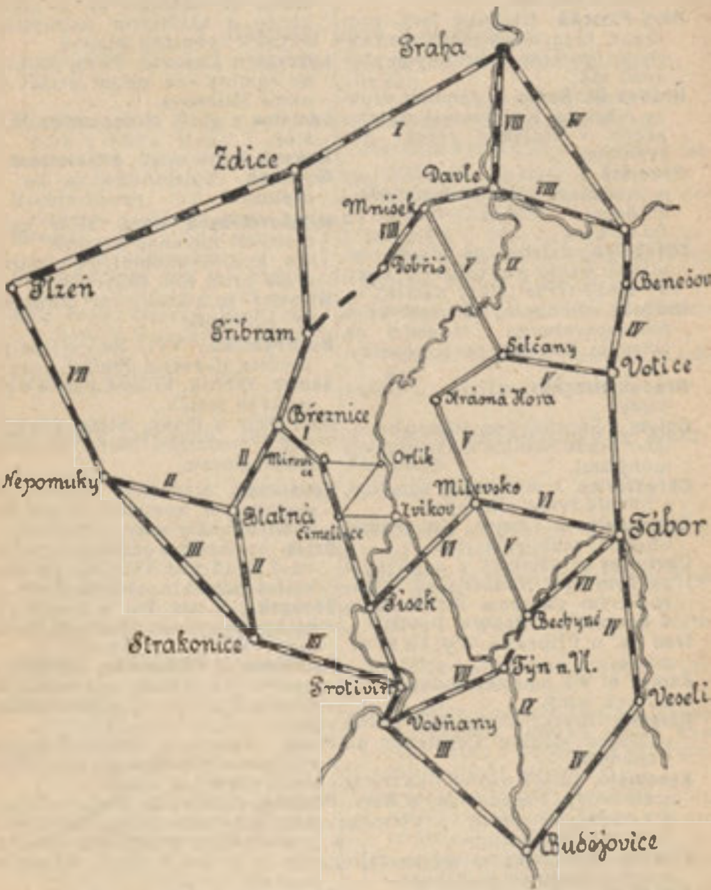
Červená. Nejvyšší viadukt železniční v Čechách. Ls. a výletní místo.

Čimelice, střediště orlického panství kniž. Schwarzenberga se zámkem.

Čížová, ves se starobylým kostelíkem a zámkem kníž. Lobkovice.

Dobrá Voda. Ls s lázeňkami u Březnice.

Dobronice. Zříceniny hradu nad krásným údolím Lužnice.
Hněvkovice u Týna n. Vl. se starobylým zámkem.
Honzíček. Ls. v lesích píseckých Vyhl. Letní Rs.
Hory Písecké. Hluboké lesy, protkané hojnými a pohodlnými cestami, opatřené ochrannými chýšemi atd.
Hrádek-St. Sedlo se zámkem druhdy Václava Kolovrata-Libštejnského v malebné poloze nad rybníkem.
Hradiště n. Otavou. Krásné lesy a procházky. Památné naleziště archaeol. Poblíž Čertova Strouha.
Jistebnice, malebně na návrši rozložené město s obydlenými zbytky staré tvrze (starý zámek).
Hluboká. Nádherný zámek kníž Schwarzenberga. Museum na Ohradě. Zámecký park, rybníky. Ls.
Hrádek Hrochův, zřícen. u Dobré Vody.
Chlum u Sepekova se stopou bývalého hradu Skalice a kamennými mohylami.
Chřestovice s malebným zámkem, z bývalé tvrze zřízeným.
Chvalšovice u Týna n. Vlt. Pamětihodná, zachovalá tvrz.
Chotoviny se zámkem a anglickým parkem ryt. Nádherného a starožitným obrazem marianským v kostele sv. Petra a Pavla.
Ivan Sv. u Příbramě. Výl. a pout místo.
Kamýk n. Vlt. s pamětihodnou zříc Žulové lomy.
Křikava, zbytky hradu blíž pěkně položené dědiny Černivsko na Blatensku.
Konopiště, zámek následníka trůnu arcivévody Ferdinanda z Este, s rozsáhlými parky a oborou. Vše nyní nepřístupno.
Klokoty, poutnické místo se zajímavým chrámem u Tábora.
Karlshaus, zříceniny hrádku nad Vltavou u Purkarce. Malebná krajina.
Kestřany, město s dvěma úplně zachovanými tvrzemi. velmi malebným novým zámkem. Kamenné mohyly.
Kasejovice, starý městys, středisko výroby dřevěných dýmek.
Kozlí, zříc. hradu u Neveklova.
Labuť, největší rybník u Blatné.
Lnáře, rodiště fraseologa prof. Fr. Kotta se zámkem sv. p. z Lilgenau a klášterem Augustianským v rybničné krajině.
Lašovák u Lašovic. Pěkný rozhled od samoty »na onom světě« do okolí Milešova.
Lomnice s goth. chrámem ze XII. stol.
Maková. pout. místo u Smolotel.
Martinek. Výletní Rs. a Ls. u Písku.
Milešov-Krásná Hora. Doly antimonové. Půvabná krajina.
Milín. Rodiště mineraloga a petrografa prof. Em. Bořického.
Mirovice se starobylým chrámem sv. Klimenta.
Na Hřebíčku. Výl. Rs. v lese na Topělce (5 *km*) u Písku.
Němec, rybník. krásná partie v píseckých lesích.
Nový Dvůr u Písku. Státní hřebčinec; nedaleko nová kasárna s hřebčincem.
Neustupov. starožitný městys se starobylým kostelem a pamětihodnými náhrobky.
Orlík. malebně položený, zachovaný hrad nad Vltavou. Hrobka knížat Schwarzenbergů. Ls.
Obrázek. Letní Rs. v lesích píseckých poblíž bývalých lomů živcových
Příběnice a **Příběničky,** zříceniny památných hradů nad lesnatým údolím Lužnice. Výletní místo. Rs.
Písek. Starobylé město s řadou velkých moderních staveb. V městě i okolí Ls.
Protivín, křižovatka drah, se zámkem v ohradě bývalého hradu postaveným, proslulým pivovarem a p. Ls. V okolí kamenné mohyly.
Planá n. L. Oblíbené Ls.
Ptáčkovna. Ls. u Písku.
Řepice s chrámem sv. Máří Magdaleny, kde pochován je mecenáš Jan Hodějovský z Hodějova.
Sedlec se starým zámkem a kostelem i starobylými domy.

Orientační mapka tratí turistických v území Středočeských žul.

Sedlec, rodiště Prokopa Chocholouška a hudebního skladatele i přítele Mozartova Jos. Jelínka.

Skvořetice u Blatné, se zachovanou obydlenou tvrzí.

Soběslav s památným děkanským chrámem Petra a Pavla.

Strkov. Nový zámek hraběte Harracha u Plané n. Luž.

Stupčice u Tábora. Pensionat pro rekonvalescenty.

Sudoměř památná vítězstvím Žižkovým (1420) nad železnými pány.

Sudoměřice. Oblíbené Ls. s lesy a rybníky.

Sv. Jan. Partie nejstarších porostů v lesích píseckých.

Stěkeň. Zámek a park kníž. Windischgrätze.

Šobrovna u Písku. Výletní Rs.

Tábor. starobylé město nad Lužnicí. Ls. Sídlo hospodářské akademie.

Tochovice s barokním zámkem a parkem knížete Bedř. ze Svarcenberku.

Týn n. Vlt., malebně položené místo při ústí Lužnice do Vltavy. Ls. Bývalé hradiště proměněno v sady.

Újezdec u Blatné se starobylým románským kostelíkem sv. Voršily.

Újezdec, zříceniny hradu (Kozí Hrad) nad Vltavou u Újezda pod Týnem Vltavským.

Vaclkov, lovecký zámeček hr. Palffyho v lesích Březnických.

Vráž s pěkným zámkem kníž. Lobkovice a krásnými lesy.

Veselí, rodiště spisovatele V. Filipka.

Viklan, balvan žulový u Kádova z původní polohy své vyšinutý.

Zvikov, zříceniny památného z části obnoveného hradu nad stokem Otavy s Vltavou.

Želeč. Zámek hr. Harracha r. 1877 v baroku obnovený.

Cestovní rozvrh.

Hlavními středisky turistickými v tomto našem obvodu jsou jen Písek a Tábor (tento výhradně pro západní svůj obvod), pomíjíme-li křižovatek drah u Březnice, Ražic a Protivína, nebo vzdálenějšího východiště Budějovic, jež mají větší význam pro Pošumaví.

Až na výjimky celkem nečetné obmezují se cestovní tratě tímto územím na směry železničních tratí, tak že s připojením tratí, jimiž do území s různých stran přistupujeme, máme následujících 9 tratí:

I. (Praha—Zdice)—Příbram. Písek—Protivín.

II. *a*) Březnice—Blatná—Strakonice.
b) Blatná—Nepomuky.

III. Plzeň—Nepomuky. Strakonice—Protivín—Budějovice (jen jako orientační trať obvodní na jihu).

IV. (Praha—Čerčany—Benešov.) Votice — Tábor — Veselí — Budějovice.

V. *a*) Votice—Sedlčany—Krásná Hora--Milevsko—Bechyně n. L.
b) Sedlčany—Nový Knín—Mníšek.

VI. Písek—Milevsko—Tábor.
VII. *a*) Tábor—Bechyně—Týn n. Vlt.
b) Vodňany—Týn n. Vlt.
VIII. Čerčany—Davle—Trnová. (Praha—Trnová.) Dobříš—Příbram (jako orientační obvodní trať na severu).
IX. Povltaví. Budějovice. Hluboká. Týn n. Vlt. Červená. Zvíkov. Orlík. Kamýk. Štěchovice. Praha.

Výběr výletů na Písecko, do středního Povltaví a Středočeských žul.

A. Z Prahy.

Spojení železniční jen směrem dráhy cís. Fr. Josefa jest tak uspokojivé (ač v tom případě, nutno-li použíti rychlíků, nákladnější), že možno doporučiti nemnoho výletů jednodenních.

Výlety jednodenní:

1. Benešov, Kozlí, Neveklov a odtud buď do Sedlčan nebo Kr. Hory (30 *km*) a vlakem přes Votice zpět.
2. **Sedlčany**. Vlakem přes Votice do Sedlčan a zpět lze dobře za den dojeti, ač výlet sám neslibuje mnoho kromě poznání kusu českého kraje.
3. Z Prahy přes Votice drahou do Sedlčan, odtud pěšky přes Dublovice na Nový Knín (pěkná partie lesy přes Vltavu) a k stanici Nový Knín—Hraštice (26 *km*) odkudž návrat přes Mníšek. Viz trať V. b).
4. Votice (drahou), odtud pěšky do starobylého městyse Neustupova a přes Milčín do stejnojmenné stanice, odkudž večer drahou zpět (20 *km*).
5. Sudoměřice. Borotín, Bukovec, Jistebnice a k stanici Jistebnice—Božejovice (17 *km*), odkudž do Tábora drahou. V Táboře zbývají ještě dvě hodiny času do večerního vlaku.
6. **Tábor** s prohlídkou města a blízkého okolí. Údolí Lužnice, Klokoty.
7. Tábor (nutno užíti rychlíku). Bechyně n L. Večer drahou zpět.
8. Tábor (s použitím rychlíku). Bechyňskou elektr tratí do Malšic, odtud pěšky na Příběnice a k večernímu vlaku do Tábora údolím Lužnice (18 *km*).

9. Zámost (drahou), návštěva Hluboké a Ohrady a drahou zpět.
10. Drahou do Březnice. Prohlídka města, zámku a parku. Vycházka na Stražiště a do Dobré Vody, odkudž odpoledne drahou zpět.
11. Mirovice, odtud na Orlík a zpět do Čimelic.
12. Lhota—Mirotice—Zvíkov a toutéž cestou zpět nebo do Ostrovce.
13. Vráž, zámek, park. Lesy k Nové Vsi a do Čížové ku zpátečnímu vlaku.
14. Písek možno navštíviti na krátko jen za účelem prohlídky města.

B. Z Plzně:

15. Přes Příbram a Mirovice na Orlík a Zvíkov. Zpět přes Písek.
16. Přes Protivín a Písek do Ostrovce, odtud na Zvíkov a Orlík a přes Čimelice a Příbram zpět.

Výlety dvoudenní:

17. Výlety jednodenní 1. a 8. lze spíše a pohodlněji provésti za dva dny nebo aspoň za $1\frac{1}{2}$ dne (s výjezdem odpoledne z Prahy) nebo v dvoudenní výlet oba spojiti.
18 Jako při č. 1. přes Benešov do Neveklova, pak do Živhouště a podle Vltavy k sv. Janu. Svatojanskými proudy do Štěchovic a odtud do Prahy.
19. Do stanice Heřmaničky—Sedlec drahou, odtud přes Prčice a Sedlec do pěkných lesnatých krajin až k Nosetínu a přes Podčepice do Krásné Hory, odkudž do Milevska k stanici.
20. Drahou do Sudoměřic přes Borotín do Nadějkova a Chýšky a přes Milevsko, Veselíčko, Bernardice do Bechyně n. L., odkudždrahou přes Tábor zpět.
21. Jako při 20. do Chýšky, dále však přes Petrovice na Orlík a k stanici do Čimelic nebo Mirotic.
22. Jako př. č. 19. do Krásné Hory a přes Milešov k Vltavě u Zlákovic, odtud podle Vltavy vzhůru po levém nebo pravém břehu (četné přívozy) až na Orlík a k stanici do Čimelic.
23. Do Tábora. Prohlídka města. Dál drahou až do Vlastce (nebo do Písku na noc a ráno do Vlastce); odtud na Zvíkov a Orlík a drahou přes Příbram zpět.

24. Do Tábora. Po prohlídce města údolím Lužnice na Příběnice, odtud do Malšic a drahou do Bechyně. Odtud druhého dne přes Sudoměřice a Želč do Plané nad L. k stanici.
25. Až do stanice Zámost drahou. Prohlídka Hluboké a podle Vltavy na Poněšice a Karlův Hrádek. Purkarec. Druhého dne do Týna n. Vlt. a přes Koloděje do Bechyně n. L. odkudž drahou do Tábora.
25. Drahou do Ševětína. Odtud lesy do Poněšic ke Karlovu Hrádku, podle Vltavy do Hluboké. Po prohlídce Hluboké večer drahou do Vodňan a dále do Týna nad Vltavou. Druhého dne přes Nezdášov a Albrechtice do Písku.
26. Do Písku. Prohlídka města a okolí. Druhého dne přes Vlastec do Červené, na Zvíkov a Orlík a drahou z Čimelic nebo Mirotic zpět.
27. Písek s výlety do okolí (Píseckých Hor).
28. Přes Březnici do Slavětína; odtud přes Vacikov, Lovčí zámeček do Roželova a na Tremšín; sestup na Smolivec a Chýnice, Nové Mitrovice, na Nezvěstice (přes Plzeň drahou zpět); nebo sestup přes Smolivec do Lnář. Druhého dne Lnáře s okolím a Blatná s návratem.
29. Přes Březnici do Blatné s okolím. Večer do Strakonic. Druhého dne přes Štěkeň do Písku.
30. Do Vráže. Po místní prohlídce do Čížové a Písku. Druhého dne jako při 26.

Delší výlety a cesty:

Delší výlety a cesty dle projektovaných 30 jedno- a dvoudenních výletů i dle jednotlivých tratí dovede si každý snadno sám sestaviti Zvlášť doporučují se pro takové cesty tratě:

32. **Povltavská** od Hluboké do Štěchovic a Prahy dílem s použitím lodic a vorů, dílem pěšky nebo parolodí. Náleží k nejkrásnějším celého území, ač dosti obtížným. (5—6 dní.)
33. **Polužnická**, hlavně od Tábora do Bechyně n. L., po případě až do Týna n. Vl. s podporou dráhy elektrické Bechyně—Tábor. Náleží k nejpůvabnějším a dosti pohodlným. (2—3 dny.)
34. **Pootavská** mezi Pískem (vlastně již Hradištěm u Písku) a Zvíkovem částečně jen přístupná. (2 dny.)

33. Benešov—Tábor (mimo dráhu), krajinou málo turisticky navštěvovanou, protože také málo železničním spojením obdařenou, proto i málo známou, ač krajiny okolo Krásné Hory, Milešova, Borotína, Nadějkova, Jistebnice, Sedlce, Chýšky, nejsou prosty půvabu: Benešov, Neveklov, Sedlčany, Krásná Hora, Petrovice, Chýška, Nadějkov, Jistebnice, Tábor, naznačují směr tratě, kterou projíti lze za 4—5 dní, případně za týden.

35. Mníšek—Tábor, trať, která křižuje území vždy dosti zajímavé, od severu k jihu. Mníšek, Malé Hraštice, Nový Knín, Vltava u Čelína, Dublovice, Sedlčany, Sedlec, Borotín, Tábor, označují tuto trať, již lze projíti za 4—5 dní dosti dobře.

36. Příbram—Tábor: Kamýk, Krásná Hora a dále jako při č. 34 přes Nadějkov a Jistebnici k Táboru. (3 dny.)

Pokyny cestovní.

Celé území středočeských žul s okolím Písku a Tábora v ně spadajícím jest kopcovinou, složenou z rozptýlených a málo kdy souvislých pahorkův, na jejichž temena celkem jen zřídka vystupujeme. Vystupujeme-li, nejsou to výkony turisticky obtížné.

Jest v území tom, pravda, dost krásných lesů, jimiž často nás vede cesta zvlášť půvabná ve vlahém stínu říčních pobřeží, často je nám však putovati výsluním, jehož otužilý turista se nestrachuje, byť i chůze většího úsilí vyžadovala. Tím vlídnější a vítanější jest útulek ve stínu, jehož však vždy rozmyslně jest užívati, abychom prudkým ochlazením zdraví svého nepoškodili.

Zachovávejme proto i v tomto kraji méně namáhavých partií zdravotní pravidla zkušeného turisty:

Do vrchu stoupej stejnoměrně a zdlouha. Cítíš-li únavu svalů v lýtkách a stehnech, omej se mírně studenou vodou a po osušení lihem anebo kořalkou. Dospěv na konečnou stanici, neoddávej se ihned úplnému klidu; po malém odpočinku mírný pohyb velmi osvěží a zabrání i zlenivění a stuhnutí svalů, jež jinak se dostaví a nerado povoluje. Dostavuje-li se nezkrotná žízeň, uhasíš ji nejlépe vodou s vínem anebo citronovou limonadou, nikdy lihovinou, která zdá se z počátku osvěžovati a později pak tím větší únavu vzbuzuje.

Výzbroj cestovní. Pěší turista oděje se pokud možno lehce, učiní však dobře, vezme-li s sebou lehký nepromokavý plášť (po příp. jednu neb více košil k výměně na noc). Klobouk buď lehký, plstěný. Nejpohodlnějším zavazadlem jest *stahovací vak*, jenž nosí se na zádech zavěšený a o kříž opřený. Opěradlem nejlepším jest pevný deštník nebo hůl deštníková, zobcem okovaná. Kdo počítáš s noclehy a několikadenní cestou, vezmi s sebou: mýdlo, ručník, hřeben, kartáček na zuby, kartáč na oděv, nůž se zátkopáčem, jehlu, nitě, knoflíky k zapichování, anglickou náplasť, kapky opiové proti kolice a průjmu, natron bicarbonicum proti žáze, jelení anebo salycilový lůj, nebo místo toho mandlový olej proti opruzení, dále trochu citronové kyseliny k uhašení žízně. — Zdá se toho býti mnoho, ale míjíš-li větších měst, nezbývá než se tím vyzbrojiti. Však i v městech nenajdeš v hostinci mýdla a j. toiletních potřeb. — Pro cyklisty jest dost pěkných silnic, stoupání většinou mírné. Fotograf amatér pochodí nejlépe s ruční komorou filmovou. Pro jednodušší tury dostačí úplně mapky tomuto průvodci připojené. Kdo cestovati chce podrobněji, opatří si mapy generálního štábu (v měřítku 1 : 75.000) list po 1 K, na plátně po 1·80 K a sice:

Pásmo	7.	Col. X.	Příbram—Mirovice.
»	7.	» XI.	Selčany—Ml. Vožice.
»	8.	» X	Blatná—Písek.
»	8.	» XI.	Tábor.
»	9.	» X.	Protivín.
»	9.	» XI.	Týn n Vlt.

Kromě těch levnější a dost podrobné jsou Kotyškovy mapy (měřítko 1 : 200.000), vydané firmou Bursík a Kohout po 80 h napnuté.

Konečně pak velmi průzračné jsou Srpovy mapy (bez terrainu), z nichž hodí se tu listy (po 60 h, na plátně po K 1·10). 1. Benešov—Selčany. 12. Tábor—Milevsko. 17. Týn n Vlt.—Bechyně—Soběslav. 14. Blatná—Březnice. 19. Strakonice—Písek—Vodňany.

Na mapy je dobře opatřiti si brašničku z nepromokavé gutaperči průhledné, na níž narýsována je $1/2$—1-kilometrová síť. (V obchodech s vojenskými potřebami)

Útraty. V okolí píseckém a táborském cestuje se vůbec levně. Pěší turista, jenž požadavky své nepřehání a přec přístupné pohodlí i požitky si přeje, vystačí snadno se 4—5 K denně, skrovnější i 3 K. Zřídka lze počítati s obědem, nic-

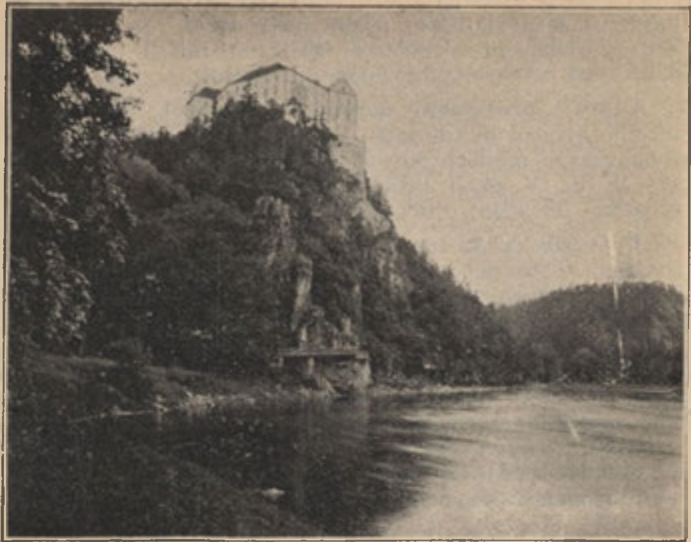
méně všude dostati lze nějaké občerstvení; jen tam, kde větší vzdálenosti sledujeme krajinami řidčeji obydlenými, dobře jest nějakým proviantem se opatřiti.

Cesty a prostředky dopravní, průvodčí. Kromě železničního spojení je zde ještě hojně spojení poštovního. Ve venkovských městech povoz 2-spř. na půl dne 6 K, na den 10—12 K. V okolí Písku, Tábora, Budějovic (Hluboké), Březnice Třemšín), Příbrami jsou cesty značkovány.

Vysvětlivky k textu »Průvodce«. Používám dvojího rozdělení textu: přes celou šířku strany tištěny jsou texty o hlavních stanicích a hlavní tratě, dvousloupcově odbočky a jednotlivé výlety; kdo sleduje na př. hlavní trať, vynechává všechen dvousloup. hustější tisk a pokračuje dle tisku řidčího, přes celou šířku strany jdoucího. Vzdálenost určujeme dle kilometrů (*km*) a času (hodin = hod., minut = m., při čemž 1 *km* v rovině = 12—15 min. v terrainu vystupujícím 20 30 *m*); čísla v závorkách značí vzdálenost od východiska čísla bez závorek vzdálenost od posledního stanoviska Jinak užívám zkrácenin jen nejnutnějších:

v l. = v levo,	JZ. = jihozápad,
v p. = v pravo,	JV. = jihovýchod,
J. = jih,	n. m. = nad mořem,
S. = sever,	*m* = metrů,
SV. = severovýchod,	vyh. = vyhlídka,
SZ. = severozápad,	nád. = nádraží,
Z. = západ,	kost. = kostel,
V. = východ.	h. = hotel, hostinec.

* a ** označeny partie zvlášť pěkné a zajímavé.

Hrad Orlík.

Trať I. Praha—Příbram—Písek—Protivín

Část tratě této Praha—Zdice—Příbram obsažena jest jednak již v dílu V. Okolí pražské, jednak v dílu VI. Brda — Podbrdí, kterýž až ku Třemšínu v úzkém styku s obvodem tohoto území u Březnice zasahuje.

Počíná tudíž trať naše u

Příbramě (viz díl VI. s výlety do Brd). Odtud do území našeho k jihu vede dráha (viz níže), k jihovýchodu pak pěkné partie turistické se nabízejí:

1. **Kamajk** (20 *km*). Ulicí svatohorskou, nechavše v pr. výstup na Sv. Horu, vyjdeme na silnici k sv. Ivanu (593 *m*), poutnickému boru i výletnímu místu v lesích dubenských. Přes Háje 4 *km* až k průseku, jenž v l. ještě $^3/_4$ *km* vede ke kříži na žulovém balvanu, označujícím prý místo, kde sv. Ivan líhal. Za průsekem $^1/_2$ *km* dále křižovatka silnic; v l. došli bychom přes Bytíz za $^3/_4$ hodiny k Dubenci, kde význačně vystupují slepence příbramské. V pr. k j. je 5 *km* do Milína (viz níže). Rovně dále stále lesem po $3^1/_4$ *km* myslivna na Placích, rovněž oblíbené výletní místo. Odtud dále řídko zalesněnou pahorkatinou 4 *km* přes Jablonou a Hbity (12 *km*) zajdeme do malebnější kop coviny (v l. *Čepal* 502 *m*, v pr.-

Bukovec 561 *m* a *Na Altánku* 515 *m*) k Zduchovicům (17 *km*), za nimiž brzy v pr. nad silnicí objevuje se skrovná zřícenina hradu, nyní také Neškamýka zvaného, který, jak se zdá, již r. 1186 byl knížecím sídlem, na kterém později (1236—1247) také Václav I. přebýval. Po jeho smrti vznikla nová osada při řece, nynější Větší Strana městyse Kamýka (20 *km*). Až do r. 1420 byl Kamýk majetkem královským. R. 1569 mluví se již o zámku pustém. Spatřují se tu však také zříceniny tvrze, na níž počátkem 17. stol. seděl Myška ze Žlunice. R. 1775 však také celé městečko vyhořelo, takže v nynější podobě pochází z doby novější. V novější době lámé se zde vydatné žula k účelům stavebním, jež po vodě se vyváží.

2. **Krásná Hora-Milešov.** Jako při č. 1. na Kamýk, přes Vltavu a vzhůru pod Radobýlkou (v pr. 406 *m*) přes Radov k jihu do Krásné Hory (21 *km*), města, v jehož okolí již v 14. stol dolováno. bylo na zlato, později na antimon, s nímž pokusy dolovací i v novější době se opakují a v huti i antimonové lučebniny se vyrábějí. Do y a štolu »Emilie« najdeme cestou k Milešovu hodinu vzdálenému. Výlet můžeme prodloužiti příjemně na Orlík. Dáme se k jihu na Kosobudy, nad nimiž zvedá se kopcovina s vrcholy Kolečkem (577 *m*), Lašovákem a Babinou. Od chalup »Na onom Světě« je pěkná V. na zalesněné Povltaví, kde prokmitá Orlík a na Příbramsko za ním, kde zřetelně vystupuje Sv. Hora, Maková s kostelíkem a v pozadí Třemošenské pohoří s Třemšínem. Sestoupíme do Klučenic (host. s dobrým občerstv.), v kostele pěkný obraz Brandlův a k J. přes Chrást dojdeme za 1½ hod. na Orlík, odtud pak za 1½ hod. ku stanici v Čimelicích. (Celkem 45 *km*.) Z Krásné Hory a Milešova nejblíže na dráhu je do Milevska 3½ hod. (Celkem 42 *km*.)

Drahou přímo k jihu směřující opouštíme Příbram. V pr. ještě delší dobu provázejí nás výhledy k Březovým Horám, v l. míjíme malé rybníky, přes něž zpět naskytuje se nejeden pěkný pohled na Příbram se sv. Horou. Brzy však krajina nabude rázu jednotvárného, jenž provází nás podle osad Brodu a Lešetic (v l.) do stanice

Milína, skoro půl hodiny vzdálené od stejnojmenného městečka (host. u arciv. Albrechta), druhdy král. vdovského statku Marie Terezie, která jej odkázala ústavu šlechtičen na Hradčanech. Roku 1840 nar. se tu prof. Em. Bořický, proslulý petrograf, což na rodném domku připomíná deska pamětní. Odtud možno podniknouti pěkné vycházky do romantičtějších poloh povltavských (Maková — Orlík nebo Maková — Milešov).

Maková sluje poutnické místo u Smolotel, kdež v neděli po 16./7. bývá až 10.000 poutníků. Cesta (7½ *km*) vede silnicí, částečně mezi lesnatými kopci přes Pečičky do Smolotel, (novější zámeček s kaplí sv. Trojice), ježse Smolotelkami objímají horu Karmel neboli Makovou s kostelíkem sv. Jana Křt. a Panny Marie, jejž stavitelem Janem Canevallem v l. 1719–22 v pozdní renaissanci postaviti dal Jan Felix Chanovský, jenž tu pak i zřizovati se jal nákladný klášter pro mnichy Karmelitské, jenž zůstal nedokončen a později vyhořel. Řezby a štuky i pěkné nástropní malby uvnitř chrámu pocházejí z doby pozdější. Při chrámě je malá fara a z terasu naskytuje se překrásný rozhled na Brdy a Pohoří Třemošen-

ské, k jihu přes pahorkatinu žulovou až k Šumavě a na malebné nejbližší okolí povltavské, v němž bělá se Orlík. Kdo chtěl by tyto malebné a půvabné, ač chudé a málo hostinné kraje seznati, nechť putuje ze Smolotel silnicí k J. 2½ *km* do Bohostic a odtud cestou přes Lavičku 3 *km* do Těchnic již nad Vltavou s proslulými žulovými lomy a mechanickým přitesáváním stavebních kvádrů. Odtud voliti můžeme směr dvojí: *a*) Přes přívoz a cestou v pr. 4½ *km* do Klučenic (viz č. 2. na str. 21.). Uživše tu krásné vyhlídky s blízského Lašováku můžeme se dáti přes Milešov, Krásnou Horu a Kamýk do Příbramě nebo blíže k dráze 3 hod do Milevska. *b*) Přes přívoz a podle vody v pr. stále při břehu Vltavském 4 *km* do Podskalí, a dál podle řeky ještě 1½ *km* do Radavy, u prvního stavení v l. lesem vzhůru na silnici 1½ *km* a touto v pr. dolů 1½ *km* k přívozu na Orlík. (Celkem z Milína 21½ *km*.)

Za Milínem k j., minuvše v l. zalesněný Vranč (606 *m*), sledujeme krajinu podle tratě nevalně půvabnější. Směrem jihozápadním stihneme brzy stanici

Tochovice, bývalý městys s barokním zámkem knížete Bedřicha ze Schwarzenberku, k němuž patří rozsáhlý park, obora a bažantnice.

Do r. 1520 stávala tu tvrz již v 13. stol. známá, která král. vojskem byla pobořena. Později býval tu pánem Březnický Jiří Lokšan jehož vnukovi skonfiskovány po bitvě bělohorské a dostaly se pověstnému Přibíkovi Jeniškovi Rod Schwarzenberský je převzal až ve stol. 14.

V kostele sv. Martina naproti zámku presbyteř zachovala svůj gotický ráz; spatřují se tu staré náhrobky členův rodiny Kolovratovy a Šenviců ze stol. 16. V okolí Tochovic spatřují se již stopy starých zlatých rýžovišť směrem k Podrejžskému mlýnu, jehož jméno rovněž na ně upomíná. Půl hodiny od zámku k J. (přes trať) leží v malebné poloze u Staré Vody nad rybníkem úhledný zámeček Hrádek-Staré Sedlo s kaplí sv. Trojice, jenž v stol. 17. patřil Václ. Kolovratu Libštejnskému.

Za Tochovicemi směřuje trať dráhy téměř úplně k záp.; za blízkým Horčapskem (v l.) mineme dva větší rybníky a za nedlouho spatříme z prava připojovati se trať odbočnou z Rožmitála (viz díl VI.). Od spojení obou tratí obrací se dráha přímo k J. do stanice

Březnice, města (2690 ob.), s odbočnou tratí Březnice—Blatná—Strakonice (viz trať X.), s památným, pěkně položeným zámkem a bývalým jesuitským, nyní farním chrámem sv. Františka a Ignáce. Již cestou z nádraží jdeme podle zbytků starého opevnění, příkopu a zdě hradební s třemi věžovitými baštami, z nichž Otakarka byla prý vězením Otakaru II. Zámek sám je pěkná renaissanční stavba, sgrafity dle původních zbytků znovu přizdobená. Z nejstarších místností zasluhuje pozornosti palácová síň v jihozápadní, nejstarší části zámku a komora v prvním patře věže se zachovaným trámovým stropem a se skříněmi a stěnami, jež

nesou renaissanční ornamenty s erbem Lokšanů. Ve velkém sále II. patra spatřují se některé zajímavé podobizny (pověstného Přibíka z Újezda, rodiny Kolovratů a j.). K východní části zámku přiléhá kaple Poč. P. Marie, založená původně got., obnovená později v renaissanci, jak svědčí krásný portál s letopočtem 1632. Zdobí ji vzácný obraz P. Marie, jenž prý r. 1396 malován byl pro krále Václava dle obrazu, jejž prý dle pověsti maloval sám sv. Lukáš. — Ozdobou města jest zmíněný farní chrám, jejž Přibík Jeníšek v letech 1640—42 vlašskými mistry Luragy zbudoval prý z pokladu, jejž pod růžovým keřem v zámecké zahradě nalezl; podobizna jeho i manželky je v chrámě zavěšena. Vnitřek vyniká bohatou prací štukovou a obrazem sv. Františka Xav. od K. Škréty. Stříbrné lampy před hlavním oltářem pocházejí z doby založení. K chrámu přiléhá býv. kolej jesuitská, nyní fara a sídlo úřadů, která v 17. st. měla jmění přes 500.000 K. a vydržovala zde i četně navštěvované gymnasium. Malé, nízké stavení s věžičkou před kostelem, do náměstí povystrčené jest původní březnický kostel sv. Mikuláše, neznámého založení. Zmínky zasluhuje též úhledný kostelík sv. Rocha na hřbitově, stavba pozdní renaissance, v němž spatřuje se obraz Březnice ze 17. stol.

Hostince: U nádraží se zahradou, pavillonem a kuželníkem i host. pokoji. Na zelené (náměstí), stanice čes. tur. a cyklistů, zahrada, kuželník, moderně a vkusně zařízené pokoje.

Březnice připomíná se již r 1045, kdy v podhradí jejím vybíráno bylo clo. Seděli tu původně páni z Březnice, rodu Buzoviců. Když nabyl ji Václav IV. prodána Petrovi Zmrzlíkovi ze Svojšína, mincmistru a proslulému přívrženci strany pod obojí; proti synovi jeho Václavovi dobyl ji r. 1422 Hanuš z Kolovrat, spálil tehdejší tvrz i městečko. Nicméně drželi Svojšínští Březnici až do r 1503, kdy prodána Malovcům z Chýnova. Těm odňata za Ferdinanda I. r. 1528 a prodána slezskému šlechtici Jiřímu z Lokšan, jenž držel i Tochovice a jehož vdovy Kateřiny byla Březnice vdovským sídlem Paní Kateřina, rodem z Augšpurku, zvala sem také krásnou svou neteř Filipinu Welserovu, s kterou seznámil se tu arcikníže Ferdinand, dojížděje na Březnici ke slavným honům, jež tu pořádal dospívající syn pí. Kateřiny Ferdinand Zde byla také Filipina arciknížeti r. 1557 oddána a narodil se tu syn její Andrea d'Austria, pozdější kardinál a biskup v Brixenu a Kostnici. Vnukové pí. Kateřiny, jejíž hrob v kostele u Františkánů v Inšpruku zdobí krásný sarkofág, súčastnili se stavovského povstání proti Ferdinandovi III. Zabavené statky Lokšanské spojil v jedno Přibíšek z Újezda, horlivý protireformátor. O sto let později přešla Březnice závětí v držení Kolovratů, z nichž Hanuš byl dlouholetým prokurátorem a dobrodincem Matice České i českého musea a súčastnil se živě ruchu politického až do své smrti r. 1872. S ním odumřela také březnická větev Kolovratů krakovských a zdědil Březnici s Hradištěm a Merklínem hr. Palffy s predikátem z Újezda.

Výlety z Březnice.

Vacíkov, úhledný lovecký zámeček v krásných lesních partiích. Silnicí k Z. jdeme podle vršku Stráže (533 *m*, v l. pěkná vyhl. na město) přes Bubovice (1$^1/_2$ *km*) s kostelíkem zevně znešvařeným, jenž uvnitř prozrazuje stopy pěkné bývalé architektury. Na hl. oltáři uměle řezaný baldachýn nad sochou sv. Václava a náhrobní kameny Svojšínských jsou nejzajímavější památností. Bývala tu slavná fara za Karla IV., při níž ustanoveno bylo 12 kaplanů. Dáme se od kostela k S. a za vsí hned v l do Pročevil (4$^1/_2$ *km*), nad nimiž vystoupíme na kopec (591 *m*) s kostelíkem sv. Barbory, odkudž je rozkošná vyhlídka přes Bubovice na Březnici a dál přes Hrádek a St. Sedlo k Chrašticům, jejichž vysoko položený kostelík označuje již pořadí blízkých lesnatých hradeb hřebenů povltavských. Pěkně vyjímá se Stražiště nad Dobrou Vodou a dál k J. zalétne zrak až k Šumavě, kde za jasna rozeznati lze Boubín s kostelíkem sv. Vojtěcha u Lštění v popředí. V. na západ a severozápad uzavírají lesnaté kopce lesů rožmitálských. V kostelíku spatřiti lze staré ornáty krásné práce, barokovou kaditelnici s lodičkou a ciborium jemné tepané práce i pěknou stříbrnou monstrancí. — Sestoupivše od kostelíka k J., dáme se v pr. (k Z.) ke kříži přímo dále a při rozcestí v pr. 1$^1/_2$ *km* k druhému kříži již v lesích hřebene Štěrbiny; odtud v l. $^1/_2$ *km* na krásnou hřebenovou cestu, přímo dále na průsek a průsekovou cestou k JZ. až na kraj lesa (od Pročevil 3$^1/_2$ *km*), kde dáme se cestou v pr. k hájovně Chytové, od níž krajem lesa vede cesta k zámečku (9 *km*). Zpět k J. do Vacíkova a silnicí přes Bubovice do Březnice (10 *km*). Celkem 19 *km*.

2. **Třemšín,** nejvyšší vrchol (825 *m*) s rozhl. v okolí. *a*) Drahou do Rožmitála a znač. cestou na Třemšín (viz díl VI.). *b*) Jako při č. 1. přes Bubovice, Pročevily k loveckému zámečku a odtud krajem lesa do Roželova (mysl., kde sídlívá arcibiskup pražský, chov pstruhů) a odtud k severu znač. cestou na Třemšín (15 *km*. Viz díl VI.).

3. **Stražiště-Dobrá Voda.** Silnicí Mirovickou k JV. podle potoka Vlčavy přes trať 2 *km* k místu, kde odvětvují v l. cesty; dáme se cestou jižnější 6 min. k Podčapskému ml. u rybníka v pěkné poloze pod Stražištěm (513 *m*). Odtud v l. za rybníkem pozvolna vzhůru přes dráhu (v l. t. zv. švédské šance, patrně zbytky hlídky na cestě Linecké) a v l. vzhůru ke kostelíku sv. Jana Křt. (ve 14. stol. farním) s presbyteří, jež je zbytkem kostelíku původního, s hrobkou rodiny Vrabských, pánů na Desenicích a Drahenicích a starými jejich náhrobními kameny. Od dob Husitských po celá dvě století podáváno tu pod obojí. Od kostelíka i s různých bodů Stražiště je pěkná V. do okolí; k J. na Mirovice s rozptýlenými lesnatými kopci, k Z. na Štěrbinu a Třemšín, před nimiž bělá se kostelík sv. Barbory u Pročevil. Se sev. svahu viděti k Chrašticům s význačným kostelíkem, k Hrádku a Tochovicům do krajiny, v níž vynikají lesnaté kopce (Vranč 606 *m*, Pteč (632 *m*) a v dáli hřebeny Brdské: Průsekem k SV. sestoupíme do údolí Vlčavy a přes t. zv. »Švédský most«, do středu vyvýšený jako benátský ponte rialto, luční stezkou do Dobré Vody (zast. dráhy), ode dávna malých lázeněk, zejména v 18. stol. hojně používaných. Láz. budova se 27 pok., z nichž mnohé nesou jména počasných svých obyvatelů (Tyrše, Fugnera, Stroupežnického, Hataly, Lva, Náprstka a j.). Hřiště, říčné a rybničné lázně. Restaurace (v předplacení 2·40 K denně). Mešní kaple sv. Maří z Magdaly pochází od Přibíka Jeniška ze 17 stol. Nedaleko podle tratě spatřuje se malá zříc. Hrochův Hrádek, snad zbytek župního hrádku Boženě.

4. **Povltaví.** (Hrádek, St. Sedlo, Chraštice, Klučenice, Orlík.) Pěkná partie pro vytrvalé turisty. Z Březnice (viz též z Tochovic) silnicí k Dobré Vodě, však před nádražím v l. přes trať a při rozc. v l. přes Vinici (532) lesem do rybničné krajiny a Hrádku-St. Sedla ($4^1/_2$ *km* viz str. 22.) Přímo dále přes Tušovice a Svudčice do **Chraštic** (547 *m*, 10 *km*), nejvýše položené vsi celého okolí, z daleka patrným kostelíkem význačné. Kostelík Naneb. P. Marie ve 14. stol. k bohatším chrámům se počítal, v nynější podobě z poč. 18. stol. pochází. Pod starou omítkou objeveny malby ze 16. stol. Opěrací pilíře zevně chrámu zdají se pocházeti ze 13. stol. Kdo nechce jíti přes Hrádek, může jíti přes Dobrou Vodu (viz číslo 3), podle zříceniny Hrochova Hrádku na Nestrašovice a zde nejlépe ode dvora přes Svudčice do Chraštic (10 *km*) nebo za rybníkem dále v pr. silnicí přes Řeč a Chraštičky (11 *km*). V Chrašticích od kostela k S. v pr. východní cestou k lesu (mineme kříž a na kraji lesa v pr. hájovnu); lesem po již. úpatí Pteče (632 *m*) přímo dále vozovkou k hájovně Nivě, zde při rozc. v pr. do Těchnic ($7^1/_2$ *km*) a dále jako na str. 22. (z Milína) do Klučenic $4^1/_2$ *km* s vyhlídkou s Lašováku (zacházka $^1/_2$ hod.), odtud jako na str. 22. (z Příbramě) na St. Sedlo-Orlík 7 *km*. (Celkem 29 *km*, až k dráze do Cimelic 36 *km*).

Drahou opouštíme Březnici podle potoka Vlčavy, jenž vine se tu z prvu v pr. pod lesnatými svahy Stražiště k zastávce

Dobré Vodě (viz výše), nad níž Stražiště s kostelíčkem malebně se vypíná. Minuvše v l. zříc. Hrochův Hrádek, překročíme Vlčavu, jež vine se nyní po l. ruce v lukách mezi břehy většinou pustými: nízké kopky táhnoucí se ke vsi Myslínu (v l.) naznačují stará rýžoviště zlata. Nad Myslínem spojuje se Vlčava s potokem Hrádeckým i sluje odtud Skalice, jejíž tok provází nás do stanice

Mirovic, městečka v kotlině, jíž v žulovém pohoří tvoří ostrov prahorních břidlic. (Host. Rebřinův a Šimšův). Kostel sv. Klimenta je z nejstarších v Čechách, připomínán jsa již r. 1389, původně gotický a presbyteriem k západu obrácený, přestavěn r. 1726 za knížete Švarcenberga, jehož znak nese, chová křtitelnici cínovou pěkné práce z r. 1632. Čtyři v lodi chrámové zazděné náhrobní kameny rodiny Loubských z Lub ze stol. 16. Při kostele stojí o samotě starobylá zvonice se zvony z l. 1496 a 1528.

V době bělohorské byly Mirovice majetkem Petra ze Švamberka, hlavního osnovatele povstání stavovského, jenž zemřel ještě před persekucí. Mirovice zabaveny a Marradasem vydrancovány.

Mirovice jsou též obvyklou stanicí pro výlety na Orlík, poněkud vzdálenější nežli Cimelice, kteréž kromě toho mají i spojení poštovní s Orlíkem.

Z Mirovic na Orlík. Přišedše z nádraží do města projdeme tímto přímo k západu $^1/_4$ hod. do Horosedel s panským dvorem v bývalém zámku, v jichž okolí (jihovýchodně) láme se vápenec, v těchto končinách vzácný. Po dalším $1^1/_2$ *km* překročíme silnici

příbramsko-strakonickou (lineckou stezku), při níž na sever 3 *km* od křižovatky leží městečko Zálužany s kostelem sv. Karla z r. 1874. V přímém směru dále přes Letí dojdeme po 3½ *km* již k okraji lesů orlických, jimiž po 3 *km* stihneme k podzámčí hradu Orlika (viz str. 28.).

Minuvše drahou Mirovice, sledujeme dále k jihu tok Skalice a směr staré cesty linecké (silnice Strakonická) podle vsí Neřestce (v pr.) a Krsic (v l.) do stanice

Čimelic (do místa poštou 20 h.), vsi se zámkem knížete Schwarzenberga, rodným domkem spisovatele filosofa Josefa Dasticha a kostelem sv. Trojice, v nynější podobě r. 1822 zřízeným. Je tu náhrobek majitele Čimelic Karla z Bissingen. Pozornost zasluhuje i hřbitov s kaplí sv. Josefa, pod níž nalézá se hrobka rodiny Vratislavů. Je tu také pochován Jos. Gyulay, nešťastný vojevůdce Rakušanů v Italii roku 1858.

Původní tvrz Čimelických, kteří se tu připomínají v stol. XV. stála v místě nynější sýpky, jejíž opěrací pilíře jsou zbytky bývalé pevné stavby. Od 16. stol. byly Čimelice v držení Dejmů ze Stříteže, z nichž Vilém r. 1623 odsouzen byl k manství. V těch časech asi stál už nynější zámek, jenž r. 1730 novým majitelem Karlem z Bissingen byl přestavěn a když r. 1767 vyhorel, znovu přestavbě byl podroben. Z r. 1725 pochází také kaple zámecká. Potom byli tu sídlem Vratislavové, až r. 1842 vyženil Čimelice Karel Filip ze Schwarzenbergu, známý vojevůdce rakouský, jehož poprsí je v saloně zámeckém s obrazy některých jeho bitev v Italii.

Čimelice mají poštovní spojení do Mirotic a na Orlík, jsouce tak i nejlepším a nejčastěji používaným východištěm výletů na Orlík a Zvíkov.

Výlety z Čimelic.

1. **Chlum** (520 *m*). Mirotickou silnicí k J. a po několika min. za hřbitovem v pr. ¼ hod. na lesnatý kopec; při kraji lesa v pr. k jehlanu, jenž prý je pomníkem od Francouzů postaveným a odkudž je pěkný pohled na Čimelice a Rakovice, v pr. k J. na Vráž a k V. přes Vrábské rybníky na Orlík.

2. **Zvíkov. Nejskvělejší partie tohoto okolí. Pěší chodec může hned v nádraží přejíti přes trať a polní cestou nadejíti si k posledním domkům čimelickým, kamž vozem dojeti možno jen silnicí od nádraží Čimelicemi vedoucí. Odtud dále přes Skalici a podle velkých rybníků k Vrábsku a revírem vrábským až k myslivně (6 *km*). Pěší chodec jde přes křižovatku přímo dále lesním průsekem a pak v pr. vozovkou na Žbonín (čarokrásný pohled na Zvíkov), osadou k J. a vozovkou 5 min. na křižovatku, kde nejlépe dáti se v pr. a sestoupiti na silnici, jež po ¼ hod. končí na břehu Otavy pod Zvíkovem (11 *km*), kamž povozem od křižovatky u myslivny vrabské dojede se přes Varvažov (12 *km*).

Vstupujeme tudy do hradu po mostě druhdy zvoditém s třemi branami až k paláci hradnímu, z části již restaurovanému, k němuž přiléhá věž »Markomanka« zvaná. Malby v gotické arkádě paláce čá-

Zvíkov.

stecně opravil Petr Maixner. K Markomance přiléhá hradní kaple sv. Václava ze XIII. stol. starobylými dlaždicemi dlážděná a církevními malbami bohatě zdobená a síň palácová, v níž spatřuje se obnovený obraz, znázorňující svatební veselí snad Hynka ze Švamberka s Kunhutou ze Šternberka slavené a nad ním podoby čtyř kurfiřtů říše římsko-německé. Ve vedlejších obnovených síních uloženy jsou různé památky zvíkovské z Orlíka sem přenesené. Pod kaplí v klenuté síni vězněn byl prý Přemysl Otakar otcem svým Václavem I. Výstup na cimbuří Markomanky vděčí krásnou vyhlídkou do celého okolí. Na druhou stranu vystupujeme branou podhradskou do předhradí, většinou jen zříceninami hospodářských stavení obklopeného. Branou t. zv. železnou vedle červené věže neboli hladomorny vystoupiti lze na parkán severní. Z hradiště sestupuje se bývalým Podhradím podle ssutin někdejší fary a kostelíčka sv. Mikuláše k Otavě a ústí jejímu do Vltavy. O Zvíkově jako hradu druhdy královském první zmínka děje za Václava I. r. 1234. R. 1429 Táboři jej po 13 neděl marne obléhali, a 1431 postoupil jej Sigmund Oldřichovi z Rožmberka a r. 1469 opět marně byl obléhán stranníky krále Jiřího. Jindřich z Rožmberka r. 1473 postoupil jej Bohuslavu ze Švamberka. R. 1620 skonfiskován Švamberkům a postoupen komorou královskou Adamovi ze Šternberka a po jeho smrti přešel v ruce Eggenberků a těmito na knížecí rod Schwarzenberků, v jehož držení je dosud. Zesnulý kníže Karel mnoho věnoval na jeho obnovu, ač ruce restauraterů nebyly vždy šťastny. U hajného v hradě dostati lze mírné občerstvení.

* 3. Zvíkov-Orlík. Návštěva obou hradů s cestou po Vltavě náleží k nejoblíbenějším a svého druhu v Čechách nejvzácnějším. Volíme za ranných hodin nejkratší cestu z Čimelic na Zvíkov. Na přívoze pod Zvíkovem dostati lze menší loď (větší pro společn. třeba objedna i předem na Orlíce). Pěší cesta není právě pohodlná a vyžaduje tři hodin. Jdeme po břehu pravém, po 4 *km* mineme samotu Černý Vir (skrovné obč.) po dalších 3 *km* Chomouty a Koste-

lecké Břehy, až po dalším $1^1/_2$ *km* u Ždákova přestoupíme na břeh levý, kde stihneme serpentinu v lesním parku vorlickém, která nás nejkratčeji dovede k hradu. Kdo nelení, může ze Ždákova jíti dále po pr. břehu 3 *km* až k přívozu pod hradem a užije tak překrásných pohledů na hrad a jeho okolí. (Další viz č. 4.)

* 4. **Orlík.** Okresní silnicí přes Laziště (4·7 *km*) a Probulov do Starého Sedla ($9^1/_2$ *km*), oblíbeného Ls. poblíž lesů Orlických. Kostel sv. Prokopa ze 14. stol. chová kaditelnici z r. 1559. Hostinec Frýpesův. Odtud svahem $^1/_4$ hod. k starobylému zámku, jenž po vzoru starých hradů vypíná se na vysoké skále nad Vltavou, která tu velkou tvoří zátočinu. Stavení palácové o třech patrech obnoveno v nynějším stavu po požáru r. 1802. V síních jeho uloženy četné sbírky a starožitnosti, zvláště zbraně, bohatá knihovna a sbírka map. S parkánu hradního krásná vyhlídka na Vltavu a celé okolí. Okolní les proměněn v krásný park, v němž nalézá se pěkně položená eremitáž (skvostný pohled na hrad) knížecí hrobka gotická z r. 1863–64. Do hradu není přístupu.

Pěkná místa jsou též střelnice, salonek u řeky, skála sv. Petra a p. V Podhradí, jež slulo Prádlo. oblíbený panský hostinec »na Prádle«, středisko letních hostí. Také Orlík býval hradem královským až r. 1369 zapsal jej Karel IV. Hyncovi Pluhovi a ten r. 1395 přepustil jej důvěrníku krále Václava IV. měšťanu pražskému Sigmundu Hallerovi, jenž psal se pak z Orlíka. Bratr téhož r. 1408 prodal hrad Petrovi Zmrzlíkovi ze Svojšína a rod jeho držel jej až do r. 1519 kdy přešel hrad na Švamberky a sdílel po bitvě bělohorské osudy jejich jmění.

5. **Mirotice.** Vyhneme se silnici, kterou jezdí pošta a dáme se dle č. 1. přes Chlum a v pokračování své cesty k Chlumu od hřbitova v přímém směru na Buda pod Košatínem. Dva *km* jižněji leží městečko Mirotice (5 *km*) na Lomnici, rodiště Mik. Aleše (* 1852) s chrámem sv. Jiljí, jenž připomíná se již r. 1254; je tu také synagoga z r. 1763 a starý hřbitov židovský; od r. 1681. Pocházel odtud spisov. Jan Mirotický (od r. 1542 na Moravě). Dáme se odtud jednotvárnou silnicí k Ostrovci (6 *km*) přes **Cerhonice**, rodiště Lad. Stroupežnického (1850–1892), jenž z rodiště svého i okolí bral látku k četným povídkám a také scenerii k veselohře »Naši furianti« vzal z Cerhonic.

Od Čimelic k J. (v pr. Chlum a Košatín nad Budy) objíždíme v oblouku ves Lhotu Smetanovu (v l. zastávka) a minuvše křižovatku silnic písecké a blatensko-mirotické k Zvíkovu (v p. viděti Varvažov) spatříme na chvíli z dálky již zámek Vráž a stihneme zastávku

Ostrovec (v l. Cerhonice). Obě zastávky Lhota Smetanova i Ostrovec jsou nejbližším východištěm výletu na Zvíkov přes Varvažov (č. 2. str. 26. a výl. z Písku.) Obloukem podle silnice písecké vstupujeme do lesů vrážských a proniknuvše částí, jež rozkládá se nad rybníkem Landou (v l.) stihneme stanici

Vráž poblíž vsi Nová Vráž s rybníkem. Od stanice vsí a silnicí k J. po 1 *km* stihneme

St. Vráž se zámkem kníž. Lobkovice, vystavěným v l. 1868 až 1878, jenž však již r. 1879 vyhořel a znovu v gothickém slohu r. 1881 dle plánu arch. B. Flohra byl zdvižen.

Z Vráže na Zvíkov (s návratem do Ostrovce nebo Lhoty Smetanové) nabízí se půvabný výlet. Jdeme ihned od stanice nechavše N. Vráž v pr. podle rybníka k myslivně a při rozc. za ní kteroukoli silničkou dále do Dědovic, pod nimiž se dáme přes Otavu převézti a stoupáme pak vzhůru podle myslivny do Oslova (7 *km*) dále pak ještě $4^1/_2$ *km* jako při výl. z Písku.

Z Vráže do Nové Vsi a Čížové jest pěkná vycházka lesními partiemi přes Čertovu Horu. Jdeme St. Vráží k zámku, za ním pak při rozc. v pr. až k myslivně pod kostelíkem (523 *m*) $2^1/_2$ *km* od zámku, zde pak v l. cestou k N. Vsi a touto přímo dále do Čížové ($6^1/_2$ *km*). **Viz též výl. z Písku na Ostrovec.**

Ze stanice Vrážské podle rybníka Novovrážského blíží se trať k Otavě, která však zůstává zrakům ukryta pod lesnatými svahy; z průkopu lesního obrací se dráha k západu ke vsi Zlivici mezi několika rybníčky, za níž hned následuje stanice

Čížová na pokraji kotliny písecké s Čížovským vrchem (512 *m*) v pozadí, jehož temeno nese kostelík sv. Jakuba z r. 1544 a na hřbitově s mešní kaplí sv. Barbory z roku 1459 a dřevěnou zvonicí se zvony z let 1544, 1579 a 1596. Z míst těchto, zdobených několika košatými stromy, je rozkošná vyhlídka na celou kotlinu Píseckou, kterou vroubí hory a lesy písecké a v pozadí uzavírají hřebeny Šumavské. V chrámě spatřujeme náhrobky Dejmů ze Stříteže; hrobka Loreckých ze Lkouše s pozůstatky členů od poddaných ukrutně zavražděných. Ve vsi poutá pozornost starobylý zámek mohutností své stavby a zachovalým pavlánem krásné řezbářské práce.

Minuvše sídlo druhdy manů zvíkovských Bošovice, vzdálenější Mladotice a při samé trati (v l.) Krašovice, stihneme

Písek (zastávku), při které spatřují se velké nové kasárny zemské obrany a řad. pěchoty a dále k městu vzorně zřízené budovy škol rolnické a lesnické.

Povozy od zastávky: fiakr na pražské předm. 80 h do města 1 K, na budějovické předměstí K 1·20, drožka 50, 60 a 80 h.

Hlubokým průkopem, jímž proražena i silnice strakonická, blížíme se k Otavě a překročujeme tuto mostem 120 *m* dlouhým, při čemž naskytuje se nám (v l.) půvabný výhled na hlavní skupinu budov městských se starým hradem na skalnatém útesu a městským ostrovem v širokém pruhu Otavy; obloukem objíždíme město, abychom stihli dosti daleko k jihu posunutou hlavní stanici

Písek, zároveň křižovatku s drahou transversální. Do města $^1/_4$ hod.

Povozy: fiakr do města a buděj. předm. až k poště 1 K, na buděj. předměstí za poštou a na pražské p edm. K 1·20, drožka 60 a 80 h. Větši a těžši zavazadla 20 a 40 h za kus.

Hotely a hostince: U arciv. Františka Ferdinanda (Chelčického ulice a Komenského třída, 40 pok.), omnb., *Zlaté kolo* (Malé nám., 30 pok., omnb.. Měšť. Bes.) u Lva (Velké nám., 12 pok., omnb.) *Město Praha* (nádražní ul., 9 pok.). H. Palacký (u zast. dráhy transv., 12 pok.), *Bílá Růže* (Hálkova ul., 2 p.). *Universita* (Havlíčkovo nám., kavárna a rest. Pokoje) U Reinerů (sady Palackého, plz. rest.). Zlatý Páv (Malé nám., pok., povozy. *Městské Divadlo* (Sady Palackého. Na Stychu (Zelený orel. Pražská třida na praž. předm., zahr. velkorest., pokoje a povozy; v neděli a ve čtvrtek koncerty. Pro turisty výhody). U tří líp (Pražská třida, pokoje). Letní Rs. na Ostrově, na Voj. plovárně, na Vyhlidkách (Americe).

Písek, město s Budějovickým předměstím na pravém a Pražským předměstím i osadou sv. Václava na levém břehu Otavy, má 13.608 ob., z nichž jen 326 N. Jmění obce páčí se na 16 mil. korun. Stanice dráhy rakov.-protivínské a transversální; hlavní nádr. u rybníka šarlatského, zastávka u kasáren zeměbrany a u tabákové továrny. Sídlo okr. zastupitelstva, krajského soudu, stát. zast., okr. soudu, okresního hejtmanství, hlav. bern. úřadu, cejch. úřadu, vrchní komis. fin. stráže, pošt., telegr. a a telef. úř., okresního četn. vel.. vel. dopl. okr. pěchoty, velit pl. zeměbr., stát. voj. hřebčince, kromě ob. a měšť. škol je tu průmyslová a obchodní pokrač. škola, hudeb. šk., škola rolnická, nižší i vyšší lesnické učiliště, st. vyšší gymnasium a reálka, z úst. dobroč. všeob. veř. nemocnice, z úst. peněžních městská spoř., obč a okr. hosp. záložna, zastavárna. Z průmyslových závodů zasluhují povšimnutí: 2 pivovary, octárna, 4 mlýny, továrny na cukrovinky, balicí papír, slaměnou lepenku, zboží cementové, zboží pletené a stávkové, obuv, řemeslnické a hosp. stroje, 3 kruhovky, c. k. továrna na tabák, tov. na fesy, domácně provozované hrnčířství, výroba tesaného stavebního kamene, cihel, lomy žulové a syenitové, 3 tiskárny a lithografie, 2 pily (parní a elektr.), z hospod. podniků rybné hospodářství obce písecké, líheň pstruhová při rol. škole a p. Město samo i četná mís.a v okolí (myslivny) jsou oblibeným letním sídlem. Městský úřad zašle ochotně zdarma skvostný plakát Jansův, jenž krásy okolí půvabně kreslí. Vše bližší sdělí Odbor klubů Českých Turistů v Písku.

Dějiny Písku. Založení města spadá do pradávných dob snad asi do 8. st. Bylo tu nejspíš asi Hradiště nad Otavou a brzy po něm ryžovnická osada při Otavě v místech nynější osady sv. Václava i vzniklo tu během toho stol. i větší město rýžovnické, *Bohatý Písek* (později Starý Písek) zvané. V 10. stol. náležel Písek pod panství Slavníkovců, po jichž vyhubení r. 9 6 připadl knížatům českým,

Pisek od východu.

kteří tu k ochraně rýžovníků na pr. břehu Otavy postavili *Hrad Písecký*, do něhož v 13. stol. přeneseno z Bechyně sídlo úřadů župních; pod ním vzniklo podhradí, později město hrazené (Nový Písek) s třemi branami Pražskou, Týnskou a Putimskou a s mostem kamenným, jenž je nejstarším v Čechách. (Nejspíše z časů Václava I. až Otakara II.) Hrad královský postaven tehdy v slohu starogot. a oddělen fortnou od vzniklého tehdy kláštera Dominikánského a za Otakara II. zal. i mincovna. Rudolf I. Habsburský v bojích proti Jindřichovi Korutanskému, k němuž Písečti drželi, zničil Starý Písek, za to Jindřich výsady této osady na Nový Písek přenesl. Mnohými výsadami nadali město Jan Lucemburský, Karel IV. i Václav IV., za kteréhož r. 1419 hrad zastaven Hodětínským; téhož roku měšťane pobořili klášter Dominikanský, mnichy pobili a 40 katol. měšťanův vypudili. Nejspíš zradou těchto zmocnili se za nedlouho Písku Zikmundovci, kteří odtud v březnu 1420 proti Žižkovi z Plzně k Táboru se beroucímu vytáhli, však u Sudoměře byli poraženi. Žižka pak i Písek opanoval, jenž byl druhým vedle Tábora hlavním střediskem husitství; chována pak na hradě píseckém pověstná pokladna »Káď« zvaná, do níž scházely se příspěvky na vydržování vojsk husitských a v síních jeho scházeli se i náčelníci strany Táborské, konán tu r. 1422 hlavní sněm celé strany a r. 1426 sjezd rytířův a měst Táborských. Písečtí dlouhé a úspěšné boje vedli i po ukončení válek husitských s Rožmberskými a stáli z prvu i proti Jiřímu jako výstřední Husité; teprve když r. 1452 proti nim vytáhl, smírně se s ním porovnali a jej pak i proti jednotě Zelenohorské podporovali; r. 1509 dostali se v zápisné držení hradu koupí od Flugů z Rabštejna s celým zbožím jeho, však r. 1547 ztratil Písek statky své i skoro všechna privilegia pro odpor proti Ferdinandovi (opis konfiskačního protokolu zachován jest dosud v městuském archivu). Teprve na dlouhé a snažné prosby vráceny Písk- r. 1549 některé osady a r. 1558 i pustý hrad (vyhořel r. 1532) s lesy vesnicemi a mlýny příslušnými. Za zrušené v dobách zlých školy latinské postavila tehdy obec školy »na bakalářích«. Písek slynul vůbec jako vynikající sídlo učení humanistického, jehož předními sloupy a osobami byli Kocín z Kocinetu a Václav Písecký, jichž ctí deska na radnici písecké. V době bělohorské stál Písek již valně protestantský na straně stavů českých i dobyt a osazen byl r. 1619 Buquoyem, jehož vůdce Huerta ještě téhož roku město Mansfeldovi vydal, však r. 1620 opět Písek Buquoyem dobyt a zle byl vydrancován. Od r. 1623 zakoušel Písek zle protireformací, zvláště když odevzdán byl se vším příslušenstvím v užívání donu Huertovi, jenž měšťanům domy i dědiny konfiskoval a i těm, kteří se vystěhovali, všechny příjmy odňal, ještě krutěji však nastupoval od r. 1633 Huertou jmenovaný hejtman Mikuláš Čejkovský z Čejkov, kteréhož Huerta teprv krátce před smrtí svou ze služeb svých propustil a své násilné činy zakládáním náboženských a humanitních nadání odčiniti hleděl. R. 1636 obnovil ještě klášter Dominikánský a zemřel r. 1637. R. 1638 prohlášen Písek za město krajské, dán však v sekvestraci, při čemž o mnoho majetku levným rozprodejem přišel. Roku 1641 prohlášen Písek opět za svobodné město královské. Statečně odrazili Písečtí útok Švédův r. 1648. Od těch dob byla obec v pokojném držení statků svých až do r. 1672, kdy lesy vzaty v sekvestraci, jež potrvala do r. 1691, kdy dostalo se obci teprve zas plného a nepopiratelného práva k hradu Píseckému a celému jeho příslušenství. R. 1741 bojovalo tu vojsko francouzsko-bavorské pod maršálem Broglio a vydrželo nezdařený útok Františka Lotrinského, však v letě r. 1742 zmocnila se Písku armáda rakouská sledující prchající Francouze ku Praze. Od těch dob vyvíjelo se město již nerušeně až k dnešnímu svému utěšenému stavu.

Procházka městem. Turista, jenž chce se městem projíti, vystupuje na zastávce, při níž hned spatřuje tři velké moderní budovy kasáren pěchoty, při silnici do města vedoucí spatřuje se za tratí lesnický internát (z r. 1899), na straně k městu pak v ul. Čelakovského škola rolnická (z r. 1884) a úst. budovy vyšší školy lesn. a revírnické (z r. 1894). Přicházíme pak do pražské ulice, na jejímž konci v pr. před mostem spatřujeme městský chudobinec, zal. již r. 1351 velmistrem řádu křižovníků s červ. hvězdou; nyní je tu nová budova s kaplí, dokončená roku 1895. V l. Čechova třída vede Pražským předměstím k továrně na fezy, v pr. Svatotrojická ku hřbitovu s kostelem sv. Trojice z r. 1576, kde pochován je hudební skladatel Frant. Gregora († 1887), spisovatel Frant. R. Bezděka († 1871) a j. V kostele tom spatřuje se starobylá kazatelna řezbářské práce ze XVI. století, staré obrazy oltářní a náhrobní kameny z konce XVI stol. a ve zvonici zvon od slavného Brikcího litý. Naproti hřbitovu stojí mlýn »Drátovna« na místě bývalé továrny na drát, jež roku 1810 byla povodní zničena. Jím vede cesta k dřevěnému mostu na městský ostrov, půvabné zátiší s plovárnou a hostincem. — Vstupujeme na vzácný památník zašlých dob, **nejstarší kamenný most** v Čechách, zbudovaný ve XIII. století o sedmi obloucích a opravený značněji r. 1544. Na obou stranách bývaly ověžené brány, po nichž není památky. Ona na levém břehu pobořena byla povodní r. 1768 a vzala úplně za své r. 1784, druhá na pravém břehu stržena z neporozumění roku 1825.

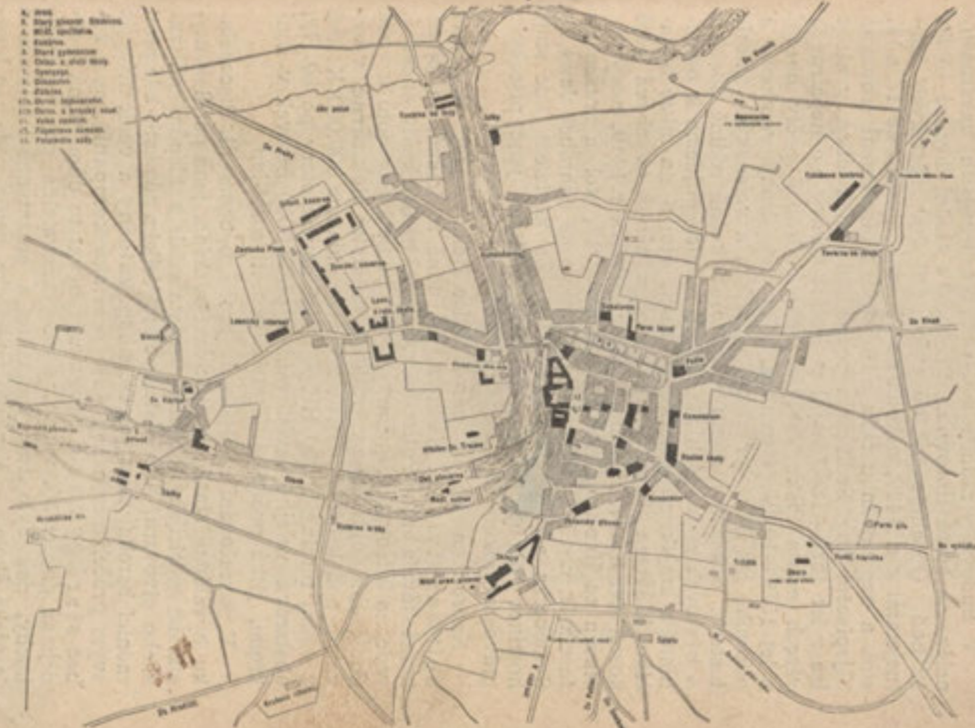

Kamenný most a královský hrad v Písku.

Jsou tu jen sochy sv. Antonína, sv. Anny, sousoší sv. Jana Nep. vesměs z r. 1770 a sousoší Krista na kříži z r. 1791, jehož kříž jest dílem cínařského mistra píseckého Václava Hanzla. Zdá se, že most stavěn byl na suchu a teprve pak Otava v nynější řečiště pod ním svedena byla. S mostu na pravo naskytuje se pohled na starý **hrad Písecký**, z jehož nádhery, kterou skvěl se za Otakara II., zbylo jen velmi málo po požáru r. 1542 a pobořeni hradeb za účelem stavby radnice r. 1740; část nejbližší k mostu proměněna v kasárna a zadní (jižní) část s kaplí v pivovar právovárečného měšťanstva; při té příležitosti zbořena i střední věž (r. 1854) a r. 1860 sesul se vrchol druhé věže, jejíž zbytek upraven je v pavlán, s něhož je pěkná vyhlídka na Otavu. Přístup sem je radnicí z Velkého náměstí a možno shlédnouti zachovalou ještě gotickou síň (královský palác) s nástěnnými malbami z XV. stol. — Od mostu úzká ulice Karlova vede nás podle budovy městské spořitelny na Velké náměstí, kde poutá naši pozornost **radnice z r. 1740** se dvěma věžemi, stavěná dle vzoru staveb Dienzenhoferových a opatřená pamětní deskou rodáků píseckých Václava Píseckého (1482—1511) a Jana Kocína z Kocinetu (1540—1610). V radnici je pěkně zařízená zasedací síň se živcovou deskou připomínající pobyt císaře a krále Františka Josefa I. r. 1888. Četné velké podobizny králů českých zdobí síně a chodby. V kanceláři purkmistrovské spatřuje se na zvláštní desce slib čili votum z r. 1741. Na věži památné hodiny z r. 1768.

V radnici nalezá se též **městské museum** s mnohými předměty pamětihodnými. Staré obrazy sv. Vavřince (asi z r. 1630), Krista (ze 17. stol.), Judity (1768) a panovníků českých, erby podkomoří, návěští na hedvábí tištěná, obraz z velkého oltáře kostela P. M. Kromě bronzových starožitností je tu mnoho předmětů železných ze 14. a 15. stol. atd., pěkná sbírka cínového, majolikového a pod. nádobí z 18. a 19. stol., krásně tkaná a vyšívaná mešná roucha ze 17. a 18 stol., kroje lidové, řemeslné výrobky, sbírka přírodnin, starých medalií a peněz, otisky pečetí a j. v. Ve zvláštní místnosti jsou Milbaurovy statistické a dějinné přehledy po většině Písku a okolí se týkající.

S museem jest spojena **Musejní knihovna**, obsahující množství tištěných knih (nejstarší z r. 1483, listy Eneáše Sylvia), dílem na radnici nalezených, dílem z odkazů a pozůstalostí (Piskovské a Císařovské) též z darů pocházející. Od 16. stol. do roku 1850 jsou tu všechny zákonníky do-

Plán města Písku.

mácí, z biblí nejstarší z r. 1543, vzácný výtisk života svatých asi z r. 1500.

V budově s radnicí sousedící (v dřívějších kasárnách) nalézá se **stará listovna.** Přístup ve všední dny od 10 do 12 hod. Obsahuje snůšku více nežli 700 městských knih (nejstarší z r. 1420, několik ze 16. stol., mnoho ze 17. a 18. stol. a nepřehlednou řadu z 19. stol.) a písemnosti srovnané dějepiscem Aug. Sedláčkem podle oddělení a látky, v nichž lze z let 1620—1880 najíti podrobné zprávy i o nepatrných věcech města Písku se týkajících, podrobné počty obecní z let 1579—1900, písemnosti o každém druhu veřejného a obecního majetku, správních, soudních a vojenských záležitostech, o každém domu v městě a každé rodině domácí, o bývalých poddaných atd. Podle radnice přijdeme k okresnímu a krajskému soudu s věznicí, stojící na místě bývalého **kláštera Dominikánského,** z něhož tu zbývá ještě kostel **sv. Kříže.** Původní klášter pobořen r. 1419, nový vystavěn za Huerty s tímto kostelem v 17. stol. a zrušen za Josefa II. r. 1787. V kostele spatřuje se náhrobek Jana ze Švamberka a jeho choti z r. 1651. Za kostelem, kde stojí hostinec »u růže«, býval pivovar klášterní, jenž píseckým právovárečníkům mnoho mrzutosti působil.

Naproti na druhém nároží ulice Hálkovy jest okresní hejtmanství; ul. Hálkova, původně Putimská, na jejímž konci stávala brána Putimská, r. 1826 až na dvě bašty snesená, vede na křižovatku, z níž v pr. podle bašty dolů k vodě Podskalím dojíti lze za krátko k **městské elektrárně,** v bývalém podskalském mlýně, zřízené nákladem 300.000 K: má 2 vodní turbiny po 50 HP, a tři plynové motory po 80 HP, obstarává veřejné osvětlování a přes 2000 žárovek v soukromí, jichž počet na 7000 může býti rozší-řen.

V pokračování ul. Hálkovy prošli bychom ul. Píseckého ku bývalému statku rodu Švantlovského, jenž patřil k nejstarším patricijským rodinám města a dále k sklepům měšťanského pivovaru. Než zůstaňme na Velkém náměstí, kde proti radnici barokní dům **okres. hosp. záložny** a vedle něho již svým průčelím zajímavý **dům městské kompanie,** nyní vůbec staré gymnasium zvaný; býval to dům radní, později až do let 50. v min. stol. vychovatelna pro vojenské hochy, pak bylo tu gymnasium a prozatímně i rolnická a lesnická škola. — V pravo podle okr. hejtm. vede nás Jungmannova ul. na Malé náměstí s Marianským sloupem z r. 1755 uprostřed. Nejvíc tu poutá nová budova

Pohled na Otavu s Ostrovem v Písku.

Občanské záložny r. 1889 vystavěná arch. Jos. Gregorem; zdobena je sgrafity od Weyricha a allegorickými obrazy od K. Liebschera. Druhé nároží tvoří hotel u Zlatého kola s místnostmi Měšťanské Besedy a vedle něho stávalo až do let 50. min. stol. gymnasium, nyní spatřuje se tu velká budova obec. škol z r. 1857 s deskou vsazenou na paměť 300letých narozenin Jana Amosa Komenského, za kterou směrem do ulice Smetanovy spatřuje se dům židovské obce s pěknou synagogou (ve dvoře) z roku 1870. Na konci této uličky nalézá se náměstí Havlíčkovo, jež zdobí socha sv. Floriana z r. 1735; v rohu tohoto malého prostranství spatřuje se tak zv. **Kout**, místo, jímž 30. září roku 1620 Valoni vnikli přes hradby do města a Bouquoyovi brány otevřeli, kterýž den v dějinách města zapsán jest jako den hrůzy a smutku; z téhož náměstí vede na Vel. náměstí ul. Heydukova, z kteréž v pr. Průchodem (tunelem) vejíti lze do sadů Palackého s pomníkem Fr. Palackého od Wurzla, jejž r. 1886 postavili písečtí akademikové. Od severu hledí do sadů Divadlo i budova s parními lázněmi a ústí ulice Tyršova (v této v l. na konci dům Adolfa Heyduka), v níž hned z kraje nalézá se tělocvična Sokola z r. 1896; od východu budova poštovní z r. 1899 na nároží třídy Žižkovy, kterou se přijde podle továrny na stroje a továrny tabákové k zastávce dráhy transversální.

Od budovy poštovní vede nás zevním obvodem starého města třída Komenského podle gymnasia z r. 1873 k budově českých realných škol z r. 1885, po pražských nejstarších v Čechách. Odtud, kde stávala dvojvěžová brána budějovická na poč. 19. stol. zbořená, vede Husova třída podle tržiště dobytčího a obory (městského skladu dříví) na silnici k Protivínu a Budějovicům, z kteréž v levo odbočuje cesta na Vyhlídky. Při rozcestí stojí kaple z roku 1839 v místech, kde odpočívají Francouzi, Bavoři a Rakušané padlí r. 1742.

Naproti školám realným na nároží ulice Chelčického nalézá se velkoměstsky zařízený hotel Dvořáčkův, ozdobený na omítce malbami dle návrhů mistra Mik. Alše, jež předvádějí 11 obrazů z dějin města (rýžování zlata na Otavě, scénu z doby husitské táborského hejtmana Matěje Loudu na mostě Píseckém, turnaj rytířský z r. 1479, scénu z osudného dne 30. září 1620, allegorii honby, apotheosu městského znaku, scénu z bitvy u Čížové r. 1741, založení městské slavnosti

Sady s pomníkem Fr. Palackého v Písku.

r. 1742 (obraz nese omylem letopočet 1743), venkovany z Písecka, písecké abiturienty u zřícenin Zvíkova r. 1861, voroplavbu na Otavě).

V pokračování třídy Komenského vede nás ulice Budovcova k nemocnici, naproti které na nároží spatřujeme děkanství z r. 1768, jež hledí do sadu s **pomníkem** od Em. Maxe, jenž postaven byl 12 důstojníkům a 870 vojínům pluku píseckého, kteří padli r. 1859 v bitvách u Melegnana a Solferina. Tu také spatřujeme **děkanský chrám** Nar. P. Marie s věží postavenou r. 1489 od Mikuláše Píseckého, která střechu nynější dostala po požáru r. 1555 a stržení vichrem r. 1740. Hodiny přeneseny sem z věže hradu píseckého. Stavba chrámu v přechodním slohu románsko-gothickém pochází z téže doby na konci XII. nebo počátku XIII. stol. jako stavba hradu a mostu; r. 1886 byla dle plánů arch. Mockra restaurována; nalezena při tom na omítce sgrafita (Život Kristův) z XIII. až XV. stol., jež plechem pokryta, hlavní oltář tehdy nahražen řezaným oltářem od J. Krejčíka. V postraním pravém oltáři nalézá se umělecký

obraz Madony od Tomáše Mutiny (1334—1356) na dřevě ve zlaté půdě malovaný. V pravé lodi viděti též křtitelnici cínovou z r. 1587. V kapli sv. Jana Nep. na klenbě jest obraz Starého Písku. Okna chrámová jsou z nové doby kromě průčelního, jež nese prastaré, nedokončené figurální ozdoby. Chrám jest elektricky osvětlen a má velkolepé varhany s elektr. pohonem. S věže vytrubuje hodiny hlásný od 11. hod. dop. do 2. hod. odp. a od 9. hod. več. do 5. ráno, což dle jedněch v starých časech bylo znamením pro kupce, ubírající se »zlatou stezkou« z Prachatic přes Písek, dle jiných jest zvykem z dob, kdy v hodinách poledních a večerních bývalo potřebí zvýšené pozornosti v příčině ohně. S ochozu věže 74 *m* pěkná vyhlídka do celého okolí. Proti kostelu stávaly staré, proslulé školy písecké »na Bakalářích« zvané a roku 1858 zbořené, dle nichž toto prostranství se dosud tak nazývá. Dále v levo v ulici Gregorově nalézá se občanský pivovar. Proti děkanství od nemocnice vede nádražní ulice k trati dráhy transversální a přes tuto podle továrny na cement k rozcestí: v l. do Smrkovic, v pr. k nádraží hlavnímu a do Putimi.

Výlety z Písku.

Okolí Písku náleží k nejpůvabnějším. Hluboká skalnatá údolí Otavy nad i pod městem jsou zvlášť oblíbenou a vděčnou vycházkou. Jen $^1/_4$ hod. od města vzdáleny jsou rozlehlé hvozdy městské, obecně a volně přístupné, dobrými silnicemi a četnými turistickými cestami opatřené, odborem Kl. C. T. v Písku označené. Hlavní cesty značeny jsou obdélníkem, uhlopříčnou ve dva trojúhelníky děleným, z nichž hořejší je barevný, dolní bílý; tento svou špicí ukazuje vždy k Písku. Vedlejší cesty značeny jsou černými písmenami (A až E) v bílém obdélníku. Orientaci usnadňují tabule s mapou lesů a menší orientační tabulky. Četné ochranné chýše v lesích a rozhledna (viz č. 7.) doplňuje celek.

1. **Svatý Václav, Svatováclavské Skály a Čertova Strouha.** Čelakovského ul. podle rolnické a lesnických škol přes trať $^1/_4$ hod. (od mostu) do předměstí Sv. Václava, původní rýžovnické osady »Starý Písek« s kostelem sv. Václava starého založení (již 1373 farní), jenž za války třicetileté zničen a r. 1695 opraven byl. Ještě v 18. stol. se zde po husitsku zvonívalo (kladivem do zvonu tlcuklo). V pr. nedaleko výletní místo Vinice s rs. a pěkná procházka lesem podle Otavy na Skály Svatováclavské, odkudž je pěkná vyhlídka na Otavu a město. V l. od kostela k Otavě přijdeme k papírně, jež stojí v místech starého mlýna Vacíkova. Po pravém břehu Otavy přijdeme do dolejší partie Svatováclavských Skal a vyjdeme novou cestou vzhůru nad Čertovou Strouhu, odkudž je rozkošný rozhled do údolí Otavy. Přes Kocourov a osadu sv. Václav vracíme se pak do města. — Nebo od Sv. Václava možno jíti přímo dále silnicí (po l. břehu) 20 min. k samotě Kocourovu a za ní v l.

cestou k Nepodřicům, od nichž možno sestoupiti do **Čertovy Strouhy**, rokle k Otavě spadající, geologickými i minerálními nálezy zajímavé.

Odtud dáme se pěšinou po l. břehu Otavy k Vápenici, kdež dáme se převésti na druhý břeh a vracíme se do města přes vojenskou plovárnu (viz č. 2.) anebo přes Hradiště. —

2. **Vojenská plovárna, Hradiště.** Jako při č. 1. k Sv. Václavu, kdež blíže papírny jest naproti vodě přívoz, jenž dopraví nás k nové městské vodárně, kde nalézají se také sádky rybničného hospodářství městského a nad vodárnou výše vojenská plovárna z roku 1819. Tyto objekty leží vesměs na úpatí lesnatého vrchu **Hradiště.** Při plovárně útulný sad s rs.; nad prachárnou císařský sad s balvanem tesaným na paměť stříbrné svatby císaře Františka Josefa I. úpravnými cestami vystoupiti lze na vrchol Hradiště, kdež nalézá se nová vojenská střelnice s rs. Za plovárnou vede tur. cesta až naproti Vápenici, odkudž lze vrátiti se přes Hradiště. — Na voj. plovárnu lze dojíti z města též po levém břehu Otavy (pěšinou podle řeky nebo silnicí).

3. **U Martinka,** výletní rs. nad Otavou severně od Písku (1/2 hod.). Z měst. sadů ulicí Tyršovou ke kříží a dále v pr. podle popravního druhdy návrší »Na *Spravedlnosti*« Vrcovickou silnicí k nemocnici pro nemoce infekční; naproti bývalá Pazderna; cestou v l. k Otavě na stezku, která pod příkrými skalami podle Čertovy Podkovy (mělké prohlubně v tvaru koňské podkovy) do sadů s výl. rs. nad malebnou partií Otavy.

Pod Martinkem dále vede nás nová turistická cesta do rozkošného údolí Otavy a dále až k mlýnu Herinkovu.

4. **Jistec.** Dle č. 3. až k mlýnu Herinkovu, kdež převezeme se na levý břeh a pěšinou podle řeky

U Martinka.

jdeme do Jistce, odkud do Vráže (občers. 3 *km*) a drahou zpět.

*5. **Vyhlídky** (Amerika.) Rozkošné lesní sady s úpravnými cestami, odpočívadly a letním hostincem, na jichž obvodu v novější době i villy vznikají. Z Malého nám. ulicí Chelčického k real. školám a Husovou ulici ke kapličce, zde v l. podle parní pily na Vyhlídky.

*6. **Honzíček**, výletní rs. v lese s volnou vyhlídkou k J. na Šumavu, oblíbené Ls., kde lze se stravovati; stoupání do vrchu ³/₄ hod. Již cesta poskytuje četné pěkné výhledy na Písek a celé okolí. Jdeme od pošty Žižkovou třídou a v pr. ulicí Rokycanovou na na silnici k lesu; pod lesem odbočíme v l. a cestou modře a bíle znač. dojdeme na palouček u hájovny »Logry« s pěkným pohledem na město a v pozadí jeho na Čížovou, Vráž až i Třemšín, Kameník a souvrší Kamýku a Kamýčku; dále pak lesní cestou k Honzíčkovi. Zpět možno voliti jinou cestu buď k JV. cestou znač. (znač. B) k stínidlu *„Muchomůrce“*, odkudž je krásný pohled na Šumavu, a na Vyhlídky (viz č. 5), aneb k SZ. rovněž znač. cestou (znač. B) na erární silnici a touto zpět do města. Konečně lze vrátiti se též hlubokým úvalem podle nově zřízeného rybníku k výl. hostinci »U Malířských« a do města ulicí Rokycanovou.

7. **Na Provazec** 606 *m*). Jako při č. 6. přes Honzíčka cestou modře a bíle znač. přes Vlčí Důl lesem (¹/₂ hod. k vrcholu, jenž s několika míst poskytuje pěkné vyhlídky. Odtud pak dojíti možno k Živcovému lomu (viz č. 8.)

*8. **Živcové lomy — (u Obrázku.)** Živcové lomy města Písku, nyní již opuštěné, prosluly četnými nálezy mineralogickými, zejména bertranditů, krásných berylů a p. jsou nyní vodou zatopeny, nicméně lesní jejich okolí s boudou u Obrázku (byv. kantýnou lomů), kde v létě dostati lze občerstvení, je oblíbeným výletním místem. Možno jíti a) jako při č. 5. k Honzíčkovi a při č. 6. dále na Provazec a sestoupiti odtud (ukazatel za Honzíčkem v pr.) k Obrázku a vrátiti se dle b) nebo b) Žižkovou třídou od pošty jen k ulici Rokycanově a touto v pr. nově upravenou cestou červeno-bíle znač. do Klouk, po které podle několika rybníčků a samoty u Vodáka za 1 hod. dojdeme k Obrázku.

a) Dále cestou ke Kloukům (znač. červ.-bílá) na Brašnu (³/₄ hod.), odkudž návrat po cestě žlutobíle znač. do Písku (1¹/₂ hod.).

b) Od boudy k Z. cestou znač. (znač. D) k cestě vedoucí od Honzíčka na Provazec (znač. modrobílá) a touto do Písku.

c) Od Obrázku k JV. cestou znač. (znač. A) k Nov. Rybníku a odtud buď dále k Havírkám (viz č. 9 — znač. A) a do Písku aneb cestou žlutobíle znač. přímo do města.

d) Od Obrázku k JV. cestou znač. (značka D) přes *Divišovnu* (lesní palouk), odkudž viděti část Šumavy s Boubínem a Sreinerem, na Vyhlídky (viz č. 5. a do města.

9) **Havírky**, stopy bývalého dolování v novodvorském revíru nad Semicemi. Jdeme buď od Vyhlídek (č. 5.) nebo od Vodáka (viz 8 b) silnicí (znač. zelenobílé) na Flekačky, kde v pr. odbočuje cesta (znač. A) k lesu a vede dále vzhůru na Havírky (520 *m*), kdež viděti stopy bývalého dolování na zlato a jiné kovy r. 1666. Odtud buď dále cestou A znač. k Nov. Rybníku (č. 10.) a od něho dle žlutobílých značek do města aneb cestou lesní dle znač. A k Živcovému lomu (č. 8.).

10. **Nový Rybník-Mehelník.** Buď pod Vyhlídky (č. 5.) a dále cestou žlutobíle znač., aneb k Vodákovi (viz č. 8. b) a odtud cestou žlutobíle značenou lesem k Nov. Rybníku (1¹/₄ hod.), rozkošně v lesní kotlině položenému; dále pak znač. cestou na Brašnu a na Mehelník ³/₄ hod., zalesněný vrchol (624 *m*), kdež spatřuje se jen žulový balvan »stůl Mehelnický«, pověstmi obetkaný, jemuž předhistorický původ (obětní kámen) se připisuje. Vycházka sama je za-

Živcový lom.

jímavou pěknými lesními partiemi. Návrat buď touže cestou, aneb na Brašnu a odtud červenobíle znač. cestou přes Živcový lom (č. 7) aneb konečně pěšinou lesní (znač. E) $1/2$ hod. na Svícny (č. 10) a odtud zpět do Písku.

11. Svícny. Buď od Vyhlídek (č. 5.) nebo od Vodáka (č. 8.) dle zelenobílých značek silnicí k Rozkročáku (1 hod.) — Dobré Vodě a $1/2$ hod. na Machovky, kde odbočuje v l. znač. cesta (znač. E) vzhůru $1/2$ hod. na Svícny. Zde osamělý buk, zdaleka viditelný označuje místo, odkud je pěkný rozhled k V. a SV. za Vltavu. Návrat buď stejnou cestou nebo podle značek E $1/2$ h. přes Malý a Velký Mehelník na Brašnu a odtud buď přes Živcový lom (č. 8) dle červenobílých značek nebo přes Nový Rybník (č. 10.) dle žlutobílých značek do města.

**13. Němec — Pasecký Vrch. Jako při č. 11. na Machovky ($1^1/_2$ hod. a dále silnicí dle zelenobílých značek, kdež po $1/4$ hod. odbočíme cestou dle zelenobílých znač. $1/4$ hod k Pěti bratrům, smrči srostlé z pěti kmenů a $1/2$ hod. k rybníku Němci, půvabné lesní partii pod vrchem Němcem (577 *m*) s malým pstruhovým rybníkem, kolem něhož starý les se zachovává v nerušeném stavu. Značenou cestou dále 1 hod. na Písecký Vrch (605 *m*).

Je porostlý duby a borovím, ale s jižní strany nad hájovnou otvírá se krásná vyhl. k J., JV. a Z. Nejlépe jest jíti od křižovatky (Pasecké) $1^1/_4$ *km* v l. a pak lesní cestou v pr. na táhlý hřbet »Bytiny« zvaný. V l. přes Paseky vystupuje Chlum (574 *m*) a v pr. od něho Kloboučky (577 *m*) s vyšším Kamýkem (626) v pozadí a obzor uzavírá Českomoravská Vysočina s význačným Choustníkem na Táborsku. K J. a JV. rozkládá se malebná nižší pahorkatina s přečetnými rybníky směrem k údolí Blovice u Maletic a Protivína a panoráma toto vroubí Šumava, v níž rozeznáváme Boubín se Srei-

nerem, Libín, Kleť u Krumlova a dál v pr. Antigl, Ždánov i Svatobor a na temném jich pozadí blíž skvěje se kostelík Lomec u Nechanic, zámek v Libějících, černá se zřícenina Helfenburka a rozeznáváme i dolinu Otavy k Prácheni a Rábí a za Blanicí vlní se krajina u Vodňan. Po svahu lesní stezkou (celkem 16½ *km*) sestoupíme do Pasek za malé ½ hod. kde lze se občerstviti. Kdo nechce jíti zpět 12 *km* přes Talín, podle velkého Talínského rybníka na protivínskou silnici u N. Dvora a přímo k Písku, zde z Pasek polní cestou k písecké hájovně a alejí Protivínskou ke křižovatkám Paseckým, od nichž se na Holý Vrch vystoupilo, zde pak v l. 1½ *km* až k potoku, jenž odvádí vodu rybníka Němce; po potoku vzhůru stihneme brzo rybník Němec a dáme se dále, jak výše již bylo naznačeno; nebo možno jíti bez odbočky k rybníku přímo dále na Přední Pecky a do Semic při silnici protivínské. Celý výlet dle volby odboček činí 26—30 *km*. Poněkud zkrátit možno partii tuto ještě od Pasek cestou k hájovně a krajem lesa ke Kuklínu a přes Ostrý Vrch k Novému Dvoru.

13. **Albrechtice — Týn n. Vlt.** Silnicí budějovickou jako při č. 9 na N. Dvůr (5 *km*), kdež voliti můžeme cestu dvojí: a) L e s y a h o r a m i P í s e c k ý m i, dáme-li se v l. Novým Dvorem k myslivně a ke k ř í ž k u (6·5 *km*), odtud v pr. alejí Oulehle podle partie u rybníka Němce a přímo dále přes Pasecká křižovatka mezi M a t k o u (v l.) a H o l ý m V r c h e m (viz č. 12, v pr.) k hájovně K o p a n i n y (13·5 *km*), kde známy jsou četné mohyly a alej končí přecházejíc v polní cestu, kterouž za ¼ hod. dojdeme do Albrechtic (14·5 *km*). b) P ř e s T a l í n a P a s e k y odbočíme-li u N. Dvora ze silnice Budějovické v l. k rybníku Talínskému, proslulém hojnými racky a z Talína dáme se do P a s e k pod Holým Vrchem (viz č. 12), odkudž lesem jsou 3 *km* do A l b r e c h t i c (15 *km*), známých četnými nálezy bronzů v okolních mohylách i starožitným románským kostelem sv. Petra a Pavla s náhrobky Ondražských z Kestřan. Kolem zdí hřbitovních i chrámu spatřují se výklenky s malbami a nápisy veršovanými, jež tu r. 1841 zřizovati začal farář Vít Ciza. Cesta pokračuje přímo východním směrem k Vltavě, do jejejíhož obvodu po 3 *km* přicházíme pod lesem Na S k a l c e (v pr.) a minuvše P a š o v i c e a Ú j e z d nad Vltavou přes rokli malého potoka vystoupíme na návrší, tvořící ostroh do oblouku Vltavy, v němž malebně se vyjímá ves Neznášov také Nezdášov (22 *km*). Ves Újezd zakrývá nám hradiště hradu Ú j e z d a, jednoho z těch málokterých, které měly a podržely české jméno; říká se jeho zbytkům teď Kozí Hrad, ač i tím jménem často se jich nedoptáš. Byli tu sídlem páni z Újezdce a Kounic, později Záviš z Rabné, jehož předkové přišli z Moravy a jenž se pak rovněž z Újezdce psal. V čísle 13. v Újezdě jediný patrnější zbytek hradu se spatřuje (spodek velké věže a velký sklep). Nezdážov má zámeček v místě bývalé tvrze, jejíž zdi dosud hlavní zdi zámečku tvoří. Také na Kozím Vrchu mezi Nezdášovem a Újezdem stávala na pahrbku dosud patrném tvrz některého z pánů Újezdských. S Újezdcem byli v držení Nezdášova od r. 1491 i Kořenští z Terešova a od r. 1623 páni z Vrtby, od r. 1785 hr. Berchtoldové z Uherčic. Z Nezdášova vede nás cesta malebnou partií po břehu Vltavském 3 *km* k nádraží vltavotýnskému, odkudž přes most máme ½ *km* na náměstí v Týně n. Vl. (25½ *km*). Viz trať VII.

14. **Nový Dvůr.** Podle nového státního hřebčince (1·8 *km*, zaujímá plochu 959 *m*² a má místa pro 152 hřebce) silnicí protivínskou po 3 *km* stihneme S e m i c e s četnými t. zv. klášterskými rybníčky v okolí (rybníky býv. kláštera dominikánského); po 2 dalších *km* odbočnou cestou k blízkému již N. Dvoru. Byl tu již r. 1607 dvůr obce Písecké, jenž za válek tehdejších byl pobořen a r. 1642 obnoven; trpěl opět mnoho o století

později, kdy zde také císařští věznili zajaté Francouze. Nyní je tu blíže k silnici protivínské též stát. hříbětinec pro chov klisen a hříbat.

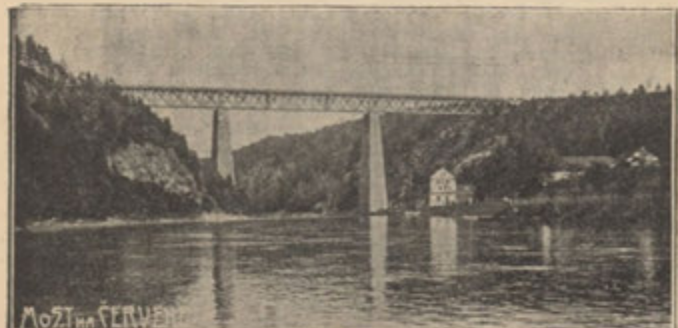
15. **Protivín** (15 *km*). Nechceme-li užiti spojení drahou (viz níže) jdeme nebo jedeme silnicí píseckou přes Semice a Nový Dvůr (viz č. 14) k Selibovu; dále mezi velkými rybníky Selibovským (v pr.) a Talínským (v l.) k vršku Myšená (424 *m*) s nepatrnými již troskami kláštera nebo hradu Myšence (11·5 *km*), jenž prý patříval řádu Templářskému (Misenburg?). Za ním leží ves Myšenec, u níž překročíme Blanici a lučinatou její nížinou podle nádraží protivínského přes trať dorazíme do Protivína (viz str. 48.)

16. **Hůrky**. Vlakem z Písku do Putimi, zde na již. konci nádraží přes trať znač. cestou k lesu a podle pěkně položených rybníků Boubelíkovce a Lukovce k V.; na silnici v lese obrátíme se k S. a vyjdeme nad Smrkovicemi z lesa až k t. zv. Zámečku (452 *m*), kdež stávala tvrz, po níž zbývají mohutné valy. Návrat přes Smrkovice do Písku 2 hod.

17. **Ptáčkovna — Podolský most**. Z města ulicí Žižkovou a dál erární silnicí k Táboru 2·3 *km* k výletní Rs. Ptáčkovně pod Provazcem (606 *m*, viz č. 7). Silnice tvoří tu serpentinu, s které jsou pěkné výhledy na okolní krajinu (lesní cestou lze si nadejíti přímo k Novosedlu) a dál přímo k Záhoří (stan. dráhy); v Hor. Záhoří (7·7 *km*) starý kostel sv. Michala arch. přes Jamen (9·5 *km*, kde na Lichém poli kope se výborný jíl) k lesu, kterým silnice mnohonásobně vinutou serpentinou sestupuje do žlabu Vltavy, přes kterou tu vede pamětihodný řetězový most, vystavený r. 1840 v délce 112 *m* a šířce 6·2 *m* do vsi Podolska, odkudž dále do Tábora přes Bernardice.

*18. **Červená**. Vlakem českomor. příčné dráhy buď do Vlastce a odtud přes Červený Újezd silnicí na Červenou aneb do Jetětic a odtud nově zřízenou silnicí $1^1/_2$ hod. do Červené, kde pne se přes Vltavu smělá konstrukce železničního mostu ve výši 67 *m*, která poskytuje malebný pohled. V Červené rs. a letní byty. Krajina sama je z nejkrásnějších říčních partií v Čechách. Návrat do Písku vlakem z Vlastce nebo Jetětic. S tímto výletem lze spojiti i výlet na Zvíkov (č. 19.).

19. **Zvíkov. Kdo nechce použíti dráhy do Ostrovce, Lhoty Smetanové nebo Cimelic (viz str. 27.) může trojím směrem vykonati zajímavý tento výlet z Písku pěšky nebo povozem. a) Podle Otavy (jen pěšky a pro otužilé turisty, kteří chtějí poznati malebné

Most česko-moravské příčné dráhy přes Vltavu v Červené.

Pootaví;)jako při č. 3. a 4. k Martinkovi (1·6 *km*) a dále již stále podle Otavy; mineme Herinka a naproti němu Topinkův mlýn (4·7 *km*) a ještě další 3 mlýny až do Jistce (9·4 *km*). kde obrací se Otava k východu a v četných zátočinách po 7 *km* stihne ústí Lomnice (z leva, 16·4 *km*); kdo by nechtěl řeku dále sledovati, může již po 4 *km* odbočiti v pr. cestou pod Dědovicemi do Oslova (viz str. 29.). Pod ústím Lomnice stihneme po 2 *km* ostroh s kostelíkem Sv. Anny a po dalších 4 *km* podhradí Zvíkova (22·4 *km*, cesta je však dosti namáhavá, takže i dobrý chodec musí na ni počítati 6 hod.). b) Přes Vrcovice a Oslov. (Pěšky i pohodlnějším.) Vyjdeme jako při č. 3. k Martinkovi, však od nemocnice pro nemoce infekční přímo dále silnici k Starým Lázním a přes les do Vrcovic (5 *km*), rychty druhdy patřivší městu Písku, která ač ceněna byla na 340 tisíc K, za známé sekvestrace r. 1642 prodána byla k panství Drhovelskému za 16000 K, při němž nalézá se dosud. Minuvše Voníkov (6 *km*) vstoupíme nedaleko Držova (v l.) do lesa Planiny, za nímž stihneme Tukleky (10 *km*), rovněž druhdy s Vrcovicemi k Písku patřivší, které jsou vůbec nejstarší osadou tohoto okolí (připomínají se r. 1226) a po dalších 4·5 *km* jsme v Oslově (14·5 *km*), odkudž přes Karlov na Zvíkov (18 *km*) jdeme dle str. 29. — c) Přes Vlastec (pěšky, spíše vozmo); silnicí Táborskou do Hor. Záhoří (7·7 *km*), odtud však v l. na Vlastec, při stanici při trati transv. (kamž ovšem možno i vlakem dojeti) a dále přes Oslov jako při b) (18·7 *km*). *d*) Chceme-li spojiti výlet ten s návštěvou Červené, dejme se na tuto dle č. 18. a dále odtud plaveckou cestou, po l. břehu úzkým údolím Vltavy v četných záhybech se vinoucí: jdeme jednou z nejromantičtějších partií pořičných, kde většinou holé rozeklané skály vysoko strmí nad řekou, až v posledním záhybu řeky vynoří se nad nimi po 2 h. cestě malebně vztýčený Zvíkov. Návrat buď přes Ostrovec nebo Vlastec a drahou zpět.

20. **Orlík.** Z Písku pravidelně tento výlet koná se drahou přes Čimelice nebo Mirotice (viz str. 28). Statnější turisté, kteří chtějí poznati Povltaví, volí však některý směr výletu na Zvíkov a sledují odtud Vltavu po lodi nebo pěšky na Orlík a vrátí se přes Čimelice neb Mirotice drahou zpět. Na výlet pěšky v tom způsobu však nestačí jeden den.

*21. **Ostrovce.** Jedna z nejkrásnějších partií okolí Píseckého lesními úvaly, kde stékají se dvě říčky rázu horských bystřin. Výlet možno podniknouti trojím způsobem: a) Přes Vráž, kamž dospějeme drahou. Vystoupivše ze stanice na silnici, dáme se touto v l. k S. k hajnici »Ouvěrka« již opět v lesích města Písku ležící a u níž počíná znač. cesta. Touto v pr. do lesa a buď dále hlavní červenobíle značenou cestou dolů k řece Lomnici aneb vedlejší cestou (znač. A) podle potoka Loudy rovněž k Lomnici, kdež vedlejší cesta s hlavní se pojí. Překročivše visutým mostem Lomnici, pokračujeme hlavní znač. cestou k rozkošnému stoku Lomnice se Skalicí. Odtud buď hlavní znač cestou dále podle Skalice k hajnici »Spálený« a odtud k J. do Ostrovce, nebo odbočkou dle znač. C. přes myslivnu do Ostrovce a odtud drahou zpět. — b) Přes Ostrovec, kamž dojedeme drahou a v Ostrovci překročíme mostem Lomnici i jdeme buď podle této znač. cestou (znač. B) k jejímu stoku se Skalicí a dále dle a) nebo místo podle Lomnice jdeme znač. cestou (znač. C) vzhůru k myslivně, odtud ku Skalici, podle ní ke stoku s Lomnicí a dále dle a) zpětným směrem na Vráž.

c) Přes zastávku Lhota-Mirotice, od níž dojevše tam drahou, dáme se Schwarzenberskou oborou podle loveckého zámečku »Karlov« (Gabrielův Dvůr) k Lomnici a podle této do Ostrovce. Návrat ze zastávky Ostrovec do Písku.

22. **Štěkeň** (14 *km*). Přes Ražice možno ovšem snadno do Štěkně dojeti drahou. Volme však cestu tam pěšky a zpět drahou. Jako při č. 1. přes nejstarší osadu piseckou sv. Václav jdeme krajinou již jednotvárnější do St. Dobevi (8 *km*) s gothickou kaplí sv. Brixi ze XIV. stol. a k Nové Dobevi, vesnici plavců a dřevařů, před stoletím založené, za níž po 1 *km* odbočivše v l. silnicí přes Vítkov (11·5 *km*) sestupujeme opět do malebného údolí Otavy ke Štěkni, Ls., se zámkem ze stol. XVII. a kostelem románským ze stol. XIV. Při cestě ze zámku ke kostelu zazděn jest kámen s nápisem: Jan Starši z Hodějova a na Řepici 1858 z Řepice sem přenesený a na hřbitově spatřují se náhrobní kameny Herolta Kavky z Říčan a jeho manželky i jiné. Ke kostelu přiléhá krásný zámecký park. Štěkenský mlýn patříval druhdy Kubíkovi mlynáři, jenž s jinými ještě soudruhy štěkenskými býval náčelníkem bratří kraje Prácheňského, kteří od bratří českých se odtrhli a Malou Stránku (Amosence) utvořili.

23. **Sedlec** (18 *km*). Stará rybářská silnice, která z Vodňan přes Písek vede do Nepomuku, vede nás z Pražské třídy na Pražském předměstí přes potok Jiher, druhdy rýžováním zlata známý k samotě Robinson, za kterou se rozvětvuje (v pr. kasárny s velkým cvičištěm při měst. statku purkratickém); jdeme v l. na Dobešice (4 *km*), kde v hostinci čepuje se mělničina ze sklepů Lobkovických. Překročivše žel. trať dojdeme přes Mladotice (7·5 *km*) k Nové Hospodě (8·4 *km*) pod vrchem Kamením (537 *m*), kde sbíhá se 6 silnic, mezi nimi i prastará cesta Pasovská, která vede v pr. na Mirotice (viz str. 28.). Čtvrt hod. v l. leží Drhovel se zámkem z r. 1708 vystavěným na místě, kde prý stával hrad Druhov knížete Vojena. Sedlickou oborou dojdeme pak do Sedlce (viz trať II.)

Z hlavního nádraží píseckého jedeme drahou přímo k J. podle Smrkovic (v l.) k Hůreckému lesu (v l.), před nímž vystupuje homolovitý pahorek Boubín, v jehož okolí hojné nálezy archaeologické nasvědčují starému sídlišti, o němž již za Balbína panovalo domnění, že tu bývalo nějaké sídlo Bojů (Bubienum), k

Putimi (v pr.) starobylé vsi nedaleko ústí Blanice do Otavy u velkého rybníka Podkostelního od stanice 10 minut vzdálené, sídlu bývalé rychty Hradištské neboli Putimské, jež náležela k zboží Píseckému. Prostorný kostel sv. Vavřince (ze XII. stol., ze starší kaple sv. Petra postavený) malebně se nad vsí vypíná. Chová náhrobky Radkoviců z Mirovic ze XVI. stol., od nichž pocházejí zvony kostelní a Mik. Vrabského z Vrábí z r. 1581 a oltář za doby Huertovy v děkanském chrámě pís. postavený a sem r. 1680 přenesený. Chrám jest o dvou lodích nestejného stáří a před ukončením války třicetileté bývali při něm faráři pod obojí. Zde dráha se dělí k Ražicům a Protivínu.

Hůrka — zámeček je pěkná vycházka z nádraží putimského znač. cestou dle č. 16. z Písku s návratem přes Smrkovice do Písku.

Za Putimí přibližujeme se k Blanici a vidíme v pr. přes Kestřany až k Štěkni. Trať k Ražicům překročuje Blanici,

trať Protivínská však setrvá na jejím pravém břehu a překročí ji teprv po dalších 2·5 *km* pod lesem Hůreckým (v l.) naproti vsi Heřmani pod Zlatým Vrchem (460 *m* v pr.), druhdy městečku a bývalému sídlu rychty Heřmanické, jež bývala rovněž zbožím města Písku a po smrti Huertově připadla k Drahonicům. Městečko zpustošeno Švédy r. 1640. V kostele nalézá se starý oltář z bývalého dominikánského kláštera píseckého.

Lučinatou krajinou, místy močálovitou, přes mlýnský náhon blížíme se k trati Ražicko-Protivínské mezi Skalami (v pr.) a Maleticemi (v l.), mineme v pr. Skalský rybník, po jehož druhém břehu trať ražická běží a v levo Klokočínský hájek a vjedeme do nádraží

Protivína, před nímž v levo leží za Blanicí Míšenice (viz výše) a za ním v pr. býv. obora. Městys (2500 obyv.) je sídlem kníž. švarcenberské správy, která tu má též velký parostrojní pivovar (várka 84 hl.) a sladovnu v býv. cukrovaru, kruhovou cihelnu a zámek s mešní kaplí Anděla Strážce a parkem. Je tu také státní hřebčinec. V bývalé bažantnici pěkné procházky. Viz též trať III.

Hostince: Nádr. Rs., kde lze se i stravovati a přenocovati. Zlatá Hvězda (5 pok.), Zelenka (5 pok.), U zeleného stromu.

Protivín byl původně hradem královským, na němž r. 1410 byl purkrabím Jan Hájek z Hodětína, spisovatel vojenského zřízení českého. Nynější zámek z doby novější postaven je v ohradě vnitřního hradu, jehož hradby a věže dávno již zmizely; nejstarší stopy ukazují na věk 17. Pozoruhodnou památkou je starodávný portál na straně severní s obrazem sv. Máři ve výklenku nad kamenným obložením a se znaky Vratislavským a Švihovským v ornamentální výzdobě. V místnostech zámeckých jen některé staré obrazy zasluhují povšimnutí.

Trať II. a) Březnice, Blatná, Strakonice.
b) Blatná, Nepomuky.

Z **Březnice** (viz str. 22.) odbočující trať strakonická po krátkém běhu k J. obrací se přes Vlčavu a silnici mirovickou k JZ. Mineme několik rybníčků u Martinic (v l.), zatím co nám Březnice zmizí za Stráží (v pr.) a objeví se nad rybníkem stejnojmenným pamětihodné Bubovice (v pr., viz str. 24.) proti malé zastávce u

Hučic (v pr., 6 *km*, kteréž obloukem objíždíme, abychom ještě krátce se pokochali pohledem k S. na výběžky brdské,

Písek a Písecké Hory.

Plánek města Písku.

které nám zmizí za Špalkovou Horou (v pravo) u zastávky

Slavětína (10 *km*); trať proběhne tu za krátko idylickou lesní krajinou okolí rybníka a za lesem brzy stihneme stanici

Bělčice (13 *km*), úhledné městečko mezi nevysokými kopci Slepičí Horou (kde stávala tvrz (Hrádek) vladyků Bělčických, Cakovkou a Kněžskou Horou. Ve 14 stol. bývaly tu rýže zlaté. Kostel sv Petra a Pavla na hřbitově stojící má loď asi z poloviny XVI. stol. s t. zv. českou čili diamantovou klenbou, na sloupu uprostřed lodi spočívající; poněkud starší presbyteř má pěkné žebrovité klenutí. Zachovány jsou tu náhrobky ze XVI. stol. Bývalá dřevěná zvonice nahražena štíhlou zděnou věží r. 1860.

Újezdec, ležící ½ hod. na západ od Bělčic, má chudičký a starobylý chrámek sv. Voršily v dobře zachovaném slohu románském.

Brzy za Bělčicemi následuje zastávka

Zavěšín (19 *km*) na okraji půvabného lesního revíru, jehož středem mezi lukami, jimiž vine se potok závěšínský a jde silnice Blatenská, ubírá se i dráha; po necelých 3 *km* opouštíme vlídnou tu partii u B e z d ě d o v i c, minuvše stopy starých rýží, jež se odtud táhnou na západ k Hajanům. V l. spatřujeme povýš položený kostelík sv. Jana Křtitele v P a š t i k á c h, pěknou barokní stavbu na vyšším tarasu. Po pr. straně spatřujeme silnici, jíž vroubí odtud až do Blatné stromořadí věkovitých dubů. Mezi rybníky Pustým (v l.) a Podskalským (v pr.) vjíždíme do stanice

Blatná (25 *km*), města se 3000 obyv. a sídlem velkostatku stejnojmenného se zámkem, oborou a bažantnicí sv. p. A. Hildprandta. Velkostatek je proslulý chovem ryb v rybnících, jimiž okolní krajina velmi je bohata. V místě jsou 2 pivovary, 4 lihovary, sušárna na čukrovku, továrny na obuv, dřevěné zátky sudové atd.

H o s t i n c e: Bílý Lev (6 pok.), Beránek (12 pok., omn.) a nový hotel u nádraží.

Město založeno původně v blatech, jak jméno již nasvědčuje, která později odvodněna nebo v rybníky proměněna. Z nich přichází potok Jesec, přivádějící až vodu z rybníků Lnářských, spojuje se v Blatné s pot. Závěšínským, teče dále pode jménem Uslavy až se spojí se Skalicí a jako Lomnice do Vltavy se vlévá. Z á m e k ležící na ostrůvku rybníka při jihozáp. konci města je již polohou svou z nejpůvabnějších v Čechách. Postaven byl asi v druhé polovici XV. věku od pána z Rožmitála, na kterou dobu upomíná věž nyní plechovou bání opatřená a k ní přiléhající kaple sv. Ondřeje. Většina starší stavby pochází z doby přechodu gothiky do renaissance

jižní třípatrové křídlo z časů hrabat z Rozdražova (1580—1691). Budovu tuto dal Robert bar. Hildprandt opraviti dle návrhu prof. Gruebra. Kromě obytných místností je tu bohatě opatřená knihovna, pěkné divadlo, v prvém patře zachované věže starobylá kobka — studovna prý pana Lva z Rožmitálu; strop její nese křížovou gothickou klenbu a stěny i klenba zdobeny jsou freskami dobré umělecké práce, pohříchu značně poškozenými. Gothická kaple sv. Ondřeje vystavena r. 1534 hr. Václavem z Rozdražova. V XIII. stol. drželi Blatnou Bavorové ze Strakonic; s posledním z nich Břeňkem, koncem 14. stol., dělil se již o panství Zdeněk z Rožmitálu, snad zeť jeho, jehož synové r. 1415 své pečeti pověsili na stížní list ke koncilu Kostnickému, však již r. 1419 stáli při Sigmundovi a Blatná stala se oporou strany katolické, dokud Jaroslav Lev z Rožmitála, jehož sestra zasnoubena králi Jiřímu, nestal se tohoto spojencem; však po smrti Jiřího přidal se opět ku straně katolické. Po smrti syna jeho Zdeňka nastal úpadek a Blatnou ujal Adam ze Šternberka, po jehož smrti prodána Rozdražovským, kteří přísní katolíci učinili z Blatné »skálu mořem kacířským obklopenou.« Opřelo se také město vítězně vojsku stavovskému r. 1620 zahnavši část jeho do rybníka, odtud »Topič« nazvaného. Podlehlo však později Mansfeldovi. Poslední z Rozdražovských zemřel r. 1691 a podědil Blatnou synovec jeho hr. Frant. Kolovrat Krakovský, jenž prodal ji Sérenyiům, od kterých ji r. 1798 koupil svob. p. Hildprandt.

V městě vedle zámku nejdůležitější budova jest děkanský chrám Nanebevzetí P. Marie, stojící ve dvoře, do něhož vchází se branou gothické zvonice. Nejstarší jeho částí je sakristie románské stavby; štít se střechou připomíná tu Bavory ze Strakonic. Starší a nižší presbyterium odděleno od vyšší lodi obloukem, na němž prý býval letopočet 1444. Loď pochází z časů Zděnka Lva z Rožmitálu. Krásná hvězdová klenba nad chorem připomíná stavby z doby Václava IV., z doby pozdní gothiky jest kamenný pavlán s kružbou do choru vystupující; tři žulové sloupy dělí síň chrámovou na dvě lodi s bohatou diamantovou klenbou. Spatřují se tu náhrobky Lva z Rožmitálu (1535), Jindřicha Kolovrata (1523) a p., bohatě zdobená barokní monstrance. Na hřbitově blatenském odpočívá J a n P r a v o s l a v K o u b e k, jehož hrob zdobí pomník z bílého mramoru a rodný dům v ulici Pražské, vedoucí k Paštikám, deska pamětní. Taktéž pamětními deskami označena jsou rodná místa pěvce Karla Strakatého a Frant. Vorlíčka. K zámku přiléhá obora se staletými duby na způsob anglického parku založená, již oživuje stádo daňků. Přístup po ohlášení se volný.

Výlety z Blatné.

1. **Křesovec — Škvořetice.** Od zámku k J. a okolo dvora na silnici Sedleckou, která nás vede podle Úslavy $2^1/_4$ *km* k rozcestí,

kde odbočíme v l. silnicí 2 *km* na Pacelice, projdeme osadou a v l. vzhůru na kopec **Křesovec** (403 *m*), kdež od fil. kostelíku, v němž nalézá se Škrètův obraz »Daniel ve lví jámě« je pěkný rozhled na okolí. Odtud za $^1/_4$ hod. sestoupíme k zámku ve **Škvořeticích** (6 *km*), památných četnými nálezy v mohylách, jichž větší část nalézá se v zámku který svou mohutnou stavbou a čtverhrannou věží s cimbuřím představuje dosud starou tvrz, již r. 1454 Jan Štěkec z Mirovic prodal Zdenkovi ze Šternberku. Později za Sérenyiů dostala se k Blatné. 3 *km* k J. leží Sedlice (viz str. 54.) a $7^1/_2$ *km* k SV. Mirotice (viz str. 28).

2. **Buzice** (4 *km*). Od kostela v l. vede silnička k rybníku Topiči, do něhož r. 1620 Blatenští katolíci zahnali část stavovského vojska; za rybníkem $1^1/_2$ *km* spatříme na vyvýšenině prastarou tvrz s čtverhranou věží, nyní vlastně pouhý špýchar, jemuž se dosud říká »Hrad«. Pamatuje se tu od konce XIV. do druhé poloviny XV. stol. rod Buzických z Buzic, z něhož někteří pochováni jsou v kostele v Paštikách, jejž odtud k SZ. jest viděti. Od poč. XVI. st. patří Buzice k Blatné.

3. **Labuť. Černivsko. Křikava.** Jdouce městem k S., dáme se místo v l. k nádraží v pr. ulici Pražskou podle rodného domku Koubkova 2 *km* do Paštik, jejichž vyvýšeného barokního kostelíka všimli jsme si již, když jsme drahou blížili se k Blatné. Kráčíme dále S, ještě 1 *km* k rozc. za rybníčkem Silnickým, kde dáme se v pr. lesnatými partiemi k Chobotu (6 *km*), vesnici na okraji **Labutě**, největšího rybníka v okolí Blatenském. Táhne se odtud mezi Myslicemi a Střížovicemi k osadě Labuti v délce 3 *km* maje výměry 106 ha. v nehlubokém údolí. Těžívá se tu proslulých blatenských kaprů za 20—30 tisíc K a lov ryb na podzim provozuje se tu zpravidla tak slavně a za hojného účastenství jako lov na Rožmberku. K obejití jeho je potřebí aspoň dvou hodin i naskytují se pěkné pohledy, z nichž zvláště pohled od Střížovic k Černivsku je půvabný. Od Chobotu jdeme 1 *km* částečně lesem do Černivska (7 *km*), jež leží na kraji táhlého lesního údolí, rovněž rybníkem vyplněného a nad tímto v lese ještě další dva rybníky leží. V kostele obnoveném r. 1730 spatřují se náhrobky Běšinů z Běšic. Naproti kostelu ve výšině spatřují se skrovné zříceniny hradu **Křikavy** (po mravu věku XIV. zván byl Durnstein). Páni z Křikavy již ve stol. XIV. dosazovali faráře ke kostelu v Černivsku. Hrad byl prý pobořen Husity r. 1425 a zboží jeho připojeno k blízkým Uzenicům tvrzi původně v Uzeničkách (2 *km* k SV.) stávavši, jež přestavěna na sýpku, jejichž tvrz dostala se v 17. stol. vzpomenutým Běšinům z Běšin.

4. **Kádov — Chanovice** (12 *km*). Za zámkem překročíme rybářskou silnici, jež v pr. vede ke Lnářům a dáme se za dvorem v pr. přes trať a stihneme po 2 *km* silnici, jež v l. vede lesem do krajiny, v níž četné rybníky, lesíky a nižší kopce i lučiny jako v parku se střídají. Po $3^1/_4$ *km* stihneme ves Vrbno nedaleko rybníka V. Kuše (v l.) a po dalších 2 *km* jsme před Kádovem, před nímž asi 100 kroků od cesty uprostřed polí spatřuje se lesík se skupinou žulových skal, z nichž vyniká balvan »viklan« asi sto centů těžký, jenž však z labilní své polohy byl již neznámou rukou vyšinut. **Kádov** (8 *km*) má rolnický úvěrní ústav, jenž je majitelem sýpky, zřízené z bývalého zámečku, jenž nese stopy gothick. ozdob z tvrze vladyk Kádovských z Kádova. Nedaleko sýpky spatřuje se špitál založený Alšem Vratislavem z Mitrovic a na návrší v pokažené gothice stavěná kaple sv. Kříže s hrobkou Lnářských pánů. Farní kostel sv. Václava ve slohu copovém z r. 1765 má sakristii, která je zbytkem gothického kostelíka ze XIV. stol. Byl tu také skvostný kalich z r. 1527, jenž nalézá se v umělecko-prům. museu v Praze. Návrší u Kádova otvírá pohled k J

na Šumavu a k S. na ves Pole, v níž spatřuje se zámeček ze XVI. stol. se zdařilými sgrafity a renaissanční síní v ratejnu proměněnou. Krajinou vysoko položenou a bažinatou, málo půvabnou vede nás k Z. polní cesta, která po 2 *km* u hájovny a pohodnice přechází v silničku; odtud ¼ h. k S. leží mezi několika menšími rybníky Bezděkov se starobylým kostelem sv. Ondřeje, v němž spatřují se náhrobky ze 17. stol. Silničkou po dalších 2 *km* stihneme **Chanovice** pod Ostrým Vrchem (610 *m*), kde stávala skalní tvrz Chanovských z Dl. Vsi, která v zámek přestavěna. Rovněž přestaven i starobylý kostel Povýšení sv. Kříže, ze stol. XIV pocházející, v němž spatřiti lze pěkný krucifix ze slonoviny. Nechtějíce vrátiti se stejným směrem, můžeme odtud dáti se trojím směrem k stanicím železničním: a) **Do Kotouně** (na trati Blatná-Nepomuk 7½ až k stanici 9 *km*). Údolím pod Ostrým Vrchem k SZ. po 2 *km* Nová Ves a podle Vel. Rybníka (v l.) po dalších 2½ *km* ves Oselec se zámkem a parkem hr. Boos-Waldeka. Zámek vystavěl na poč. 18. stol. Frant. Jiří Janovský z Janovic s pěknou mešní kaplí sv. Jiří. K Z. vystupuje lesnatý pahorek (662 *m*) s kaplí sv. Markéty z r. 1691, od níž je překrásný rozhled až k Šumavě. Přes Oselec spatřujeme odtud **Řesanice** v přímém směru jen 3 *km* vzdálené a zvláště jejich vyvýšený kostel Všech Svatých, jenž stojí za shlédnutí. Je zachován téměř úplně v přechodném slohu románsko-gothickém i na chrámových dveřích je zachováno původní kování. Také v Řesanicích je sýpka vystavěná na staré tvrzi. Od Oselce k S. po 2 *km* stihneme ves **Kotouň**, sídlo druhdy Častolárů z Dl. Vsi jichž tvrz zanikla tu rovněž ve stavbě sýpky. Chrám Naroz. P. Marie o jediné lodi je stavba pozdní renaisance z r. 1703; velké obrazy ze života P. Marie v lodi utrpěly mnoho nevhodnými opravami. Je tu hrobka Janovských a stará kostnice s pěkně vyrovnanými hranicemi kostí. — b) Do Olšan (8 *km*). Dáme se z Chanovic od kostela k J. a hned v pr. ¼ hod. do Újezda a v pr. na Lažany Desfoursovy a odtud v l. k JZ. do Olšan na trati Plzeň-Horažďovice. — c) Do Vel. Boru na trati Plzeň-Horažďovice, až k zastávce 7 *km*. Jako při b) ze vsi, však při rozc. v l. přímo k J. přes Dobrotice a Holkovice na V. Bor stále s výhledy na Šumavu až k zastávce, při níž je dobrá rs.

IIb. Blatná—Lnáře—Nepomuk.

Z nádraží blatenského odbočuje trať Nepomucká přímo k Z. podle rybářské silnice u potoka Jesecu k rybníku Hajanskému (v pr.), jenž znám jest hojností úhořů; za ním pak v krajině »U jezer« stihneme zastávku

Tchořovice, při kteréž (v l.) nakupeno jest více nežli patnáct rybníků; není ani na Třeboňsku krajiny, kde by tolik rybníků na malé prostoře bylo pohromadě. Kdo chce do Lnář přímo ku klášteru, učiní lépe, vystoupí-li na této zastávce. Jen 1 km. dále pak poblíž rybníku Podhájského (v pr.) jest stanice

Lnáře při silnici, která k J. vede přes Pole do Kádova (viz výše) a k S. podle rybníku Podhájského, za nímž v pr. spatřuje se Augustianský klášter, přímo k zámku ve

Lnářích; za zámkem k S. táhne se ještě druhý Hradský, a za tímto třetí Veský rybník. Podle nich k severu dojdeme vsí až ke hřbitovu s úhledným kostelem sv. Mikuláše s náhrobními kameny ze 16—18. století ve dlažbě. Po hrázi Hradského ryb. přijdeme k zámku položenému v pěkném parku, a za ním k jihu na malém návrší při rozcestí silnic k Blatné a Březnici ke konventu bosých eremitů sv. Augustina s chrámem sv. Trojice, při němž r. 1689 hrabě Tomáš z Černína klášter založil. Původně tu r. 1599 zřízena byla kaple s pous evnou, na jejímž místě r. 1666 Ludmila Vratislavová z Mitrovic založila nyn. chrám, před jehož hlavním vchodem tři mohutné lípy chrání místo, odkud je pěkná vyhlídka do okolí. Od severu vstupujeme do kláštera rovněž ve stínu dvou košatých lip fortnou, na jejíž venýřích, zbytcích to původní kaple čte se jméno jejího zakladatele Volfa Novohradského. Z konventu je přístup do věže se zvony, přenesenými sem z dřívějšího kostela hřbitovního. Kostel sám má hl. barokní oltář, pod nímž odpočívají různí držitelé statku. V dolejších chodbách konventu spatřují se obrazy ze života sv. Augustina od plzeňského měšťana malíře Matěje Netla, v prvém patře méně cenné obrazy umučení Páně, v r fektáři miniatura na pergamenu malované podobizny hr. Černína zakladatele kláštera a jeho manželky.

Zámek stojící na místě bývalé tvrze, na níž byl klíč uschován, slul Kličumburk (odtud něm. Schlüsselburg) byl již v 14. stol. osídlen a opatřen kostelem farním; od 15. stol. sídleli tu Svojšinští až do r. 1564, kdy přešel zámek na Šternberky, později na Volfa Novohradského z Kolovrat, Mitrovické a Černíny; nyní je s panstvím majetkem sv. pp. z Lilgenau a jest při něm kaple sv. Josefa a sv. Anny. Velkostatek míval nejvíc rybníků v celých Čechách (365).

Hostince: Panský dům (2 pok.), Kohoutův mlýn (2 pok.). Ve Lnářích narodil se spisovatel, autor česko-něm. velkého fraseologického slovníka Frant. Kott.

Výlety ze Lnář.

*1. **Třemšín** s rozhl. (825 *m*, 14 *km*). Vsí k S. okolo hřbitova na silnici rožmitálskou a touto přes Záhorčice ($1^1/_2$ *km*) podle Křepinského ryb. (v l.) a Čejkovského (v pr.) do Březí ($6^1/_2$ *km*). V l. odtud vede cesta $1^1/_2$ *km* do Pozdyně, kde spatřují se trosky tvrze Obyteckých z Obytce; přímo dále po $^1/_2$ hod. stihneme Hvožďany ($8^1/_2$ *km*), kde na starou gothickou stavbu kostela z r. 1350 upomíná křížová klenba presbyteria a gothická okna. V chramu chová se pěkný tepaný kalich ze 17. stol., také staré náhr. kameny se tu spatřují. Silnice se dělí: v pr. do Březnice (ještě 12 *km*), v l. do Rožmitálu (ještě 11 *km*); jdeme touto $2^1/_2$ *km* do Roželova (22 *km*) s pěknou myslivnou, kde bývá sídlem arcibiskup pražský, a chovem pstruhů. Silnicí k S. $^3/_4$ *km* a v l. k lesu, lesem ke Kříži (značky) 2 *km;* od kříže

v l. k vrcholu 1 *km* (celkem 14 *km*). Vyhl. viz v dílu VI. Sestoupiti možno dle značek do Rožmitálu (9 *km*).

*2. **Záboří.** Do kláštera silnice k zast. tchořovické, vsi k jihu a ven na polní cestu; při rozc. v l. k rybníku Kaprovému a dále ku Kádovskému, odkudž dál jde to již malebnějšími partiemi mezi rybníky (v l. Velký Polenec) k Vrbnu, přímo dál k J. a lesním úvalem mezi žulovými balvany podle Velké a Malé Kuše (ryb.) do Záboře ($9^1/_2$ *km*, obč.). Od vysoko položeného kostelíka sv. Petra a Pavla (561 *m*) je pěkná V. Po bývalé tvrzi Záborských z Brlohu není již stopy. Vrátíme se stejnou cestou do Vrbna a jdeme odtud dle č. 4 na str. 51. buď na Kádov-Chanovice a k trati do Kasejovic nebo V. Boru, nebo do Blatné.

*3. **Pole-Bezděkov** (**Řesanice, Kasejovice**). Jdeme silnicí k stanici lnářské a přímo dále za nádražím k J. mezi velkými rybníky Novým (v pr.) a Hořejším (v l.) po boku Vysokého Pahorku (516 *m*, krátký výstup v pr. vděčí pěknou vyhlídkou) do vsi

Pole ($4^1/_2$ *km*) se zámečkem ze XVI. stol., na němž zachována jsou z části ještě stará sgraffita a jehož renaissanční siň proměněna je v ratejnu. Dáme se pak polní cestou k Z. 3 *km* do **Bezděkova,** vsi se starobylým kostelem sv. Ondřeje (náhrobky ze 17. stol.), od něhož jdeme buď: a) k S. cestou novými rybníky vroubenou $5^1/_2$ *km* přes Hradiště zpět do Lnář (13 *km*), anebo: b) okolo Páteckého ryb. pod kostelem na polní cestu, která přes Nedřev vede 3 *km* do **Řesanic** s pozoruhodným, výše položeným kost. Všech Svatých ve slohu přech. romansko gotickém úplně zachovalým; také dveřní kování jeho je pěkné a původní. Sýpka zdejší je zřízena ze staré tvrze Řesanických z Kádova. Od kostela vede k S. cesta přes Čihadlo (628 *m*, pěkná vyhl. do dalekého okolí) a pod ním ležící Polánky do **Kasejovic** ($13^1/_2$ *km*, až k nádraží $14^1/_2$ *km*).

Ze Lnář za krátko stihneme drahou starý městys

Kasejovice, proslulé vývozem dřevěných dýmek a stále podle silnice rybářské město

Nepomuk, o němž poučuje s celou řadou výletů do okolí díl VI.

Blatná Strakonice.

V pokračování původní tratě Březnice—Blatná opouštíme Blatnou drahou k jihu okolo zámecké obory (v l.) k zast.

Mačkovu při silničce do Čekanic ($^3/_4$ hod. k jihu), rodiště českého botanika dra Jos. Velenovského. Zde obrací se dráha směrem jihových. a překročuje rybářskou silnici před Chodolkou (v l.) u Němčic do stanice

Sedlice (Sedlec), města se 1600 obyv. ve vyvýšené poloze (496 m) se starým zámkem, jenž slyne jako přední kdysi sídlo Šternberků a farním kostelem sv. Jakuba, který již 1384 se připomíná jako farní. Nynější jeho stavba je však z r. 1752; ze starého chrámu r. 1740 zbořeného spatřuje se jen několik náhrobků (hlavně pánů z Kalenic). Hostince: v radnici, u lva a Dřízův. Ze Sedlice možno zajíti na

1. Křesovec-Škvoretice (3/4 h.). Viz č. 1. na str. 50.
2. Do Obory silnicí, ryb. 3/4 hod. a dále na Nov. Hospodu zpětným směrem dle č. 47. na str. do Písku.

Dráha sama obrací se kolem města k J. a jednotvárnou partií překročuje opět silnici rybářskou a mezi velkými rybníky Rojickým (v pr.) a Milovým (v l.) a oborou (v l.) míjí Rojice (v l.), zboží druhdy Písecké k zastávce

Velká Turná; obloukem podle M. Turné a Oseka se zámkem, dvorem a lihovarem (v l.) zahybá do stanice

Radomyšle, městečka, jež je středem dávného majetku velkopřevorství řádu Maltánského (od r. 1023). Uprostřed městyse stojí prastarý kostel sv. Martina, a výše nad městysem hřbitovní, rovněž starý, však r. 1706 přestavěný kostel sv. Jana s divotvorým prý obrazem téhož světce. Z Radomyšle poměrně nejpůvabnější a nejzajímavější jest vycházka přes

Osek do Brlohu s návratem přes Dobev do Štěkně. Jdeme od zast. podle tratě, kousek pak v pr. přes trať a podle křížové cesty dále pod lesem 1$^1/_2$ *km* ke kříži, kde dáme se v l. do Oseka (2$^1/_4$ *km*) se zámkem a kaplí Nanebevz. P. Marie, kde v době bělohorské sídlem byl Zdeněk Čejka z Olbramovic, jemuž statek skonfiskován a kníž. Lichtenštejnovi prodán. Mohli bychom dále jíti silničkou přímo do Jemnice, příjemnější je však jíti k J směrem na Kbelnici; za něk. min. přijde se opět do lesa (Robovského), kterým v l. cestou od Rohozné možno dojíti za 25 min. do Jemnice (4$^1/_2$ *km*) a přímo dále ještě 2 *km* do Brlohu (6$^1/_2$ *km*) se zbytky hradu, kde ve XIV. stol. byli sídlem Záhořští z Brlohu. Tu v rule uložen je vápenec, jenž se také místy lame. Odtud vede lesem podle řady rybníčků a potoku Brložského příjemná cesta k JV. do Dobevi (10$^1/_2$ *km*) odkudž dále sledujeme cestu dle č. 22. na str. 47., aneb se dáme ze St. Dobevi ke kostelu k J. podle rybníčku od silnice v pr. a při rozc. v l. kratšeji nebo v pr. s malou zacházkou lesem a tímto podle rybníku k Nov. Dvoru a přímo do Štěkně (15$^1/_2$ *km*).

Za Radomyšlí míjíme drahou Kalenice (v pr.) a Domanice (v l.), kde stávala tvrz Domanických z Domanic, objíždíme řadou tři velké rybníky do zastávky

Řepice, 1/4 hod. od stejnojmené pamětihodné vsi pod lesnatými vršky Hradcem a Jaslovem. V kostele sv. Maří Magd., jehož got presbyterium bylo dříve samostatnou kaplí, odpočívají četní Hodějovští z Hodějova; na náhrobku jednoho z nich zbudován oltář sv. Máří ze XVI. stol. Jiné náhrobky zazděny jsou v kostnici. Na nevysokém pahorku stával tu hrad Řepice, z něhož jen nepatrné zbytky v několika chalupách lze shledati, je tu však západně od hradiště ještě zahrada, druhdy baštami opevněná, v níž Jan Hodějovský měl prý znamenitou sbírku rostlin. Řepice je rodiště spisovatelky Albíny Dvořáčkové Mráčkové.

Hrad Řepice náleží k nejstarším rytířským sídlům v Čechách, byv již r. 1251 sídlem Ivana z Řepice. Ve 14. stol. povstal odtud C val Řepický z Machovic, jenž za Žižky byl hejtmanem táborským a po jeho smrti vojenským správcem kraje prácheňského. Poslední Řepický Adam ze Sudoměře, soudce zemský a hejtman St. Města pražského zahynul morem v Miláně r. 1551; odtud až do časů bělohorských seděli tu Hodějovští z Hodějova, z nichž zvláště Jan Hodějovský starší z Hodějova proslul jako mecenáš učených a poetův a Řepici vyzdobil na sídlo čarovné, kde vědami se zanášel, vzácnou knihovnu snesl a Řepici středem tehdejšího literárního ruchu učinil. Východně býval dvůr Limuzy, útočiště básníkův. V době pobělohorské vystěhoval se Bernart Hodějovský do Holandska, kamž prý i mnohé památky odneseny a Řepice r. 1623 cís. komorou prodána počala od té doby scházeti. — Také na vrchu Hradci stával prý hrad, o němž mnohé pověsti se vypravují. Okolí, zejména směrem k Rovné bohato je vápencem.

Za zastávkou řepickou překročuje trať silnici píseckou a Otavu i objíždí Staré Strakonice do nádraží u Nových Strakonic.

Trať III. Plzeň — Nepomuky — Strakonice — Protivín — Budějovice.

Z Plzně až do Horažďovic jest tato trať pouze obvodní a orientační tratí, která již zevrubně byla probrána v díle X. (Plzeň s okolím) od Horažďovic až do Budějovic jest orientační tratí šumavskou, probranou vzhledem k partiím na jih položeným v díle III. Šumava.

Proto tuto jen stručně projdeme tratí

Strakonice — Budějovice.

Strakonice (viz díl. III.), rodiště Frant. Lad. Čelakovského východiště tratě do Blatné a Březnice, v němž stojí za nášťěvu starobylý hrad z 13. století s čennými stavitelským památkami i městský got. chrám sv. Markéty z r. 1583 se starožitným vypouklým obrazem a křížem z vápence. Výlety viz v díle III.

Hostince: U Vorlů. U Bílé růže. U Bílého Vlka (v Nov. Strak.) Stud. noclehárna v budově školy stávkářské. Doz. p. B. Schietel, strava v host. u Vorlů.

Ze Strakonic vede nás trať železniční nížinou Otavy přímo k východu podle Srpské (562 m v pr. s pěknou vyhlídkou a vsí Podsrpí) vsi Hajské (v pr.) a Modlešovic (v pr.) s řadou menších rybníků do stanice

Štěkně u Čejtic nad samou Otavou. Viz čís. 22. na str., 47. Rovným směrem dále míjíme Sudoměř s rybníky (v l.)

památnými vítězstvím Žižkovým nad železnými pány 20. března r. 1420. Za Sudoměří (v l.) spatřujeme za Otavou

Kestřany s vesnicí Lhotou, mostem přes Otavu spojené. Na mostě je starobylá kaplička Ukřižovaného z r. 1370. V St. Kestřanech je zámek z XVIII. st., v němž postaven bývalý zámek pánů ze Švamberka, kostel sv. Kateřiny ve stylu vlašském pochází z l. 1712 až 1714 a chová jen starý obraz sv. Kateřiny se španělským nápisem z dob Huertových.

Za Sudoměří přes velký rybník Řežabinec (v l.) spatřujeme věž Putímskou a za jasna rozeznáváme i štíhlou věž píseckou i vjíždíme do stanice

Ražice, kde lze odbočiti na Písek. Sledujeme odtud souběžnou trať písecko—protivínskou (v l.) viz str. 48. (podle vsi H e ř m a n ě v pr. (městečka druhdy Švédy zničeného), Budičovic a Skály (v pr.) do

Protivína, o němž již máme zprávy na str. 48.

Za Protivínem obrací se trať přímo k J. objíždějíc město a sledujíc tok Blanice do stanice

Vodňany - Čičenice (Hotel u nádraží), s odbočnou tratí přes Vodňany—Město do Prachatic a Volar. Podrobnosti a výlety viz v díle III. Do území tohoto dílu průvodce odbočuje odtud trať VII. b. do Týna nad Vlt.

Podle dlouhého rybníka Strpského (v pr.), na němž v létě kvetou celé louky žlutého plavínu (*Limnanthemum*) a vesnice Strp (v l.) dojíždíme mezi vesnicemi Mal. a Vel Záblatím (v l.) a R a d o m i l i c e m i (v pr.) do stanice

Nakří—Netolice, četnými a velkými rybníky obklopené. (Odboční trať do města Netolic viz díl III.) Hned za stanicí, kde projíždíme rybník Zbudovský, u Z b u d o v a (v pr. 15 min. od stanice) vjíždíme na proslulá Blata (v pr.), na nichž brzy za Z b u d o v e m (v pr.), kde spatřuje se dosud statek u Kubatů zvaný shlédneme nedaleko tratě (v pr.) pomník rychtáře Zbudovského Jakuba Kubaty. Pomník modeloval prof. V. Suchomel a r. 1904 byl zde postaven s tesaným nápisem „*Kubata dal hlavu za Blata*“: Stojí na místě, označeném do té doby jen prostými kameny s křížem, kde Kubata, hrdiný vůdce sedláků blatských hlavu položil za jejich práva a těchto lánů samostatnost ve sporu s pány. Ve Zbudově založena nová škola, při které horlivý pracovník a buditel jihočeský Frant. M. Čapek zříditi hodlá krajové museum s knihovnou pro lid. Lidu třeba zde opory proti snahám germanisačním, jež tu představuje nová prušácká společnost »Triumf«, která na Blatech postavila bryketárnu a šamo-

Pomník Kubatův na Blatech Zbudovských r. 1904 odhalený.

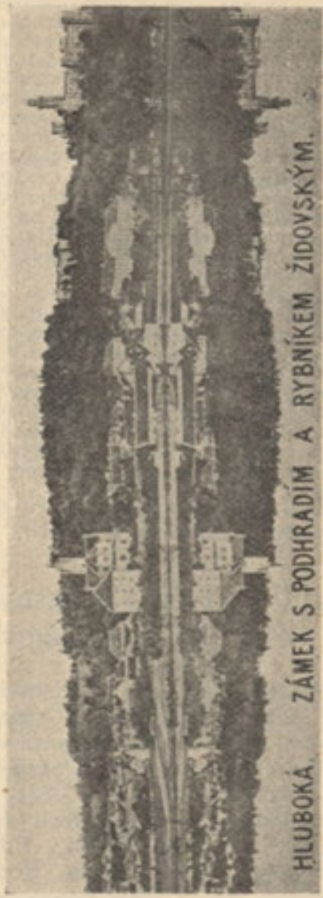
tárnu. Pro svobodná Blata ve výměře 434 jiter zřízeno také družstvo meliorační.

Za Blaty v l. u Mydlovar spatřujeme Zahájské bojiště z r. 1742, kde Rakušané od Francouzů byli poraženi a mezi rybníky Mydlovarským (v l.) a Zlivským (v pr.) vjíždíme do stanice

Zlivi v místě s továrnou na kamna a jiné hliněné výrobky. Hned za stanicí objevuje se jeden z největších rybníků jihočeských Bezdrev s Králičím Ostrovem: za jasna spatřujeme za ním v dáli Kleť a krásný obraz hřebenů Šumavských. Na konci Bezdrevu mineme za lesíkem ukrytý vzorný dvůr Vondrov a podle kníž. Schwarzenberské bažantnice (v pr.) stihneme do stanice

Hluboká při městysi se stejnojmeným nádherným zámkem a loveckým zámečkem Ohradou se Schwarzenberským museem. Zevrubný popis i vycházky do nejbližšího okolí viz v díle III.

Hostince: Hotel Obec, Rencův, Kobrčův a Kladrubského.

Pohled na Hlubokou s rybníkem Židovským.

Z Hluboké do Týna nad Vlt.

Tímto směrem můžeme podniknouti dvojí vděčnou turu:

1. Silnicí Vltavotýnskou vede nás cesta z městyse k SZ. na okraj rybníku Munického, za nímž po levé straně malebně se

rýsuje lovecký zámeček Ohrada, v pr. pak vzorný dvůr Vondrov Dáme se v pr. ke křiži, u kříže v l. a při rozc. v pr. k S. na obvod Staré Obory; po 1 *km* v l. rybník Pěnský, (za ním v l. ves Munice), kde spatřuje se vzácně v Čechách rostoucí vodní ořech (*Trapa natans*), rovněž jako na dalších v l. následujících rybnících Křivonosce a Blanském, za nímž stihneme dvůr s myslivnou a eremitáží (6 *km*). Po dalších 2 *km* stihneme ves Chlumec, kde odbočiti lze v pr. přes hájovnu u Cer. kříže 3 *km* do **Purkarce** a v pr. proti vodě podle Vltavy dojíti za ½ hod. pod **Karlův Hrádek**, zříc. lovčího hrádku Karla IV., odkudž přes Poněšice na druhém břehu dojíti možno za 1½ hod. do Sevětína stan. na trati Veselí-Budějovice. — Od Chlumce pokračuje silnice málo půvabnou pahorkatinou přes Nov. Ves pod vrchem Pakostovem (527 *m*, dobrý rozhled) podle vsí Kočína (v l.) a Kmína (v pr.) na Březí s Podhájem (v pr.), (odtud přes blízký Křtěnov jest malá hod. k stanici želez. u Vel. Temelína. Krajina počíná býti půvabnější a po hodině jsme na předměstí Malé Straně u Týna n. Vl. (Celkem 23 *km*).

2. Podle Vltavy. V Hluboké možno najmouti u mlýna loďku k plavbě po Vltavě k Hrádku, odkudž dále po l. břehu sledovati možno cestu až do Týna n. Vlt. (celkem 9 *km* loďkou a 13 *km* pěšky). Kdo nechce jeti loďkou, může tok Vltavy z Hluboké sledovati silnicí; jde do Zámostí a odtud směrem k nádraží, odbočí však při druhém rozvětv. v l. a přijde tak silnicí až do Poněšic, odkudž v l. podle hájovny sestoupí k Vltavě ke Hrádku a jde po pravém břehu až k přívozu do Purkarce. Cestou po l. břehu stihneme jen osadu Buzkov, mineme na pr. bř. ležící Jaroslavice a při l. břehu ležící Hněvkovice. Jest proto dobře vzíti proviant s sebou. Cesta je mnohem malebnější a půvabnější nežli silnicí. Možno ostatně jíti dle čís a 1. až k eremitáži nebo do Chlumce a odtud do Purkarce.

Trať naše končí u Budějovic, jichž podrobný popis s výlety obsažen je v díle III.

Trať IV. Praha—Benešov—Tábor—Veselí—Budějovice.

Sledovavše první část této tratě dle dílu V. (trať VIII. a okolí Prahy) a dle dílu IV. (trať II. v Posázaví) až do Benešova, volíme toto město za východiště trati další. V okolí

Benešova od 1. vyd. nezměněného dílu IV. lecos se změnilo následkem rozšíření obory a parku Konopištského vykoupením různých objektů a zahražením lesů a cest. Není tu již výletní rest. Šiberny, Konopiště je téměř nepřístupné, také pěkná partie potoku Konopištského jest u Konopiště uzavřena. Za to dráha Benešov—Vlašim prodloužena do Dol. Královic a setká se v nedaleké době s drahou Posázavskou v Ledči (Viz bližší v díle XI. Českomoravská Vysočina.

Nežli vydáme se z Benešova dále drahou k Táboru, jejíž

jen západní (pravá) strana boči k území tohoto dílu (levá východní k Českomor. Vysočině, díl XII.), prohlédněme si některou pěší turou území mezi touto drahou a Vltavou, které pro nedostatek drah je pravou »zemí neznámou« pro širší kruhy turistů, ač nikoli nezajímavou. Projdeme pobočnou tratí

Benešov — Sedlčany.

Z Benešova jdeme k nádraží a v pravo přes trať novou čtvrtí villovou (na pr. na výšině výstavná okres. nemocnice) jdeme silnicí ke **Konopišti**, jehož věž z daleka mezi lesem se objevuje. Za $^1/_2$ hod. jsme pod starobylým hradem, jenž v 13. stol. byl silně opevněn, kdy seděli tu pánové z Benešova a po nich konopišťská větev Šternberků. Panství bylo po bělohorské bitvě skonfiskováno Hodějovským a prodáno Valdštejnovi. R. 1648 opevnění pobořil švédský generál Wirtenberg. R. 1715 koupí dostalo se Konopiště v majetek Vrtbů a přešlo dědictvím na Lobkovice, od nichž je koupil arcikníže Ferdinand z Este. Nejkrásnějši pohled je od rybníka se strany západní. Okrouhlá věž s ochozem připomíná se jako vězení krále Václava r. 1394, severní část s velkou věží je ze 14. stol. z doby Šternberků: k ní pojí se část stavby z doby Hodějovských nebo snad jen stavba jimi obnovená, jižní a západní část je stavba Vrtbova z l. 1725 až 1727. Nyní zřízeno tu skvělé sídlo arciknížecí, do něhož vstup je obtížný a jen nahodile možný, když tu vrchnosť nedlí, malým společnostem neb jednotlivcům po zvláštním dovolení.

Jdeme dále silnicí v pr. okolo rybníku, jenž se táhne s vyšším svým soudruhem $^1/_2$ hod. cesty až k Jarkovicům; při rozv. odbočíme v l. $1^1/_2$ *km* ke dvoru, od něhož v pr. stoupáme do **V. Chvojna ke kostelíku** (5 *km*) vysoko položenému, od něhož je pěkná vyhl. ku Konopišti a na celé okolí. Odtud sestoupivše pokračujeme cestou k záp. ne celý 1 *km* k mlýnu pod Kozlím, od něhož po několika min. proti proudu potoka Janovického leží malá zřícenina hrádku

Kozlí, kde r. 1404 seděl Petr z Pětichvost; přešel později, jak se zdá na pány z Dubé a od těchto na Šternberky, jimž tu byl r. 1468 králem Jiřím zničen.

Vrátivše se k mlýnu, dejme se od něho v l. po svahu lesnatého **Chlumu** (503 *m*) do **Přibišic** $8^1/_2$ *km*), kdež vsí v pr. dostaneme se za chvíli zas na původní benešovskou silnici, kterouž v l. po $6^1/_2$ *km* minuvše v l. Neštětice a host. pod lesnatou Neštětickou Horou (535 *m*, pěkný rozhled), na jejímž svahu v pr. malebně položen je Chvojinek s kostelem sv. Václava, stihneme do **Neveklova** (15 *km*, přímo silnicí 11 *km*), města (1100 obyv.) s děkanským chrámem sv. Havla (na hřbitově náhrobek ryt. Jana Řepy z Neveklova z r. 1524, posledního svého rodu), od něhož k severu prostírá se pěkný park až k zámku **Tloskovu**, byv. sídlu rytířů z Neveklova, jež na poč. stol. 17. náleželo Hodějovským z Hodějova, jimž r. 1620 bylo skonfiskováno a Pavlovi Michnovi prodáno (nyní náleží dědicům C. Daňka ryt. z Esse). — Podnikavý turista může odtud putovati do Svatojanských Proudů (viz díl IV. Posázaví) přímo, anebo přes Živhoušť do Slap nad proudy a těmito k Štěchovicům a ku Praze. Do Živhouště (9 *km*) vede nás silnice směrem záp. zprvu bezlesnou pahorkatinou, později ale lesnatými a malebnými partiemi podle Krchleb a Nahorub. V těch místech křižuje silnice první bojiště doby husitské. Byliť tu 4. li-

stopadu 1419 přepadeni pány první poutníci husitští od Tábora do Prahy se ubírající. Živhoušť byla druhdy statkem královským; odtud r. 1114 o vánocích prchl Vladislav (syn Soběslava I.) k strýci svému Belovi do Uher; kostel na druhém bř. Vlt. se vypínající (sv. Fabiana a Šebestiana) darovala choť Otokara II. Křižovníkům pražským, jimž kostel náleži dosud. Dostavše se sem přívozem, dáme se od kostela v l. vzhůru po svahu Kočičího Vrchu ke kříži, neodbočíme v pr., nýbrž serpentinou dále až k násl. odb v pr., kterouž jdem 10 min. k druhému kříži, od něhož v pr. za 5 min. jsme v Křemečné a přímo dále jdeme na Čím, v stejném směru přes Dobrou Vodu na Buše a z těchto silničkou do Slapů (ze Živhoušte 9 *km*, z Neveklova 18 *km*). Pod Slapy 3 *km* čekati může loď v Štěchovicích u obec úřadu objednaná. Kdo nevyzná se v mapě gener., může však ze Živhouště dospěti nad Svatojanské Proudy také cestou podle vody nejprve 4 *km* po l. břehu k samotě Proudilce, kde možno se převésti na břeh pravý a pokračovati 5½ *km* až nad Proudy. Cestou není osad. Proviant s sebou.

Z Neveklova vedou k J. dvě silnice, jedna v l. do Kosové Hory, druhá v pr. do Sedlčan. Tato je delší, ale vede terrainem zajímavějším. Jdeme nejprv k Z. silnicí Živhouštskou a po ½ *km* odbočíme v l. přes Spoli do Vlkanic (4 *km*; v l. lesnaté údolí s několika rybníky a mlýny) a střídavě mezi lesíky i volnou pahorkatinou do

Křečovic s kostelem sv. Lukáše, kde z prava spatřujeme potok Mastník; podle něho v pr. přišli bychom po 4½ *km* přes několik malých mlýnů na

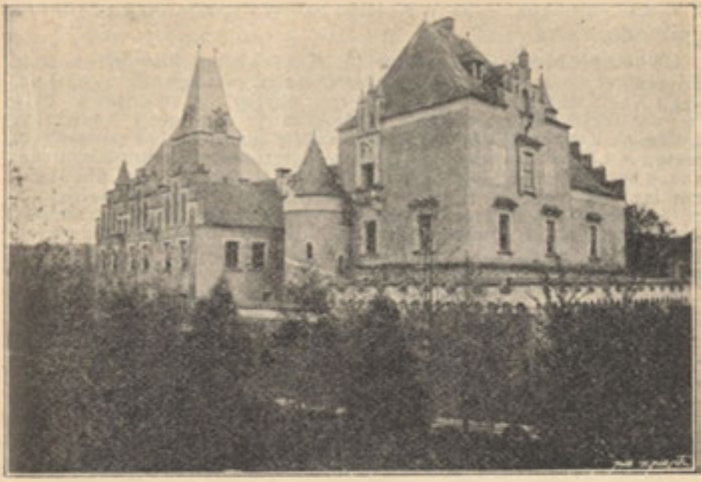
Kozí Hřbet, místně také Hrádek zvaný, se zbytky hradu ze 14. stol., jehož zdě dosud 5—9 *m* jsou vysoky. Seděl tu r. 1369 Valkář z Hrádku. R. 1441 byl některými Tábory přepaden, tito však odraženi a do Benešova k popravě vydáni. Byl pak opuštěn a r. 1530 Jindřichem Osečanským z Osečna jako pustý Janovi Voračickému z Paběnic postoupen. Níže pod ním spatřují se t. zv. »Psané Skály« s náboženskými nápisy z dob pronásledování Čes. Bratří. — Po potoce Mastníku v l. stejně pěkné údolíčko dovede nás za ¾ hod. do

Suchdola se zámečkem ze 17. stol. a s osamělou kaplí Sv. Jana Nep. z r. 1711 na lesnatém pahorku nad zámkem, v níž zajímá původní řemeslná výbava (oltařík, dřevěná kazatelna, kříž s Kristem, pěkné řezbářské práce), dosti slušná kopie Karlovské Madony, kalich ušlechtilého tvaru z 1. pol. 18. stol. a vyšívání lidové práce. Z Křečovic přímo dále vede nás silnice 4½ *km* do

Osečan, kde setkáme se opět s potokem Mastníkem, nad jehož strmým srázem malebně je položen zámeček, v kterém objeveny byly mistrem Javůrkem tapety na plátně malované z druhé pol. 17. stol. Je tu také zám. kaple Sv. Anny s valenou klenbou a znaky nade dveřmi z kamene tesanými. Nedaleko v polích socha sv. Jana z r. 1720—25. Před Osečany u silnice je malý rybníček, okolo něhož v pr. vede cesta do

Radíče se zámkem, postaveveným r. 1683 na místě Staré tvrze, jak svědčí o tom pěkně kutá mříž s tímto letopočtem. Jsou tu pěkná nástropní štukoví i kartuše s malbami vesměs z konce 17. stol. Za shlédnutí stojí také kaple P. Marie slušné stavby z téže doby, na mostě přes potok Mastník socha sv. Víta barokové práce z r. 1713. Kdo nechceš vrátiti se do Osečan polní cestou, jdi k J. podle pot. krajem lesa; po ½ hod.. když potok obrací se k V., jdi od l. břehu cestou k JV. a přijdeš za ¼ hod. na silnici z Osečan do **Selčan**. (Viz trať V.)

Z Benešova vede nás trať železniční zprvu k J., po 1 km u Černého Lesa (v l.) obrací se JZ. ke vsi Jirovicům

Leštno.

(v pr.) přes kterou otvírá se pěkný pohled na Konopištské rybníky u Chvojna, jež v levo od nich pod lesnatým Chlumem leží. Pohled nám však hned zmizí, neboť trať obrací se zase k J. míjíc v pr. Semanice a za nimi se tající

Tvoršovice (do 15. stol. sídlo ryt. z Tvoršovic, nyní s pěkně upraveným zámkem a parkem), v l. Mokrou Lhotu a přes Semanský rybník (pohled v pr. k Semanicům) vjíždíme do stanice

Bystřice při velkém rybníku Splavu (v l.). Od stanice přes blízký mlýn vidíme (v l.) k hradu

Leštnu ($1^1/_2$ *km*), kryjícímu se v úbočí lesnatých pahorků, jejž Čeněk Daněk z Esse v původní podobě v létech 70. min. století obnovil. Zal. ve 14. stol. Benešem z Dubé, nejspíše předkem Roháčů z Dubé. R. 1467 dobyl jej Jiří Poděbradský proti Petrovi Holickému ze Šternberka, však r. 1478 Petr po docíleném míru zas jej ujal. Také na Kavčí Hoře, nad Leštnem se vypínající, býval prý hrad a pod ní k S., kde je dvůr Pecinov, bývala ves a tvrz toho jména, sídlo nábož. sekty bratří Pecinovských, kteří neměli kněží. Při rybnice, okolo něhož sem cesta vede, upálilo vojsko Albrechta Rakouského, Zikmundovi na pomoc táhnuvší, dva kněze pod obojí.

Bystřice, městečko s farním kostelem Šimona a Judy, ležící k J. za rybníkem, bylo v r. 1645 Švédy vypáleno. Lze odtud vyjíti do

1. **Postupic** přes Leštno (8·5 *km*). Od zámku podle dvora a pily po úpatí Kavčí Hory a hájovny U louže vede lesem pěkná silnice k samotám na Kopanině, kde odbočíme cestou v l. přes Pozov do Postupic, oblíbeného letního sídla, kde lze dobře pobyti. Host.

2. **Ouběnice.** Od dvora za zámkem odbočuje k J. silnice do Jankova přes Jinošice, za kterýmž v pr. krátká silnička dovede nás do Ouběnic, kde při kostele stávala tvrz Hroznatů z Ouběnic, jejíž zbytky teprve nedávno byly rozebrány. Její nový kostel sv. Markéty má věž a loď románskou, presbyterium pak ranně gotické, vnitřní zařízení moderní, ale s pěknou empirovou cínovou křtitelnicí z r. 1819. Krásný zvon s reliefy z roku 1549. Hrobka Radeckých z Radče.

Železnicí k jihu ubíráme se podle Bystřice (v pr.) a nedalekých Nesvačil s rybníkem a zámkem (v l.) pod silnicí votickou podle potoka Bystrého (v l.) k rybníku Podhrazskému, za nímž na výšině vyhledá kostelík Ouběnický (viz výše). Trať opouští však hned rybník a vrací se k silnici u zastávky

Tomice, vsi ležící na horním konci rybníku Podhrázského, kteráž je rodištěm spisovatelů kněží Zimmermannů. Hned za zastávkou v pr. na vrchu (504 m) spatřujeme Tožice s pamětihodným románským kostelíkem sv. Martina, jenž kryje náhrobky Trmalů z Tožic. Je tu pěkné kuté rameno z 18. stol., zlacená monstrance řemeslné, ale ušlechtilé práce z 15. století a kazatelna zděná ze 17. stol.

Dráha v mírných obloucích jihozáp. směrem projíždí osadu Zahradnice a míjí při silnici (v pr.) ležící Olbramovice, sídlo původně Olbramovických, později Velemyšlských z Velemyšlevsi, jehož tvrziště v rybník je změněno, a ve dvorci spatřuje se zbytek panského obydlí ze 16. století; z románského kostela nezbyla než věž, báňovitou střechou krytá. Je tu žulová křtitelnice, barokní oltář od sv. Jakuba v Praze přenesený a staré mešní roucho gothické z 15. stol. Hned proti Olbramovicům vjíždíme do stanice

VoticeVeselka, odkudž odbočuje místní dráha do Sedlčan viz trať V.) a krásný pohled otvírá se k JV k Voticům, ještě 1/2 hod. vzdáleným, před nimiž ještě při přímočaré silnici spatřujeme ves Srbice, podle které nás dráha za nedlouho přivede do stanice

Votice nedaleko Beztahova a od města jen 1/4 hod. vzdálené.

Votice jsou město starobylé, jež náleží k nejstarším v Če-

chách (2145 obyv.) Čtverhrané náměstí, v jehož středu spatřují se barokní sochy čtyř svatých z poč. 18. stol., obklopeno je domy, na mnoze s pěknými průčelími; zvlášť vyniká dům č. 80 rokokovými ozdobami z pálené hlíny, jaké se tu na sklonku 18. století častěji robily, dále prostá ale stará radnice ze XVII. stol. se znakem městským ve dřevě řezaným a sochou sv. Václava. Stranou od náměstí při ulici k Jankovu směřující farní chrám sv. Václava ve vyvýšené poloze obklopen je starým hřbitovem; nynější stavba barokní pochází z doby obnovy po požáru r. 1731 a věž zvýšena byla teprv r. 1894, uvnitř poutá jen socha Ukřižovaného při kazatelně ve dřevě řezaná, žulová křtitelnice v chodbě ku kazatelně a mramorový náhrobní kámen Skuhrovských ze Skuhrova a na Voticích. Fara proti kostelu bývala sborem neboli modlitebnicí bratrskou. Druhý chrám má město na jižním konci, jest to klášterní kostel sv. Františka Ser. z r. 1631 při klášteře Františkánském r 1768 založ. Má pěkný obraz sv. Františka typu Brandlova a v kapličce při kruchtě přistavené krásný obraz Madonny ze 17. stol., pěkný renaissanční poboční oltář mramorový. V klášteře pamětní kameny připomínají zakladatele Sezimu z Vrtby. Knihovna jeho chová mnoho pěkných, starožitných vazeb; bránu hřbitova, na němž spatřuje se Boží hrob dle východního vzoru ze žuly zbudovaný, zdobí pěkně z pískovce tesaná kartuše se znakem Vrtbů. — Starý zámek renaissanční výstavnosti, jenž býval přední ozdobou města, vzal za své požárem r. 1746. V budovách polozničených je nyní pivovar a octárna.

Na tvrzi, jež stávala na místě Star. zámku před r. 1661 seděli původně Otičtí z Otic, potom Skuheršti ze Skuhrova, Šternberkové Konopišťští a Kaplířové ze Sulevic. Pavel Kaplíř v dobách bělohorských byl tu obležen (pěkně o tom vypravuje pověstí »Hrad« Prokop Chocholoušek) a unikl tajně k Sasům, u nichž ve vojště sloužil, zboží bylo skonfiskováno a prodáno Vrtbům, od nichž r. 1807 převzali je Vratislavové do r. 1872. Město samo za války třicetileté velmi trpělo, zvláště za bitvy u Jankova (1645) a četnými požáry.

Hostince: U černého koně a u Veselých. Oba mají po 10 pok. a omnibus ku dráze.

Výlety z Votic.

1. **Beztahov-Martinice.** Hned od stanice »Votice město« vede cesta (½ *km*) do **Beztahova**, kde při dvoře spatřují se zbytky tvrze, nejspíš na sklonku 16. stol. Mikulášem z Říčan postavené, v nichž zřízeno obydlí dvorské čeládky. Ode dvoru ½ *km* cesty k Z. a zde

při rozc. v l., po malé chvíli v pr. $1^1/_2$ *km* do **Martinic**, kde při goth. kostele Nanebevz. P. Marie spatřuje se tvrziště, dosud Hradiště zvané, kde do 15. stol. stávala tvrz, původiště rytířů, pozdějších hrabat z Martinic. Kousek za vsí rybník Velký Mastník, od něhož k JV. podle potoka pěkným údolíčkem za $^3/_4$ hod. dojdeme k trati a k stanici Heřmaničky-Sedlec.

2. **Sv. Vojtěch-Jankov.** V ulici k Jankovu na konec města, kde v pr. odbočuje silnice k Milčínu; tutouto $^1/_4$ hod. a v l. vzhůru ke kapli sv. Vojtěcha z r. 1680 při kapličce prostý žulový stůl (obětní kámen) na vrcholi Větrova (679 *m*), nejvyššího bodu v okolí. odkudž je krásný rozhled, zejména k Jankovu na bojiště z r. 1645, kde Švédy pod Torstensonem poražen byl rakouský vůdce Hatzfeld a Götz (Kec u Jankova) jenž tu i padl. Sestoupivše k SV. přes samoty Větrov zvané k silnici Jankovské, dáme se touto k V. do **Otradovic** (4 *km*) Neustupovských neboli Bílých, kde ve dvorci spatřují se zbytky zámku ze 17. stol. a přímo dále přes Otradovice Jankovské neboli Červené, známé pěknými nálezy goth. kachlů z 15. stol. do **Jankova** (8 *km*), kde zajímá kostel sv. Jana Křt., stavba ze 13. stol., však v 17. st., ve věži i r. 1819 opravovaná. Na hl. oltáři sousoší sv. Anny s Ježíškem a P. Marie z 1. pol. 16. st., pěkná rokoková socha sv. Jana Křt. a na postr. oltářích podobné sochy sv. Filipa a Jakuba. Vzácné umělecké ceny je řezba ze zimostrazu »Snímaní s kříže« z 1. pol. 18. stol. — Ve zbytcích tvrze ze 16. stol. zřízena je škrobárna a lihovar. Z Jankova máme jen $^1/_2$ hod. do Ratměřic, jejichž kostel sv. Havla má románskou loď s goth. kněžištěm ze 14. stol. Úměrná stavba opravena r. 1855 a r. 1865 rozšířena o sakristii a oratoř. Oltář ze 17. stol. má slušný obraz sv. Havla. Zámek vystavěný Rudolfem z Talmberku, jenž zemřel r. 1705, v novější době úplně zmodernisován a pěkným parkem opatřen.

3. **Neustupov.** Silnice vede na Bílé Otradovice a odtud odbočkou v pr. do Neustupova (6·5 *km*), turista vzdálenější spojí výlet s návštěvou Větrova a kaple sv. Vojtěcha dle č. 2, sestoupiv do Větrovských samot, odkudž do Neustupova vede přímá cesta (5 *km*). Neustupov sám jako starobylé město se vzácnou památkou stavitelskou (románským kostelem Nanebevz. P. Marie) stojí za návštěvu. K němu přistavěná kaple sv. Jana i klenba lodi pocházejí však z konce 17. stol., sakristie a svrchní patro věže z r. 1757, báňový kryt z r. 1768. Vnitřní úprava rokoková z 2. pol. 18. stol. Četné náhrobky Kaplířův a Malovcův. Kostel býval spojen dřevěnou chodbou nyní snesenou se zámkem z konce 16. stol., jenž má v zadním křídle pěknou loggii. Stojí na místě tvrze, jež bývala sídlem Radimských ze Slavkova. R. 1621 pochováno tu tělo posledního zdejšího pána z rodu Kaplířů (Kašpara Kaplíře ze Sulevic), jehož hlava na mostecké věži vystavená, teprv r. 1631 Pavlem Kaplířem Votickým v Týně pražském pochována. Byl tu pak pánem pověstný Martin Huerta. Z Neustupova, kdo nechce vrátiti se do Votic, dá se přes Milčín do Stupčic (11 *km* v. str 70.)

Za stanicí votickou probíhá trať mezi kopci jen pořídku zalesněnými, mine Střelitov (v l.) a Nezdice (v pr.) i stihne stanici

Heřmaničky — Sedlec. Stanice je hned za osadou Heřmaničky. K S. vede silnice, která rozvětvuje se v l. 20 min. do Heřmanic, v pr. $^3/_4$ hod. do Smilkova a Oldřichovce ($1^1/_4$ h.) k J. od nádraží jde silnice přes blízké Čistovice a

vzdálenější Prčice $1^1/_4$ hod. do Sedlce, s Prčicemi přímo souvislého.

Heřmaničkami, kdež bývalý zámeček Byšických z Byšic proměněn je ve špýchar, projdeme ke kapličce, od níž dáme se silnicí v pr. přes Radičský potok a přes les do Smilkova, pěkně v údolí položeného se zámkem a parkem, kdež původně byli sídlem rytíři ze Smilkova, pak Vejhákové z Koutův a poč. 17. stol. páni z Talmberku. Nyn. zámek pochází ze sklonku 17. stol. a byl v novější době z části obnoven a zgotisován. Zvláště ale zajímá v pěknem parku znamenité barokovité theatron s bohatou výzdobou plastickou. Zvláště virtuosně tesané alleg. sochy Lazara Widemana z 18. stol. a socha Herkula z 18. stol. poutají pozornosť. Celek hyzdí jen nevkusná budova nad theatronem v novější době postavená. V kapli sv. Anny při zámku zajímá oltářík slušně ze dřeva řezaný s obr. sv. Rodiny a s krucifixem ze slonoviny. Za dvorem rozvětvují se silnice k S. do Votic, k vých. do blízkého **Oldřichovce**, kde za shlédnutí stojí na výšině stojící kostel sv. Havla v původní ranné gothice ze 14. st., r. 1897 pěkně obnovený. Kromě novodobého oltáře (ze starého zbyly jen slušné barokové sochy) je tu pěkné gotické sanktu rium. Vrátivše se přes Smilkov původní cestou, dejme se u kříže za tímto cestou v pr. přes návrší, na němž poutá pozornosť pěkné barokové sousoší sv. Jana a Pavla z r. 1761, do **Arnoštovic** (od silnice $^1/_4$ hod.), kdež rovněž spatřiti jest znamenitou památku stavitelskou: kostel sv. Šimona a Judy v původním přechodním slohu XIII. stol. r. 1892 restaurovaný. Jen věž pochází z r. 1732. Vnitřní výprava je barokní rázu Widemanova z pol. 18. stol., také cinová křtitelnice a stříbrná věčná lampa z téže doby, starší je pěkně kovaný kříž na zevnější zdi za hlav. oltářem. V sakristii pěkná zpovědnice a dubové sochy z konce 17. stol., v presbyteriu pěkný náhrobní kámen Pecelia z r. 1567. Z Arnoštovic je malé $^1/_2$ hod. zpět ku stanici.

Prčice—Sedlec. Od stanice k J. po několika min. stihneme osadu Čistovice a touto v pr. ke kříži překročíme úzký, zalesněný vápený hřbet a holou pahorkatinou za hodinu sestoupíme do kotliny Sedlecké a jsme v

Prčici, starobylém městu s necelým tisícem obyv., kolébce Vítkoviců, jichž předek Vítek na zdejším hradě sídlel ve stol. XII. a jehož syn Vok v l. 1241—1246 postavil Rožmberk, založiv proslulý rod pánů z Rožmberka: Zbytky starého hradu spatřují se ve dvoře tvoříce tu přízemek západního, ratejnu jižního a sklepy východ. křídla. Nový zámek na konci městyse k Sedlci postavil Adam Voračický roku 1591; park jeho táhne se k mostu, jenž Prčici přes potok Sedlecký spojuje se Sedlcem Chrám sv. Vavřince na již. vyvýšeném konci nám. je starého založení, jak svědčí jeho loď stavby románské s presbyteří gothickou. Pískovcové náhrobky svědčí Malovcům. Prčice jsou též rodištěm haličského arcib. Františka d. P. Pištěka, jenž tu založil klášter milosr. sester s veřejnou nemocnicí r. 1856. Kamenným mostem překročivše potok jsme v

Sedlci, městě okres, jež je rodištěm Prokopa Chocholouška († 1864) a Mozartova přítele hud. skladatele Jos. Jelínka († 1825). Na rodném domku pamětní deska. V městě má býti Chocholouškovi postaven pomník. Starý farní chrám sv. Jeronýma r. 1901 znovu vystavěn až na věž románskou, která zbyla z původní stavby. V radnici chovají se tři starší obrazy z původního chrámu, jehož zařízení je nové. Dvakrát denně pošt. spojení k nádraží (6 km za 60 h) a jednou denně přes Jesenici do Sedlčan (12 km za 1 K).

Hostinec jediný s noclehy »u hroznu« vedle pošty, rest. »na knížecí.

Výlety ze Sedlce.

*1) **Mitrovice - Červ. Újezd.** Přes most do Prčice a za kostelem z pr. konce nám. silnicí táborskou ¼ hod. k osadě na rozcestí, která jako Mitrovice (Staré) tvoří součást obce Přestavlky, několik min. jižněji ležící. Na rozcestí pěkný barokní zámek z r. 1736, jehož vnitřní úprava rovněž ve stavu původním je zachována: krásné schodiště, pěkné malby nástropní, baroková kamna a pěkný barokní nábytek, pěkné kování na dveřích, slušná sbírka českých lidových výšivek, českého skla ze 17. a 18. stol. a p. Přístup jen na zvláštní požádání. Hostinec na branděře. — Neodbočivše u zámku v l., jdeme přímo dále k rybníkům u dvoru Mitrovic, za nímž po několika min. u mostu přes potok odbočuje v l. cesta malé ½ hod. do Červ. Újezda (z Prčice 6 *km*), kde za shlédnutí stojí starý goth. chrám sv. Matouše (věž nová z r. 1833), v němž na hlav. oltáři spatřuje se bohatý v baroku řezaný rámec, pěkný gothický kalich a renaissanční křtitelnice z vápence zpracovaná. — Kdo nechce vrátiti se do Sedlce, dojde za ¾ hod. k zastávce Stupčice na dr. Fr. Jos. —

2. **Jetřichovice - Vrchotice. Z jižního konce nám. v Sedlci vybočují 3 silnice, jdeme v l. a při rozc. hned v pravo silnicí prostřední podle potoka s mlýny a rybníčky přes Uhřice a Uhřickou pilu ½ hod. do **Jetřichovic**, obce pěkně pod lesy Cunkovského hřbetu položené; zvlášť skvostný zámek s parkem pěkný činí dojem. Zámek původně barokní byl v pol. min. století v anglické gothice úhledně upraven za mecenáše Jana Kaňky, z jehož bohaté sbírky 19 obrazů je v Rudolfinu; přes to dosud mnohé cenné malby na plátně, plechu i porcelánu jsou v zámku uchovány; také některé kusy nábytku (zrcadlové rámy v baroku i empiru) zasluhují povšimnutí. Pěkné jsou též pískovcové sochy v parku, zvláště alleg. socha Zimy (stařec s vlasy rampouchovitými). Východně od zámku stojí románská kaple Bolestné P. Marie, v min. stol. místo staré zbořené Kaňkou postavená; ze staré kaple je tu obraz P. Marie na desce dřevěné malovaný; v ní také J. Kaňka odpočívá, jak hlásá pomník ze šedého mramoru při straně evangelijní, jemuž protějšek tvoří pomník Václava Pešiny z Čechorodu, Kaňkou rovněž postavený. S vyšších volnějších poloh na Cunkovském hřbetu krásný pohled se naskytuje do kotliny Sedlecké k S.-V. Hostinec v pivováře. Po úbočí Cunkovském k JV. vede malé ½ hod. silnice do **Vrchotic**, při dvou větších rybnících pěkně položených, kde stojí

za shlédnuti malá ale krásná tvrz ze 16. stol., téměř úplně zachovaná, jejíž gotické poschodí je nově upraveno; Jan Vrchota z Vrchotic podepsán je na stížném listě šlechty české, r. 1415 do Kostnice poslaném; tu byli sídlem také Vrchotičti z Loutkova a Mitrovští z Nemyšle, z nichž František Sezima, jenž starší tvrz dal pobořiti a zříditi na místě jejím dvůr František, podle něhož dojdeme na silnici, jež nás k S. za hodinu přes Přestavlky a Mitrovice (viz č. 1.) dovede zpět do Sedlce.

3. **Nadějkov-Jistebnice.** Jako při č. 2. přes Jetřichovice přímo dále na lesnatý hřeben Cunkovský (pěkné vyhlidky zpět na kotlinu Sedleckou) (hostinec Hibšmanův), za nímž stihneme ves Cunkov, v jejímž okolí dostupuje vysočina největši výšky (¼ hod v pr. Ounos s Čertovým Břemenem (715 *m*). Odtud kráčíme drsnou, málo úrodnou vysočinou přes Starcovu Lhotu přímo do Nadějkova (11 *km*) městyse, na jehož hřbitůvku odpočívá Prokop Chocholoušek, jemuž tu postaven pomník v podobě jehlance s medailonem. Skromný chrám Sv. Trojice z. l. 1695 až 1702 má slušný obraz Srdce Páně z 18. stol. snad práce Raabovy. zdařilou kopii P. Marie z Chlumku, práce z poč. 18 stol., kamenné poprsí zbrojmistra Feuersteina z 18. stol. i pěkné náčiní (kalich, cínové svícny, barokní loďku na kadidlo) Jednoduchý zámek v útulném parku. Davše se od kostela v l. přes Petříkovice dojdeme (5 *km*) silnicí přímo do Jistebnice; zajímavěji je odbočiti za Petříkovicemi podle pot. Cedronu v pr. do Pohoří a odtud v pr. přímou cestou vystoupiti na horu sv. **Máří Magdaleny** (615 *m*) se stejnojmennou kaplí původně již Petrem z Rožmberka postavenou, však r. 1860 Ludv. ryt. Nádherným znovu zdviženou. Je tu pěkný obraz Brandlův, darovaný r. 1858 Václ. Pešinou z Čechorodu. Od kaple je velkolepá vyhl. na celé Táborsko. V pr. vede několik polních cest do Jistebnice. kamž za 20 minut lze stihnouti. Viz trať VI.

4. **Jesenice-Zvěřinec.** Z náměstí severoz. vede ulice, na jejímž konci odvětvují dvě silnice. Dejme se od kříže v pr. ¼ hod. do Měštic, kde stávaly dvě tvrze (z jedné zbyly sklepy v pivovaře, z druhé ve dvorci č. 24 obytné stavení a při něm půlkruhovým příkopem obklopené tvrziště) a v přímočarém směru nad pot. Sedleckým přes Dobrošovice a Dublovičky do Jesenic (6 *km*), pěkné vsi nad jmenovaným potokem, jejíž druhdy gothický chrám Nar. P. Marie zbořen r. 1799; jen věž z r. 1617 je zachována. Starý Raabův obraz na hl oltáři nahrazen diletantskou kopií. Zachovány tu jen některé starší náhrobní kameny z poč. 17. stol. a barokní náčiní oltářní. Obraťme se vsí k J. na polní cestu a po 2 *km* v l. k osadě, z níž k J. vystoupíme na výšinu zvanou Na Hradě (408 *m*), nad níž o něco výše spatřují se zříceniny hradu **Zvěřince**, správněji Krakova, jež strmí tu na ostrohu lesnatého hřbetu Cunkovského, poskytujícím pěknou vyhl do kotliny sedlecké od západu. Byli tu sídlem ryt. ze Zvěřince, zakladatelé starého got. chrámu v Jesenici, i potomek jejich Václav, ochránce Husův, jenž prý tu r. 1413 dlel v okolí, učení své hlásaje. Týž rytíř podepsán je i na stížném listě kostnickém. Hrad zbořen za Jiřího Poděbrada. Sestoupíme cestou přímo k J. vedoucí na silnici, kteráž v l. přes Kvasejovice vede přímo do Sedlce 6 *km*. (Celý výlet, jejž podniknouti možno i opačně 15 *km*).

5. **Nosetín-Chýška-Milevsko.** Z náměstí sedleckého na jižní. straně vede v pr. silnice na Sušetice, za nimiž brzy dostihuje lesního okraje hřbetu Cunkovského, překročí jej křivolakou serpentinou až na holou výšinu nad Chlístovem (v l.), ale hned zas Zadvorským lesem vede nás až skoro do samého Nosetína (9½ *km*). odkudž béřeme se vysoko položeným, drsným a málo úrodným krajem — »Českou Sibiří«, však s četnými

rozhledy do okolních kotlin přes M. Chýšku, za níž povlovně sestupujeme krajinou málo zajímavou až do údolí potoka Hrůzy, jímž podle několika rybníků jím napájených dojdeme do Milevska (14 *km*. Viz trať VI.).

Ze stanice Heřmaničky—Sedlec vede nás dráha Františka Josefa přímo k J. sledujíc po straně l. tok pot. Radičského, do jehož údolí, v kterém střídají se mnohé rybníky a mlýny s pozadím malebných lesů, naskytuje se často pěkný pohled, po pr. straně jednotvárnější pahorkatina, v níž tu a tam malý lesík vystřídá některou osadu; mineme v pr. malou osadu Jiříkoves, lesnatý hřeben Vápenku (592 m), obloukem k vých. objedeme kopec Dobořec (601) a opět k J., projedeme Novými Dvory podle vzdálenějšího Červ. Újezdu a blízkých Milhostic se zámečkem do stanice

Stupčice. V l. na výšině viděti velký léčebný ústav Dr. Krouského pro rekonvalescenty, v pr. okolo ryb. vede cesta do blízké (1/4 hod.)

Střezimíře, kde shlédnouti lze gotický chrám sv. Havla z pol. 15. stol., jehož vnitřní výprava je však slabá, barokní. Za shlédnutí stojí nízká, cínová křtitelnice z roku 1679 a 1709.

Milčín (6 *km*), kamž ode dvoru stupčického vede polní cesta, později na silnici ústící, má rovněž starý got. chrám (ze 14. stol.), a nad městem holou horu Kalvarii (696 *m*) s balvany žulovými bizarních tvarů, odkudž naskytuje se velkolepý rozhled, zejména k jihu až do Alp.

Pensionát pro rekonvalescenty, něk. min. vzdálený, jenž nepřijímá nemocných stižených chorobami nakažlivými nebo ošklivost vzbuzujícími, stojí na výšině 596 *m* vys., ve svěžím ovzduší při kraji lesa, má lázně sluneční i vzdušné, koupele a j. zařízení pro léčbu, tělocvik atd.

Kolem dvora stupčického obrací se trať opět k záp., objíždíme (v pr.) Mezno překročujíce dvakrát silnici od Střezimíře, po třetí obloukem k J. silnici od Votic a Milčína k Táboru vedoucí a lesem Lipinou vjíždíme do malebné, lesnaté a rybničné končiny u

Sudoměřic. S dráhy přes lesy věnčící osadu s velkým (Černým rybníkem) viděti daleko do kraje v pozadí vystupujícího do vysočiny v okolí Nadějkova. Celé krajině panuje Kostelec svým vysoko položeným kostelíkem. Sudoměřice jsou oblíbeným letním sídlem Pražanů. Pensionát Čápův u Černého rybníku, druhý hostinec u nádraží; rybolov, honitba a j. požitky. Odtud pěkná vycházka je

Starý zámek. Borotín. Bukovice. Jistebnice. Jdeme lesní cestou od Čern. Rybníka přímo k Z. 1/2 *km*, pak v l. k JZ. až na kraj lesa, odkudž sledujeme pěšinou tok potoka až k silnici a za ní k **Starému zámku** nad Zámeckým rybníkem (3 *km*), zřícenině, která je dějištěm Grillparzerova dramatu »Pramáti«. Jsou to zříc. hradu Borotína, z něhož jediné stavení brány poněkud je zachováno. Jak

se zdá, patříval Borotín k prastarému jmění Vítkoviců (viz Prčice), jejichž větev zvaná z Landštejna podržela Borotín, odkudž psal se jeden z nich Vítek z Borotína. R. 1431 obléhali Táboři Borotín proti členu jednoty panské Mikuláši z Landštejna a Borotína, který se jim tu ubránil; byl to týž Mikuláš, který v následující na to hned bitvě lipanské byl z prvních, kteří vskočili do vozové hradby Táborův, a Borotín pak prodal Janu Malovcovi z Pacova, přívrženci krále Jiřího. V čase bělohorském náležel však Přechovi Vojkovskému z Milhostic, jenž svého jmění byl odsouzen. Tehdy byl již hradem pustým. Borotínské panství pak spojeno s Jistebnicí v rukou Lobkoviců. Nyní se píšou z Borotína ryt. z Nádherných. — Podle potoku dojdeme za 20 min. k z. rybníku Borotínskemu a do městečka Borotína s kost. Nanebevst. Páně, jenž r. 1863 vyhořel a v pův. got. slohu částečně byl obnoven. Od mlýna pod Borotínským ryb. vede k J. v l. cesta přes nepatrnou Lhotu Chomoutovu do Pikova, malé osady pod vrchy D e h e t n í k e m a **Bukovicí**, z níž v l. vystoupiti lze na Bukovici (krásná vyhlídka na celé okolí) a sejíti k silnici jistebnické do Kostelce, jehož kostelík celému okolí panuje a slohem přechodní dobu XIII. stol. připomíná. Odtud buď v l. 6 *km* k stanici do Chotovin nebo 6 *km* v pr. do **Jistebnice** viz trať VI.

Opouštějíce tratí Sudoměřice nabýváme v pr. velkolepého rozhledu po náhorní planině táborské; z daleka i věž táborská se nám při některé zátočině objeví, brzy také chotovinskou spatříme, nežli se několika oblouky dostaneme do zastávky

Chotoviny u Čer. Záhoří, kde je dvůr s pivovarem. V Chotovinách stojí za shlédnutí zámek bar. Nádherného s rozkošným parkem a hojnými sady. V kostele upoutá pozornost dvojice dobrých obrazů sv. Petra a Pavla a sv. Jana, hrobka Antonie Nádherné s postavou Jana Nádherného věrně provedenou.

Za Chotovinami bavíme se chvíli pohledem na Tábor (v pr. do předu), který nám však za chvíli u Vražné (v l.) a Lhoty Stoklasné (v pr.) zmizí, obloukem mezi menšími lesy projedeme k Čekanicům (v l.) a pojednou objeví se z pr. trať dráhy příčné od Písku i zaleskne se hladina jezírka Jordána, nad nímž v pr. zvedá se vesnička Náchod, v l. pak malebně vypíná se Tábor. Ještě asi dva výhledy přes malebnou hladinu k městu i staneme v stanici

Tábor u Nov. Města Táborského, jehož výstavnými ulicemi podle továrny na tabák (v l.) a výstavné budovy král. zemské hosp. akademie (v pr.) vede nás cesta do Starého Města, jež v tu stranu druhdy mívalo ozdobnou bránu pražskou z rozkazu úředního zbořenou.

Od nádr. omnibusy hotelů (40 h.). Z hotelů doporučují se nejblíže u nádraží *Setunský*, v nádražní třídě rozsáhlý a výstavní A m o r t ů v (kavárna), dále u S l u n c e a na konci nov. města N o v ý (zahr. rest.), vedle něhož naléza se nová budova realných

Tábor s Chlumu za Klokoty.

škol. Blíže nádraží skrovnějším požadavkům hoví hot. Vlačiho. Uvnitř star. města není hotelů, doporučeny jsou však dobře rest. na Střelnici (zahr. koncerty), na Klírovce (plz pivo) a u Koruny; na Nov. Městě hojně navštěvována je Padovcova a nádražní; z letních rs. Padovec v Kutnohorské ul., na Bečvárně ve villové čtvrti, v Pintovce Amortova a při cestě přiběnické Harrachova besídka, konečně velká láz. rs. v Celkovicích (zahr. koncerty).

Tábor, pův. Hradiště Hory Tábor, město s 10.071 obyv. je stanicí dráhy Františka Josefa, křižovatkou dráhy příčni českomoravské (Jihlava—Domažlice) a východištěm elektr. tratě do Bechyně, jež prodloužena bude do Týna nad

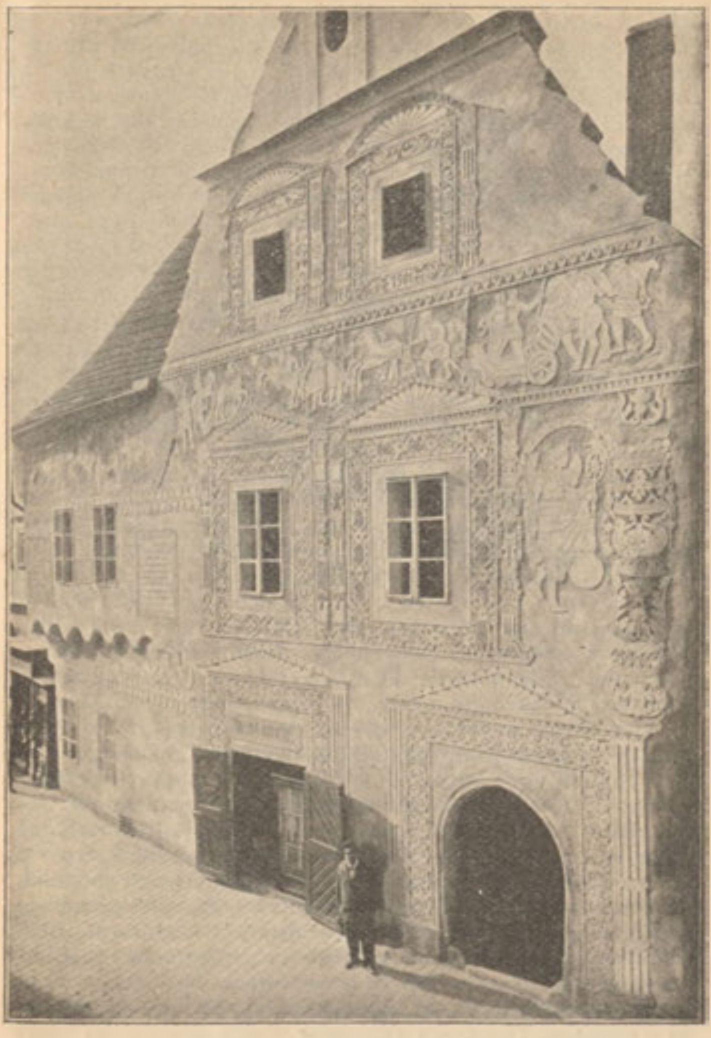
Vlt. a Ml. Vožice. Kromě zemské hospod. akademie jest tu gymnasium a škola realná, z ústavů peněžních: filialka Živnosten. Banky, měst. spořitelna, obč. a okr. záložna, státní továrna na tabák, městský pivovar se sladovnou, továrny na kůže, svršky, papírové sáčky, motory, stroje, strojená hnojiva, nábytek atd. Také továrna na cellulosu má tu býti zřízena: K Starému Městu na hoře Tábor, přidružilo se směrem k nádraží výstavné Nové Město, směrem k Lužnici pod Kotnovem čtvrť Letohradů a v jedno splývají s městem za Lužnicí ležící Celkovice se železitými lázněmi.

Tábor náleží k městům historicky nejpamátnějším. Založen r. 1420 vyznavači učení Husova jako opevněné město na Hoře Tábor (450 *m*) na místě dřívějšího, již r. 1268 požárem zničeného Hradiště, jehož obyvatelé uchýlili se do Sezimova Ústí, dnešního Starého Tábora, ¾ hod. jižněji nad Lužnicí položeného. V nové osadě husitské, která hned r. 1420 vydržela útok Oldřicha z Rožmberka, jenž Mikulášem z Husi byl poražen, zavedena úplná rovnosť a svoboda mezi bratřími a sestrami po vzoru prvních křesťanův a stavba města provedena po vzoru vojenského tábora tak, aby nikde mnoho domů nebylo pohromadě, ale hojně ulic (73) a uliček, v nichž by vydatný a dlouhý mohl býti kladen odpor nepříteli. Přes to, že již v stol. 16. stihly Tábor zhoubné požáry (1525, 1532, 1559), zachovalo se toto rozdělení starého města na dnešní doby. R. 1437 smířilo se město se Zikmundem a bylo povýšeno na královské i nadáno značnými právy. Po smrti Zikmundově byl Tábor hlavním shromaždištěm utrakvistů a přívrženců polského Kazimíra i byl také polskou posádkou osazen, kterouž tu Albrecht Rakouský oblehl, byv ale Jiřím z Poděbrad k ústupu od města přinucen. Persekuce za Ferdinanda I. postihla i Tábor, dostalo se mu nicméně později odpuštění a po požáru r. 15 9 i vrácení dřívějších statků. R. 1611 trpělo město silně od Pasovských, r. 1621 od května do listopadu trpělo těžkým obležením od císařských pod Maradasem, jemuž se vzdalo a obyvatelstvo podrobivši se katolické protireformaci, získalo i navrácení dřívějších privilegií. R. 1648 bylo město obleženo Švédy pod Wittenbergem, kteři se ho útokem zmocnili a zle je vydrancovali. Až do r. 1744 žilo město v míru, toho roku je však obsadili Prusové, jež Karel Lotrinský odtud vypudil. Teprve od časů, kdy zavedena tudy dráha, počíná město opět zkvétati a rozvětvení drah z nejnovější doby na Písek, Domažlice a Plzeň, Jihlavu, Budyni a Týn n. Vl. jakož i založení středních učilišť i zemské akademie hospodářské učinilo z něho také rozkvětem průmyslu čilé jihočeské středisko.

Památnosti města a procházka městem. Od nádraží mineme v l. hotel Setunského a výstavnou c. k. továrnu na tabák (návštěva dovolena v pondělí a ve středu od 9—11 a 2—4 za poplatek 60 h. za osobu, který při více než 4 os. na 40 h., při více než 10 os. na 20 h se snižuje) jdeme nově zřízenými novoměstskými sady do nádražní třídy, z kteréž v l. proti *hotelu Amortově* odbočiti lze k nové tělocvičně Sokola, dále pak tu spatříme

v úhledném sadě novou výstavnou budovu král. zemské hospod. Akademie, z jejíž oken na zad je nejkrásnější pohled přes botanickou zahradu na Jordán. Proti nové budově spatřuje se ještě budova stará, nyní k jiným účelům vyučovacím zařízená, z jejíž chodeb je překrásný rozhled na svahy Tábora k Lužnici a celé údolí její s protější Pintovkou. V pokračování třídy nádražní podle *hotelu u Slunce* (stan. tur. a velociped.) dojdeme na nároží náměsti Husova k hotelu Novému; v levo spatřují se nové úhledné stavby po způsobu villovém budované a svažuje se cesta na parkán (kterou se v tato místa později vrátíme), v pr. spatřujeme novou budovu realných škol, podle níž svažuje se dolů ulice na silnici, zřízenou na hrázi Jordánu (loďky k projížďce). Pokračujeme nicméně v přímém směru do třídy Palackého podle budovy okresního zastupitelstva (v l.) k městskému divadlu z r. 1887., jež stálo druhdy těsně př. bráně pražské roku 1884 zbořené. Proti divadlu v pr. v nár. domě filiálka Živnost. banky, podle níž vidíme na prostranství před výstavnou budovou městské Střelnice z r. 1893, jež stojí v místech nad hradbami, kudy r. 1648 pronikli do města Švédové město strašně zdrancovavše. Za divadlem vstupujeme již do klikaté Pražské ulice starého Tábora, kdež také starobylé domy s renaisančními štíty jsou zachovány; přestavěný dům č. 230 nese v kameni nápis ze XVI. stol. ze starého domu zachovaný, dům č. 222 nese pamětní desku táborského humanisty Pavla Lucína, Helikoniada básníka latinského ze slavné družiny Jana Hodějovského z Hodějova, kousek dále spatřujeme dům pana Stárka, majetek druhdy Špulířů z Jiter, na němž odkryty a obnoveny starobylé fresky a štuky; dům č. 155 jest i uvnitř ve svém starém způsobu zachován (přístup z ulice Provaznické), jejž lid pro starobylý vzhled Žižkovi přičítá, ač neprávem.

Zúženým koncem ulice vystupujeme na čtverhranné a malebné náměstí, na jehož protější straně vyniká výstavná radnice r. 1521 založ., které nynější vnější úpravy dostalo se r. 1878 Vnitřek zachovává však starší ráz, kde pohříchu bývalá palácová síň s klenbou rázu Vladislavského je přehrazena, má však býti v původní stav uvedena. V radnici jest také městské museum, kde sneseno mnoho památek historických, předhistorických a etnografických. (Přístup v neděli a svátky, ve všední dny od 11. do 12. hod. dop. a od 3. do 4. hod. odp., jinak na požádání v kanceláři purkmistrovské). Ve věži radnice nalezá se archiv měst-

Dům p. Stárka (druhdy Špulířů z Jiter) v ulici Pražské.
Dle fotogr. Šechtla a Vosečka v Táboře.

ský, Aug. Sedláčkem spořádaný. Od radnice podloubím oddělen je býv. dům druhdy Přehořovský, podle něhož a u nového domu městské spořitelny z r. 1895—96 přicházíme k hlavnímu chrámu Proměnění Páně na Hoře Tábor, jejž počátkem stol. 16. (1512) stavěl Staňek z Menšího Města Pražského a jenž slučuje v sobě prvky gothiky i renaissance. V nynější úpravě z r. 1898. Vnitřek ladně polychromovaný vyniká síťovou klenbou nad lodí chrámovou a hvězdovitou klenbou nad presbyteří. Gothický oltář pořízen v nové době místo starého barokního z r. 1696. Před chrámem spatřuje se kamenný oltář sedmi b. P. Marie. — Před domem hostince na Formance a sousedním Ctiborovým domem krásného got. štítu (nejstarší ze soukromých domů Táborských) na sev. straně náměstí spatřuje se Kamenný stůl, na němž podle starých tradic bylo přijímání pod obojí podáváno shromážděné obci husitské; takových stolů bývalo prý na náměstí několik a tento jediný z nich zbývající je nejstarší památkou Táborskou. Dál do středu náměstí posunut je pomník Jana Žižky z Trocnova dle modelu Strachovského v pískovci r. 1884 vytesaný na místě pomníku litého dle modelu Myslbekova z r. 1877, jenž r. 1878 pádem vzal za své. Prostřed náměstí kamenná kašna nese sošku, již někteří pokládají za zvoníka Hromádku z Jistebnice, k jehož podnětu Žižka Tábor založil, jiní však jen obyčejnou sochu trhovou v ní spatřují. Z ostatních domů jen některé jestě vynikají starými gothickými neb renaissančními štíty. Odbočivše uličkou od kamenného stolu z náměstí vedoucí přicházíme podle kostelíka špitálského, jenž náleží k nejstarším stavbám města, na malé prostranství, Dobytčí trh zvané, jehož dlouhou stranu vroubí nízká zídka, přes níž naskytuje se pěkný pohled na bývalou Tismenici, údolí, jež vyplňuje nyní jezírko Jordán a na zbytky opevnění Starého Tábora, pod nímž tu viděti věž vodárny, jež z Jordánu vodu čerpá. V těchto místech r. 1621 Marradas Tábor oblehavší způsobil střelbou několik měsíců trvavší průlom do hradeb, kterým sedm útoků odražených podnikl, po nichž obležení 18. listopadu se vzdali. Ve válce třicetileté bylo opevnění v těch místech sesíleno a vzdorovalo opět úsilně obléhajícím Švédům r. 1648. Na levo z tohoto prostranství vede nás místem, kde stávala fortna Jordánská, cesta do městských sadů, rozkládajících se utěšeně na severozápadním, částečně i západním svahu ostrohu, na němž starý Tábor stojí. Založ. r. 1832 poskytují milý stín a místy překrásné výhledy, do údolí i na protější Klokoty a Pintovku,

Část náměstí v Táboře. Dle fotografie Šechtla a Vosečka v Táboře.

kdežto po levé ruce máme stále (jdeme-li hořejší, nejvíc navštěvovanou cestou) zbytky starých opevnění, z nichž nejpůvabněji se vyjímá t. zv. P ř e v r á t i l k a, bývalá městská bašta t. zv. Soukenická v pětiúhelném půdorysu za dob husitských postavená. Zbytky podobných pětiuhelných bašt ještě dále se opětují (zejména vedle schodů v l. vzhůru na nám. klášterní vedoucích); do sadů hledí dále též *budova okres. soudu*, původně **Velká** neboli **Žižkova bašta**, na jejíž křídlech dvě menší bašty do zdí městských jsou vestavěny. Podle novodobé ozubené hradby bot. zahrady gymnasijní, kde sady končí, zahneme v levo uličkou podle škol obecných na náměstí Klášterní s budovou c. k. g y m n a s i a a bývalého k l á š t e r a b o s ý c h A u g u s t i a n ů, jenž r. 1640 i s kostelem novým vznikl na místě 32 domků a za Josefa II. byl zrušen. V průčelí kostela spatřují se sochy sv. Augustina

a sv. Moniky. Hlavní oltář uvnitř s obrazem Naroz. Panny Marie jest barokní řezby. V budově klášterní umístěn jest krajský soud. — Z klášterního náměstí vede na hlavní nám. ul. Svatošova v níž nalézá se dům druhdy J. D. Arbeitera, majitele domu druhdy Kajetánského v Praze, jejž k českým hrám divadelním propůjčil. Ulicí Arbeiterovou z nám. Klášt. a dál ul. marianskou v klikatině starobylých ulic přijdeme do hlavnější ulice Klokotské, jež vede nás jedinou zachovanou branou Bechyňskou z města. V těch místech, odkud se naskytuje nejkrásnější pohled na Klokoty a do údolí Lužnice, stávala ještě jedna brána, (obě také nazývaly se Hradské). Z bývalého hradu či původního Hradiště, mylně **Kotnov** přezvaného, jehož zbytky roku 1532 vyhořely a jenž r. 1611 v pivovar byl přeměněn, zbyla jediná věž t. zv. Kotnovská, jež tomuto okolí zvláštní malebnosti propůjčuje a s níž je pěkná vyhlídka na celé okolí (Přístup pivovarem, k němuž odbočí se v l. z ulice Klokotské). Před branou Bechyňskou rozkládá se široký mírný svah k Lužnici nad mlýnem Brdlíkovým s pozadím lesnaté Pintovky, zde v levo rozkládá se se výstaviště z r. 1902 v pr. pak budují se Letohrady táborské, v jejichž čtvrti již několik malebných vill a rodinných domů vyniká. V pr. podle vily Fr. Ješe vede cesta do Klokot, směrem k těmto spatřujeme na stráni Kapličku sv. Antonína, odkudž r. 1744 císařské vojsko střílelo na Tábor Prusy obsazený, jež odtud také vypudilo. — V levo odbočuje cesta ku katolickému hřbitovu s kostelem sv. Jakuba, jenž připomíná se tu již r. 1388, v nynější podobě však asi ze 16. stol. pochází. Antonín Hanikýr, zakladatel »Dědictví svatojanského« má tu skvostný pomník od Em. Maxe, od něhož je tu také pomník Nikod. Eckerta; Odpočívá tu také Josef Vlastimil Kamaryt v hrobě děkana Vojt. Poschla, archaeolog Martin Kolář, historik a paedagog Václav Křížek, spisovatel Jan Formánek-Cinoveský, básník známé ballady Břetislav a Jitka J. Hukal (hrob neoznačený) hospodářský kazatel a professor býv. hosp. ústavu Táborského Ant. Červený. — Za katol. hřbitovem od r. 1634 zřízen je také hřbitov židovský.

Domkem hrobníkovým vyjdeme na čistě upravené Parkány, s nichž v pr. naskytne se přes nízkou zeď krásná vyhlídka na podměstí Koželuhy s Lužnicí a dál na Celkovice, z nichž vyniká věžička jejich železitých lázní. Na Parkánech samých vyniká z předu pivovar, dále synagoga z r. 1885, nová budova dívčí a měšťanské školy. Párkány se vyjde na Husovo nám., odkud jsme vyšli.

Výlety z Tábora.

*1 **Celkovice-Pintovka.** Z Husova nám. a z Parkánu vede dolů cesta pro pěší k mostu přes Lužnici za nímž leží ves Celkovice. Odbočíme-li od mostu v l., dojdeme za krátko k lázním, jichž prameny poskytují vodu železitou a sirnatou s průměrnou teplotou 9° C. Kromě toho jsou po ruce i lázně borovičné, vanové a parní, studené i teplé sprchy, masáž. Lázně byly tu již v 13. stol. Nová budova je z r. 1893, při ní rozsáhlá restaurace. Hned za lázněmi zvedá se les Pintovka, odkudž je nejkrásnější pohled na Tábor a odkudž táhnou se utěšené procházky podle Lužnice. Do Pintovky přímo můžeme se dáti také cestou od mostu v pr. aneb z města Bechyňskou branou, letohrady dolů k Brdlíkovu mlýnu, pod nímž je přívoz do Pintovky. V lese je letní rs. a mnoho procházek úpravnymi cestami.

2. **Větrov** se starým dolovískem stříbrným a vrcholem Hylačkou, pěkný pohled na Tábor s okolím poskytujícím. Jako při č. 1. do Celkovic a buď v pr. silnicí malšickou, která po chvili odbočuje v l. vzhůru zátočinou k JZ.; jdeme 2 *km* až ke kříži, kde v l. silnice odbočuje a po 1 *km* dovede nás na místo; nebo ze zátočiny silnice uvedené odbočíme v l. (přímo přes doloviska Horky zvaná). Ložiska stříbrná známa tu byla již za Otakara II. Vyhlídka s Hylačky kromě na Tábor je velmi vděčná k J. a JZ. k Malšicům a Želči.

**Příběnice a Příběničky (11 *km*), zříceniny památných hradů s letní restaurací na úpatí, hojně navštěvovanou, náležejí k nejpůvabnějšímu výletu okolí Táborského. Pohodlní jedou elektr. drahou do zast. Slapů a jdou přes Dražičky nebo ještě raději až do Malšic, odkudž je hodina na Příběnice (viz níže), rozumnější turista volí tento směr za zpáteční a jde z Tábora raději dle č. 1. do Pintovky a sice přívozem u Brdlíkova mlýna, kde značky červenobílé vedou na pobřežní Harrachovu cestu podle Lužnice, která téměř stále vede stínem, poskytujíc velice malebné pohledy do lesnatého údolí řeky. U Harrachovy Besídky, malé letní rs, Pintovka končí i ubíráme se dále úbočím Harrachovských lesů, v němž s leva končí několik pobočných údolí (Vlčí Důl a p.), zpravidla zajímavou květenou se vyznačujících. Známa jsou tu stanoviště na př. pro vzácnou *dřípatku horní* (*Soldanella montana*), *šalomounek žlutý* (*Aconitum lycoctonum*), *udatnu* (*Spiraea aruncus*) velmi hojnou, *měsíčniei* (*Lunaria rediviva*) a *růži alpskou* (*Rosa alpina*. Na břehu pravém míjíme dva mlýny, z nichž *Kvěchův* leží nad údolím Raštím, pěknou procházku poskytujícím. Výšina Ohraženice nad mlýnem Kvěchovským pokládá se za býv. sídlo Adamitů, ač přímého důkazu pro to není. Následuje pak ml. Matoušovský, pod nímž nedaleko ústí potok Dražický u Jelení Skály, konečně pak mlýn třetí *Bredův* bývá v létě výletníky navštěvován a také některé obč. mívá po ruce. Po 10 *km* cesta se dělí; možno jíti v l. lesem (nyní nově vysázeným) přímo vzhuru na Příběnice anebo rovně dále 1 *km* podle řeky až k místu, kde cesta u vody končí. Třeba dáti zvoncem znamení, aby dostavila se loďka, která za obvyklý přívozní poplatek převeze k letní rs. pod zříceninou. Za velké vody jest tato Harrachova stezka místy ohrožena i volívá se některá z cest, dříve častěji používaných: *a*) Silnici Malšickou jako při č. 2. však jen k hajnici u Pintovky, kde v pr. podle okraje Pintovky vede cesta do Vlčího Dolu. Překročíme-li tuto v přímém směru vzhůru ke kříži a přes Výšku (v pr. vede k Lužnici důl k mlýnu Matoušovskému), dojdeme ku dvoru do Dražiček dáme se jižně ode dvora u božích muk polní cestou k lesu (šrank), přímo dále lesem (množství mohyl) a v l. k potoku, pres lávku a vzhůru až

Z údolí Lužnice. Dle fotografie Šechtla a Vosečka v Táboře.

na cestu od Malšic k Příběnicům vedoucí (2 dobré hod.) — *b*) Silnicí Malšickou až do Slap, silnicí do Dražiček a dál jako při *a*). *e*) Přes Příběničky. Cesta druhdy značená, však bez značek méně znalému těžko dostupná. Jde se přes Klokoty (viz č. 4). Za kostelem k Z. cestou k Zahrádce 1/4 *km* ke kříži, zde při rozc. v l.; cesta přechází v pěšinu do údolí Rašti, které překročíme a vystoupíme na cestu od Dražic k J. vedoucí; i tuto překročíme pěšinou směrem ku Kašovské mysl., kde třeba si dát ukázati lesem směr na cestu od Řepečků k Příběničkám. Sem je snadnější přístup ze stanice Padařova (viz trať VI. příč. dráhy). Zpáteční směr voliti možno také po pravém břehu Lužnice; stezka je však nedobře schůdná, za vyšší vody ohrožená a vyžaduje chůze 3 hod. Na tuto vede také cesta z Příběniček od cesty k Řepečkám v pr. k hajnici Stálecké a odtud dolů k řece. — Hrad Příběnice zal. v 13. stol. Vítkem z Příběnic, po jehož synovi dědil jej r. 1259 Vok z Rožmberka (zakladatel kláštera Vyšňobrodského), za jehož nejbližších potomků (do

r. 1310) vznikl i hrádek Příběničky na protějším břehu a oba hrady měly svou vlastní správu. R. 1394 vězněn tu pány Václav IV. ve Dvoře Králově jatý a odtud na Krumlov zavezený. Oldřich z Rožmberka později všechny kněze pod obojí na svých panstvích dal zjímati a na hradech Příběnicích, Helfenburku a Choustníku pozavírati. Tak dostal se sem také kněz Koranda, jenž osvobodiv se s druhy svými a pomocí Táborských přivolav, hradu se zmocnil. Při té příležitosti byl zde jat také od strany pod obojí odpadlý kněz Heřman biskup Nikopolský, jejž Táboři v Lužnici utopili. R. 1421 věznili tu Táborští Menharta z Hradce a Bohuslava ze Švamberka, jenž se pak k jejich straně přidal a do smrti své (1425) předním její byl bojovníkem. Sem touž dobou vystěhovala se z Tábora vypuzená strana s knězem Petrem Kanišem, jenž svým učením založil tu sektu Adamitů, pro pohoršení pak i z Příběnic vypuzenou, kteráž u Dražic na Lužnici se usadila a Žižkou byla potřena. Z Adamitů 80 dal Žižka i s Kanišem na Klokotech upáliti. Městečko Příběnice pod

Příběnice. Dle fotogr. Schechtla a Vosečka v Táboře.

hradem bylo prý r. 1428 Bechyňskými vypáleno, nicméně byli Táborští v pokojném držení Příběnic až do r. 1437, kdy po míru uzavřeném vydali oba hrady Oldřichovi z Rožmberka za Klokoty a jiné vesnice blíž k Táboru ležící. Oldřich slíbil, že nebude hradů ani městečka osazovati i vydáno vše spuštění, když vše cennější bylo odstraněno. — Přistupujíce ku hradu od Malšic, nalézáme nejprve nepatrné již zbytky popluží panského, kašnu zasypanou a zarostlou, základy chlévů a ssutiny čtverhranné věže; odtud přes bývalý příkop, přepásaný druhdy mostem zvodítým, vede nás můstek na prostranství, odkudž v l. vede cesta svahovitá do bývalého městečka, jímž se vystoupiti může sem od přívozu a letní rs. V pr vede kratší cesta na předhradí, vlídné letní zátiší, v zadu valem uzavřené, jež od vlastního hradu odděluje znamenitý, ve skále vytesaný druhy příkop. Hrad sám stál na vysokém ostrohu, nad řekou strmě se vypínajícím. Zbývají tu z něho ssutiny velké šestihranné věže, bývalého vězení Korandova. Tu tam se povalující cihly ze 14. stol. i řemeslně přitesané kameny pocházejí nejspíše z býv. kaple sv. Vojtěcha. Na pr. malý výstupek, s něhož je pěkná vyhl. na Lužnici, označuje místo hlásky, za níž v l. spatřuje se dvůr a za ním základy hradního paláce, za nímž hradiště nad příkrou skalní stěnou končí. Odtud klikatá pěšina vede dolů do městečka. Hlavní cesta z městečka na předhradí vede mezi zbytky hradeb a zbytky základů několika stavení, jichž bývalo tu asi 21 kolem prázdného prostranství čili rynku. Podle řeky vedla k městečku dlouhá ulice — latrán, jehož základní zdi dosud jsou patrny i se zbytkem čtverhranného stavení při bývalé bráně, v němž rozeznati lze světnici vrátného. Na řece, kde je ostrůvek pod latránem, býval most k Příběníčkám, k nimž dostaneme se nyní přívozem, za nímž znač. cesty se dělí. V l. vzhůru na cestu k Řepečku, po níž jde se v pr. a pak v odbočce vpr.a k Příběníčkám; pod nimi bývalo, jak se zdá, několik stavení, na hradišti samém však stával jen hrádek a nějaké dvě budovy (snad sladovny) panské. Kromě rumu a kamení na hradišti, základů okrouhlé věže ještě patrných není tu viděti ničeho, ani zbytků kaple sv. Jiří, jež asi roku 1340 byla zal. a r. 1417 byla kostelem farním.

4. **Klokoty, Dobrá Voda—Chlum** s poutn. kostelem P. Marie, jenž okolí táborskému dodává jisté rázovitosti, přístupny jsou nejpohodlněji silnicí pražskou po hrázi Jordánu, která brzy se dělí a v l. přes Klokoty (2 *km*) vede do Jistebnice. Kratší (1 *km*), ač i malebnější, ovšem méně pohodlná cesta vede z městských sadů od Převrátilky přes údolí potoka Jordánského a vzhůru lípovou alejí. Poněkud delší, rovněž pěkná cesta vede od Kotnova v pr. podle kapličky sv. Antonína. — Býval tu původně (r. 1220) hrádek (viz č. 5) Vítka z Klokot, předka pánů z Landštejna, jenž tu také kostel založil. Faru při něm bývalou zrušili Táborští, když Klokoty zabrali a Adamity na Lužnici zajaté tu upálili, při čemž i pozemky zrádcův mezi lid rozdali. Jakkoli část Klokot dostala se dědictvím Oldřichovi z Rožmberka, vládl přece většinou bohatý měšťan táborský Petr z Růže, po němž Tábor Klokoty podědil i koupil je r. 1679 prelát řeholníků sv. Benedikta, jenž s kněžími řehole té se tu usadil a r. 1702 chrám klokotský v nynější podobě založil. Benediktini dokončili stavbu až někde v l. 1746, statek klokotský mezi tím obci Táborské prodavše. Na zač. 19. stol. kaplanoval tu šlechetný kněz Ant. Hanikýř († 1831), po něm Josef Vl. Kamarýt (oba na táb. hřbitově jsou pochováni.) Chrám zal. v podobě kříže má pět vchodů a čtyři báňovité věže a 6 vížek: chová obraz Matky Boží z l. 1620—1650 v rámci s okrasami stříbrnými pěkné práce, jakou se vyznačuje i tabernakl. Klenba nad kůrem kněžským zdo-

Klokoty z Tábora.

bena je dílem štukovým a obrazy z dějin biblických. Na oblouku vítězném je vymalováno umučeni Páně. Strop lodi nese Bartuňkovy fresky z r. 1892. Kolem chrámu do čtverhranu s residencí postaveny jsou ambity s kapličkami a pěkným železným křížem z r. 1852. — Za kostelem Klokotským počíná křížová cesta, vedouci podle tří křížů označujících místo bývalého hrádku na Ostrohu nad Lužnicí a označující nám směr ku kapličce Dobré Vodě, jejíž vodě druhdy léčivá moc byla připisována. Od kapličky nebo také přímo od Klokotského kostela k Z. vystoupiti lze na vrchol návrší Chlumu (482 *m*) lipami osázený, odkud je nejkrásnější pohled na Tábor, ale také daleko do okolí, na Chýnov s horou Pacovou, Choustník, Radenici, Kreč a k severu pak Kostelec, na Dehetník, k SV. na Ratiborské a Dubské hory.

*5. **Kozí** (v lidu Kozí hrádek), zřic. hradu, pamětihodného přebýváním Husovým, když r. 1412 opustil Prahu, aby nestal se příčinou nových a větších různic. Hus kázával tu v celém okolí a napsal tu značný počet svých nejlepších spisů, odebrav se r. 1414 zpět do Prahy. Z Tábora (1¼ hod.) lze dojiti na Kozí několika směry: a) Budějovickou silnicí za stanicí k J. až ke křižovatce s tratí želez., dále podle tratě k dvoru Cápovu a dle značek do údolí potoku Kozského k lávce pod ovčínem (ukaz.), přes lávku a v l. lesem na Kozí. — b) Překročivše trať k Budějovicům i druhou k Chýnovu vedoucí, jdeme silnicí do **Měšic**, zde návsí v pr. a brzy v pr. na polní cestu, od níž v pr. dolů k lávce shora dotčené vede pěšina, nebo návsí dolů až na konec, rovněž na polní cestu v pr. odbočující, od níž v l. vede pěšina ku Kozskému mlýnu a nad tímto v pr. k zřic. — c) Delší, ale v čase mokra pohodlnější cestou z Měšic jako při b), dále silnicí ke Kozské mysl., odtud k J. na Červený Dvůr a od něho nedaleko

v pr. ku zříc., z kteréž jen málo zbývá; rozeznati lze předhradí a hradiště příkopem oddělené, kde znamenati lze spodek bývalého paláce, bydliště Husova. V novější době vykopávkami vykopán i sklep pivovarský a odkryty stopy hradeb. Hrad neznámého založ. stál tu již r. 1377 a zval se po něm Vlček z Kozího. V době Husově byli v jeho držení páni z Hradce. V pozdějších dobách nabyla hradu obec Táborská, která jej spustnouti nechala.

*6. **Choustník** (4 hod.) vrchol se zříc. hradu již v obvodu Českomor. Vysočiny. (Viz podrob. v dílu XII.). Výlet spojiti možno návštěvou Kozí dle č. 5. a) nebo c). Od lávky pod ovčínem (č. 5. a) vede značená cesta podle hájovny na hráz rybníka Březiny a dále na hráz ryb. Starého, za nímž odbočí se v l. lesem Turoveckým do Dl. Lhoty. Sem jíti možno také dle č. 5. c) (bez odbočky na Kozí), jdeme-li od Kozské myslivny dále silnicí na Turovec a Dl. Lhotu (11 *km*). Na jihu od vsi odbočuje v l. znač. cesta, jež vede do obce Choustníku 4 *km*. V l. podle kostela na silnici ku kříži, kde v pr. odbočuje cesta ku zříc. (17 *km*.)

7. **Chýnov a Pacová Hora.** Viz díl XII. železniční tratí Tábor-Jihlava.

Ostatní výlety z Tábora viz ve směru tratě VI., VII. a.

Z Tábora k jihu sleduje trať dráhy Františkovy silnici Budějovickou a souběžný s ní tok Lužnice. Po l. ruce mineme ústřední jatky s nově zakládanou čtvrtí dělnickou, v pr. dvůr Čápov s rybníkem a krátkým, však vysokým viaduktem překročíme potok Kozský nad

Starým Táborem (v pr.) při samé Lužnici a ústí potoka Kozského ležícím, založeném v místě býválého Ústí Sezímova, kam utekli se obyvatelé po požáru Hradiště, na jehož zříceninách vznikl Tábor. Ústí i se svým klášterem Dominikánů zničeno bylo r. 1420 a v jeho ssutinách teprve na poč. stol. 19. nová osada nynější (1200 ob.) souměrně založená. Kostel Povýš. Sv. Kříže postaven r. 1835.

Trať překročuje za St. Táborem opět silnici Budějovickou a blíží se k Lužnici, za níž při kraji lesa viděti jest samotu Soukenník; v těch místech spatřují se nepatrné stopy tvrze

Sedlce, která r. 1420 Husity byla dobyta a sídlící v ní urputný jejich nepřítel, Oldřich z Ústí jat, cepy ubit a upálen.

Překročivše znovu silnici, stihneme stanici v

Plané n. L., rozložité obci, která v novější době poměrně získala stavbou rodiných domů a vill se zahrádkami, jež jsou útočištěm četných Pražanů v době letní. Zde skladatel Weiss sbíral »Blaťácké písně«.

Z několika host. zvláště Panský hostinec je oblíbeným středištěm. Na Lužnici (v regulaci) koupele a loďky.

Výlety z Plané.

1. **Strkov**, vzdálený odtud silnicí k J. V. odbočující 20 min., jest dvůr hraběte Harracha s lihovarem a při němž v nejnovější době postaven nový, moderní zámek nad rybníkem Strkovským a ob-

klopen nákladně zřizovaným parkem. V místě před dvorem, kde několik lip stojí, stávala původní tvrz Strkovská. Lev a Beneš ze Strkova podepsali známý stižní list do sněmu Kostnického.

2. **Choustník** je z Plané snadněji přístupen nežli z Tábora, — a) Podle dvoru a zámku Strkova jdeme na hráz rybníka Strkovského, za ní v pr. cestou (v l. odbočující alej do lesa mineme) k lesu, kde stihneme stinný průsek k hájovně u Borku. Překročivše potok u osady Borku, dáme se z této v l. do Dl. Lhoty (7 *km*) a odtud dále jako při č. 6. na str. 84. — b) Méně půvabná delší cesta vede silnicí Strkovskou mezi rybníky na Košice, Chabrovice, Skopytce a Choustník (10 *km*), odkudž jsou 2 *km* k zříc.

3. **Kozí.** Ze sever. konce Plané vede souběžně se silnicí Chýnovskou polní cesta k Starému rybníku (2 *km*), po jehož hrázi sejdeme na hráz Březiny a přímo dále k Červenému Dvoru ($4^1/_2$ *km*) nedaleko Kozí (5 *km*). Viz č. 5. z Tábora.

4. **Želč** se zámkem hr. Harracha. Přes Lužnici, za níž se silnice dělí. V l. lesem do Ústrašic (2 *km*). Potok odtud k Lužnici se vinoucí tvoří pěknou lesnatou rokli. Dále přes les přímo do Želče ($5^1/_2$ *km*) zámek r. 1879 v ušlechtilém baroku obnovený. Při dvoře míslárna (v nedalekém Podolí sýrárna).

Odjíždíme-li z Plané drahou, nespatříme zámku Strkovského, v l. za pahorkem ukrytého, mineme jen poslední strkovský rybník Hejtman (v l.) a jednotvárnou polohou podle silnice budějovické teprve zas po 2 km přiblížíme se k Lužnici v lesnaté partii u zastávky

Roudné nedaleko Janova, rodiště Studničků. Jednotvárnou rovinou Blat soběslavských stihneme za nedlouho

Soběslav, město nad Lužnicí (8854 ob.) s českým ústavem učitelským, odb. školou košíkářskou a s výrobou látek hedvábných, v novější době Českou společností pro průmysl hedvábnický oživenou. V okolí proslulá rašeliniska u Borkovic a četné rybníky. Got. chrám. sv. Petra a Pavla s věží 82 m. vys. snad již z doby založ. města Soběslavě r. 1128 pocházející, připomínná se již r. 1384 jako chrám farní; má bohatě členěnou klenbu, která řadí se k nejkrásnějším stavit. památkám č. jihu. Na hlav. oltáři obraz Spasitele od Brandla. Býval tu ještě menší got. chrám sv. Víta r. 1786 zrušený a v obytné stavení proměněný. Kostelík hřbitovní s kamennou kazatelnou je stavba ze 17. stol. Městský pivovar od r. 1634 umístěn je v bývalém rožmberském zámku, později Českou školou přezvaném, jenž r. 1884 zcela přestavěn a také v divadlo přeměněn; zbyla po něm ze starších dob jediná věž. Na náměstí některé budovy připomínají stol. 16. a 17. Za Rožmberků bývalo tu utrakvistické gymnasium (1609—1621).

Výlety ze Soběslavě.

1. **Svakov — Nedvědice — Chrastina.** Silnicí k Z. překročíme Lužnici a při rozv. dáme se v pr. směrem k Bechyni. Při 3 *km*

stihneme okraj lesa Svakova s kaplí sv. Marty, pozůstatky to zmizelé vsi, kde spatřují se mohutné zemité náspy, patrně asi pozůstatek tábora staroslovanského Po dalším 1 *km* stihneme sedlo hory Chrastiny (v l. vrchol 512 *m*), na jejímž svahu v pr. leží ves Nedvědice se starobylým kostelíkem druhdy husitským, v němž prý dítky při křtu do zachované tu křtitelnice byly ponořovány. S Chrastiny je daleká vyhlídka k Novohradským Horám, k Blanskému pohoří s Kletěm a Šumavě s přečetnými osadami v popředí, k Z. i SZ. — Tudy také bývalo hlavní spojení poštovní k Bechyni, dokud nebylo tam dráhy z Tábora.

2. **Borkovické rašeliny.** Jako př. č. 1., však při rozv. silnice v l. přes Vesce do Záluží, odkudž dále lesem vede silnice k Borkovické mysl. a dvoru (8½ *km*) poblíž nejrozsáhlejšího těžiska rašeliny, jež suší se tu na borky k topení. Skvostná a bohatá rašelinná květena. — Od myslivny jsou 2 *km* do Borkovic a podle Blatské stoky 2 *km* do Veselí (6 *km* až k nádraží.)

Výlety směrem k Jindř. Hradci viz v díle XII.

Dráha vede nás dále k J. podle soběslavských Blat (v pr.), v nichž i drobné lesíky s pozadím větších lesů borkovických se střídají, za nimiž stihneme hned velké nádraží

Veselí-Mezimostí, kde ústí trať od Hradce Jindřichova a rozvětvuje se trať hlavní v l. přes Třeboň a Cmunt k Vídni, v pr. přes Budějovice k Linci od stanice v l. za lesem Klabárnou (v přímém směru 2 km) leží ves

Zlukov, rodiště J. Slukova, proslulého herce Národ. Divadla.

Město Veselí s městysem Mezimostím leží při ústí Nežárky do Lužnice. Veselí je rodiště spisov. Václ. Filípka. Všemi směry odtud vnikáme do jihočeské krajiny rybničné. Naše trať směrem k Budějovicím vede nás podle obrovského rybníka Horusického k J.Z. ku vsi Bošilci (v l.), za níž leží rovněž rozlehlý rybník Bošilecký, a proti němu zastávka

Bukovsko-Dinín. Dol. Bukovsko vzdál. odtud přes Peležice 5 km, leží při silnici, jež Veselí spojuje s Týnem nad Vlt. Dráha odtud přímou čarou podle budějovické silnice minouc Neplachov stihne do stanice

Ševětína v krajině již opět lesnaté a pahorkovité. V levo rozlehlý revír Velechvinský, v pr. Nová Obora hlubocká. Lesy těmito možno odtud udělati dva pěkné výlety:

1. **Libnič — Lišov nebo Budějovice.** Od stanice jdeme v pr. a cestou přes trať, za tratí v pr. k mysl. Ševětínské, 20 min. u rybníka v lesním zákoutí, odkudž půvabná cesta vede lesem k JZ. 3, *km* až k silničce u hájovny Bezpalce, před níž silničku překročíme a a v původním směru po dalším 1 *km* stihneme osadu Lhotice, za níž lesem Mojčem vede cesta nejprv na JZ. na Vobůrku, odkud pak JV. přes Jednotu 6 *km* do Lázní **Libniče** (11½ *km*), se sirnými vodami. Odtud k stan. Hodějicům 1 hod., do Budějovic 2 hod., nebo Adolfovým hájem na **Větrník** ¾ hod., odkudž je skvostná vyhlídka na rybničnou krajinu Třeboňskou a sestup za ½ hod.

do Lišova (4 hod.), odkudž je pošt. spojení do Budějovic nebo Třeboně.

2. Karlův Hrádek - Hluboká. Od stanice ševětinské silnicí budějovickou k JZ, do Vitína, odkudž k Z. cestou ke kříži a zde v pr. lesem na Čirhán 3 *km*, přímo dále $^{3}/_{4}$ *km*, při rozcestí v pr. $1^{1}/_{4}$ *km* do P o n ě š i c, odkud přes Podhájskou hájovnu stejným směrem dolů k Vltavě přímo proti Hrádku ($8^{1}/_{2}$ *km*); podle řeky možno 2 *km* k Purkarci, kde je přívoz. Nechceme-li k samému Hrádku, dáme se zpět do Poněšic a silnicí k J. podle Vltavy do Hluboké 10 *km* (celkem 20 *km*).

Mezi Novou Oborou a Velechvínským revírem podle Vitína (v pr.) vede dráha do nedaleké stanice

Chotýčan, skoro dva km vzdálené od obce Chotýčan na budějovické silnici ležících. Odtud k SV. přes trať vede cesta do Nové Obory a touto přímo na povltavskou silnici, kterou možno sledovati k S. do Poněšic a ku Karlovu Hrádku (viz výše č. 2) nebo k J. do Budějovic. V půli cesty od Chotýčan odbočuje cesta k J přímo do **Dobřejic**, kde vyskytuje se třetihorní rozsívková země. U Chotýčan opouští trať silnici budějovickou a v četných obloucích pohybuje se ve výšině, s které nejeden zajímavý pohled naskytuje se přes lesy k zámku H l u b o k é, který se nám posléz za stanicí

Zámostí v celé nádheře objeví a ještě dlouho při další jízdě k Budějovicům jako skvělé panorama objevuje s velkolepým parkem v údolí, lovčím zámkem O b o r o u, rybníkem Munickým a s velkolepým schwarcenberským, vzorným dvorem V o n d r o v e m za tímto rybníkem v pozadí. Ze stan. Zámostí jsou 2 km do města

Hluboké, bývalého podhradí zámku hlubockého. Viz podrobnosti v díle III. (Šumava a Pošumaví) a při trati III. (str. 59.)

Trať V. Votice – Sedlčany.

Z **Votic** (str. 65), ze stanice Votice—Veselka odbočuje k západu trať do Sedlčan sledujíc většinou silnici stejného směru krajinou pahorkovitou, vysoko položenou (vesměs 400—500 m). Hned za stanicí míjíme K ř e š i c e (v l.), bývale sídlo vladyků z Křešic, jichž tvrz zanikla ve válce třicetileté. Obloukem k jihu překročujeme silnici za Křešícemi a hned zas k Z. podle malé osady R a d o t i n a (v l.) a L h o t y (v l.) do zast.

Janovice. Nejblíže k zastávce leží farní ves J a n o v i c e V r c h o t o v y s kostelem Sv. Martina a pěkně obnoveným zámkem a parkem, s nímž pak dále k sev. souvisí městys J a n o v i c e s rybníkem N a Z r c a d l e.

Kostel sv. Martina při vých. straně Janovic Vrchotových je starý chrámec (r. 1352 již připomínaný), při němž zachována je románská věž s novodobým přístavkem ve svrchním patře; loď a kněžiště jsou již gothické ze XIV. stol., síňec před portálem je přistavěn v XVII. stol., sakristie a panská oratoř v XVIII. stol., takže celá stavba pův. rázu změnou pozbyla. Uvnitř zajímá slušný oltářík barokový z XVIII. stol., vkusně řezaný rám na hlav. oltáři z počátku téhož st., cínová křtitelnice z XVIII. stol. a náhrobní kameny z červeného mramoru z XVI. a XVIII. st. Fara naproti kostelu přestavěna z kaple sv. Magdaleny r. 1787.

Zámek ve vsi Janovicích, dosud zachovaným příkopem a klenutými mosty z r. 1704 obklopený, pochází v nynějším založení ze XVI. stol. s úpravou rokokovou z r. 1760, která v min. stol. zaměněna zevně úpravou gothickou. Vnitřek zdoben dosud malbami rok motivů, ve schodišti hojnými kartušemi a stropními malbami Fr. Dollingera z r. 1762. V místnostech je nábytek barokní i empirový, kamna rokoková, starý gobelín, dále pěkná obrazárna, zvláště s podobiznami ze XVII. a XVIII. stol. a deskovými obrazy ze XVI. stol. K zámku přiléhá kaple sv. Jana z XIX. stol. s dobrým řezaným oltářem a starším řezaným rámem (ze XVII. st.) na vedlejším oltáříku. Je tu také kalich tepaný, dovedné práce z poč. XVIII. stol. Až do pol. XV. stol. vládli tu pánové z Janovic, pak Vrchotové z Vrchotic, odkudž jméno Janovice Vrchotovy.

Minuvše malou zastávku při Voračickém dvoře mezi lesnatými pahorky a drobnými rybníky podle vsi Minařic (v pr.) stihneme stanici

Štětkovice u osady Sedlecka, $^1/_4$ hod. jižně od obce Štětkovic, v níž prostý zámeček z XVII. stol. stojí na starém tvrzišti, malebně nad rybníky položeném, $1^1/_2$ km od stanice k J. leží

Vojkov, pěkná farní ves, starodávné sídlo rytířů z Vojkova, od polov. XV. stol. pak rytířů z Milhostic, z Říčan, Malovců z Malovic. Zmodernisovaný zámek má za základ budovu ze XVI. stol., pod níž rozsáhlé sklepy jsou asi zbytkem bývalé tvrze. Kostel sv. Jakuba, již roku 1350 farní, původně románský má v některých oknech kružby gothické a věž i sakristii ze XVI. stol. Na novodobém oltáři slušný obraz Korunování P. Marie z XVIII. st. a nad vchodem do sakristie na dřevě malovaný obraz Kristus s farisey ze XVII. stol. Bezcenná kopie brněnské Madony obložena je řezbou prolamovanou ze XVII. stol. Cínová křtitelnice ze XVI. stol. s křížkem z r. 1886.

Za stanicí Štětkovicemi překročíme potok u Bořené Hory pod vrchem Sychrovem (v pr.) a podle dvoru Vyšatolského (v l.) stihneme stanici

Kosová Hora, městys, bývalé město, jež po válce třicetileté bylo pouhou vsí a teprve zas r. 1744 nabylo práv městyse. Má zámek renaissanční stavby ze XVI. stol. přestavbami však pokažený a snížený, kostel sv. Bartoloměje, již r. 1350 připomínaný, však starobylého rázu schudlou úpravou barokní pozbavený, uvnitř moderně upravený;

ze starších památek je tu cínová křtitelnice ze XVI. století, monstrance barokní ze XVII. stol., svícny bronzové ze XVI., cínové ze XVII. a dřevěné z XVIII. století, barokní mešní roucho z XVIII. stol. Je tu také synagoga, v níž spatřuje se na záclonách zlaté, vypouklé vyšívání křížkové ze XVII. a XVIII. stol. Hřbitovní kostelík sv. Michala je z XVIII. stol., jenž chová jen dvě slušně řezané sochy sv. Michala a Rafaela. Výše nad Kosovou Horou (1½) při potoku Mastném leží

Červený Hrádek, druhdy městečko, nyní ves s pěkným zámkem, r. 1844 Mladoty ze Solopisk obnoveným. Jen zdivo dvou mohutných věží je pozůstatkem staré tvrze. Bohatá je vnitřní výzdoba, zejmena zasluhuje pozornosti, renaissanční, rokokový i empirový nábytek, barokní i empirové rámce, cínové nádoby, dřevěný relief sv. Víta, renaissanční a barokní kování. Od zámku prostřed pěkného parku viděti lze daleko do okolí. Přístupu se však brání. — Ještě lepší rozhled poskytuje protější Hajná Hora (z Kos. Hory ¼ hod. k JZ.).

Trať železniční podle malých rybníčků přibližuje se k potoku Mastnému a podle Červeného Hrádku (v l.) stihne osadu Lhotu při silnici, kterouž překročí do konečné své stanice

Sedlčany. Město okresní s hospod. zimní školou (podkovářské kursy), knihtiskárnou, obč. a hosp. založnou a skrovným průmyslem. Na úhledném náměstí především poutá děk. chrám sv. Martina, gothická stavba ze XIV. stol. s přístavbou z r. 1864, a věží, jejíž dolní část pochází ještě z doby přechodní (dvojitá okénka ušlechtilého tvaru) svršek má kružby čistě gothické. Chrám byl původně opevněn vysokou zdí s arkýřovými vížkami a dřevěným podsebitím; toto roku 1680 shořelo, zdi sneseny a příkopy zasypány. Uvnitř hl. oltář barokní z r. 1701. Na pravém prostř. oltáři Madonna s Ježíškem z r. 1778. Got. křtitelnice cínová, kalich barokní pěkné práce z XVIII. stol., kancionály s dovedně pracovaným kováním z XV. a XVI. stol. Při chrámu stojí děkanství jednoduché barokní stavby z r. 1742. Radnice r. 1850 pro úřady politické a soudní upravena. Město chová pečeti stříbrnou a mosaznou z l. 1707 a 1691, cech obuvnický, konvice cínové ze XVII. a XVIII. stol. Socha P. Marie na náměstí z r. 1713 se zábradlím kamenným a sochami P. Marie a sv. Anny z r. 1772. Hřbit. kostel Nanebevz. P. Marie, obecně »Církvička« zvaný vystavěn v baroku v l. 1732—35 na místě prastarého kostelíka a chová krásný obraz Madonny (v lodi na stěně) zdařilé práce vlašské školy ze XVII. stol.

Sedlčany náležejí k nejstarším osadám českým. Bývaly prvním místem Povltaví a mívaly i vyšší školu, z níž vyšli rodáci zdejší lékař a pravník Jakub Codicillus, hvězdář a spisovatel Petr Codiccillus. Býval tu i proslulý kur literácký, jehož kancionály s drobnomalbami v děk. chrámu se spatřují. Byly z prvu majetkem králů českých, později kapituly vyšehradské a jiných pánů, kteří tu však neměli sídla. R. 1420 odrazily útok Žižkův »z rána za rosy« i konávala se tu každoročně na paměť toho slavnost Rosa. Jakub Krčín, který byl majitelem Sedlčan ku konci XVI. stol., odebral jim všechna práva a svobody městské, takže od té doby stále klesaly, což pohromy války třicitileté dovršily; r. 1643 a 1645 opětně je Švédové vyplenili, r. 1648 celé vyhořely; mor r. 1649 a opětně 1680, požáry v l. 1680, 1783, 1802, 1829 ostatek dovršily. Dnes opět zkvétající poskytují zejmena s vrchu Siberného pěkný pohled.

Výlety ze Sedlčan.

*1. Šiberný (478 *m*), kopec JZ. ne celé ½ hod. vzdál. (Za kostelem z nám. na polní cestu v pr.) poskytuje pěknou vyhl. na celé okolí. Přes Sedlčany vidíme na pěkně položený Červ. Hrádek, v pr. na Kosovou Horu a za ní Vojkov a pahorkatinu u Votic, v l. k S. a SV. přečetné osady v pahorkatině směrem k Neveklovu, JV. pak směrem k Sedlci, na SZ. a Z. táhnou se lesnaté hřebeny povltavské, za nimiž vystupují Brdy a před nimiž mezi rybníky vidíme Solopisky i rodiště Radeckého Třebnice, na jihu pak vysoko vystupuje malebně Vysoký Chlumec s hradem a městečkem.

2. **Třebnice**, rodiště jenerála Radeckého stihnouti můžeme silnicí, jež ze sev. konce nám. vede k z. Po 2 *km* odbočíme v l. okolo dvou rybníků (Horního a Dolního) do **Solopisk** a za nimi k mysl. u malého rybníku, kde dáme se v pr. do **Třebnice** (5 *km*). Možno také spojiti výlet s vycházkou na Siberný č. 1.). S vrcholu sestoupíme ku kříži na JZ. svahu a v stejném směru dáme se do **Voříkova**, však hned před vsí silničkou v pr, k myslivně a dál jako výše (6 *km*), nebo půvabněji vs v l. do lesa, tímto 1 *km* a pak v pr. lesní cestou do Třebnice (7 *km*). Vojevůdce Jan Radecký z Radče narodil se v zámečku, nyní úplně zmodernisovaném, jejž praděd jeho, hejtman kraje Vltavského koupil r. 1646. V zám. kapli spatřují se některé pěkné barokní a empirové předměty a zdařilá kopie nizozemského mistra »Kristus v Emausích«.

** 3. **Vysoký Chlumec.** Silnici do vrchu jdoucí (7 *km*), kterou jezdí pošta (40 h), není cesta příliš vábna pro pěšího turistu. Půvabněji lze jíti jako při č. 1. na Šiberný, sestoupiti jako při č. 2. ku kříži a odtud jíti v l. přímo k J. lesem až na silničku, jež z Voříkova vede pěkným úvalem do Chlumce (6 *km*); nebo jako př. č. 2. přes Siberný do Voříkova a vsí v l. do lesa na cestu třebnickou, touto lesem v l. přes kopec **Na Altáně** (544 *m*) do Chlumce (7 *km*). Z daleka již vítá nás tento krásným pohledem; nad obcí, tvořící bývalé Podhradí vznáší se hrad dosud vzhledu starodávného, s příkopy, branami a hradbami, stavením palácovým a vysokou věží s hodinami, jen místo zvoditého mostu vede do předhradí most klenutý. V místě panský host.

Hrad původně Přemyslovcův, náležel později pánům z Janovic, kteří se z Chlumce psali. Od r. 1474 náleží až do dnes knížatům z Lobkovic. Jakkoli architektonicky neposkytuje hrad ničeho pozoruhodného, stojí výstup přece za skvělou vyhl. do celého okolí.

4. **Dublovice — Chlum.** Možno jíti sice přímo silnicí jako při č. 2. (při rozc. v pr. 5 *km*) do Du-

blovic, zajímavěji však hned za městem z této silnice v pr. vozovkou pod lesnatý kopec D e s n o u (452 *m*, v l.) do **Příčova** (3 *km*) druhdy též **Luhy Příčovy** zvaného, kde spatřuje se prostý zámek z XVIII. stol., a přímo dále 2 *km* do **Dublovic** s g o t h. starobylým k o s t e l e m N e j s v. T r o j i c e s nově r. 1878 přistavěnou věží. Uvnitř barokní oltář, jenž prý pochází ze Zderazského chrámu v Praze a nese B r a n d l ů v obraz Kristus na kříži; je tu také poškozený na dřevě malovaný obraz z poč. XVII. stol. v renaiss. rámu. Z prostřed vsi vede cesta k S., k rybníku Muzika, po jehož břehu obejdeme k hájovně a od této stromořadím přijdeme do **Nelžejovic** s velkým parkem při zámku z 2. pol. XVIII. stol., poblíž kterého spatřuje se k a p l e P. M a r i e r. 1690 zal., však r. 1823 vyhořevší, v nynější podobě z r. 1858, je v ní dobré dřevěné sousoší P. Marie s Kristem ze XVII. stol. a barokní monstrance. Podle kaple dojdeme za krátko do **Chlumu**, farní vsi s c h r á m e m s v. V á c l a v a již v XIV. stol. zal., však r. 1707 přestavěným a 1790 neušlechtile obnoveným; chová pěknou cínovou křtitelnici z r. 1562, ciborium ze stříbra tepané z r. 1688 a barokní náčiní. V lodi chrámové zavěšený obraz sv. Václava je od V. Rainera. Před zdí kostel obklopující spatřuje se dobrá baroková socha sv. Felixa. Náhrobky Vratislavů z Mitrovic připomínají pány z Chlumu a Nelžejovic v l. 1601—1659, před nimiž tu byli Břekovci z Ostroměče a původně rytíři z Nelžejovic. Cesta zpět vede k JV. silnicí na **Kyňovice** se zámečkem a proti němu kaplí sv. Josefa z r. 1730, jež nad vchodem nese znaky Franclimontů a Lipovských; chová barokní loďku na kadidlo pěkné práce z r. 1755. Opodál silnicí projdeme **K y ň o v i č k y** a dojdeme přímo zpět do Sedlčan (zpět $5^1/_2$ *km*).

*5. **Radič - Hrádek. Psané skály.** Výlet možno spojiti s č. 4. a jíti z Chlumu k SV. silničkou přes osadu N o v o u V e s přímo 3 *km* do **Radiče**. Jinak sledujeme zpětným směrem cestu naznač. na str. 60. silnicí neveklovskou z nám. k S. 3 *km* až k rozcestí, za nímž dáme se polní cestou v l. do lesa 20 min. k potoku Mastníku a podle něho krajem lesa $2^1/_2$ *km* do **Radiče** ($6^1/_2$ *km*). Dále viz na str. 60.

*6. **Červený Hrádek - Kosová Hora.** Kdo dojel po 10 hod. dop. do Sedlčan, užije svého času nejlépe učiní-li, po prohlídce města vycházku na Šibernú (č. 1.) a vrátiv se k obědu do města vydá se pak přes **Č e r v e n ý H r á d e k** do Kosové Hory k vlaku, jenž o půl šesté odpol. k Voticům odjíždí. Cesta vede k V. silnicí votickou přes trať železn. u Lhotky a za potokem Mastníkem vozovkou v l. k **Červ. Hrádku** (2 *km*). Viz str. 89. Odtud pak buď k silnici krátkou cestou a přímo dál do K. H. nebo podle potoka Mastníku 2 *km* do **Kosové Hory** (4 *km*). Viz str. 88.

7. **Skrýšov** (9, 10 *km*), **Kamýk** (13 *km*) a **Příbram** (33 *km*). Cesta vede nás dle č. 2. na **T ř e b n i c i** (5 *km*); za vsí v l. podle lesa do osady **V C h a l u p á c h** a v přímém směru dále na silničku přes Jedlinu až ku kostelíku S v. J a n a, jež je farním kostelem Skrýšova, odtud k SZ. přes dvůr Jedlinu $^1/_4$ hod. vzdál. Kostel je zajímavé barokní stavby z r. 1764, má oltář z umělého mramoru, dobrý obraz Rainerův »Čtrnáct sv. Pomocníků«, cínovou křtitelnici z r. 1770—1778 a dřevěné vkusné svícny rokokové. V samém **S k r ý š o v ě** je úhledný barokní zámeček. Silnička vede přímo dále od kost. k samotě Brzině (opakují se tu pokusy s dolováním na zlato), kde překročíme potok a přímo dojdeme pod Radobýlku na **K a m ý k** (13 *km*). Další viz na str. 21.

Ze Sedlčan možno použiti do Krásné Hory spojení pošt. (16 km 1·20). Pěší turista volí některý vlídný směr dle č. 3 na Vys. Chlumec 7 km (str. 90), kdež dá se silnicí k S. $2^1/_2$ km do

Počepic, farní obce (také pro Chlumec) s kostelem sv. Jana Křtit. pův. gothickým (již r. 1352 farním), však r. 1790 přestavěným. Nad gothickým vchodem do sakristie spatřují se znaky Počepických z Počepic. Také v pravé zdi lodě chrámové nalézá se ještě goth. portál. Hlavní oltář a vnitřní výprava je barokní. Obrazy Ig Raaba (Sv. Karel Borom., a 3 obrazy ze života Sv. Stanislava Kostky), obraz Sv. Jana Křtit. a Herodesa vesměs ze XVII. stol. jsou zdařilé práce. Od kostela k Z. vede nad pot. Svrchnicí cesta, která po 20 min. křižuje se silničkou a potokem. K tomuto místu může přímo dojíti, kdo chce Počepicům se vyhnouti, dá-li se za Chlumcem po $^1/_2$ km v pr. přes silničku $^1/_2$ km. k dvoru Zvěstovickému a dál stále silničkou podle Svrchnice do

Krásné Hory (16 km). Také možno sem voliti spíše kratší a půvabnější cestu dle č. 7. (výše) k Sv. Janu u Skrýšova, kde dáme se v l. k myslivně a cestou lesní k Smotáku na potoce Brzině, podle něhož vede cesta až k silnici do Krásné Hory, města, kteréž je střediskem dolovacího okrsku na rudu antimonovou a zlatonosný křemen. V huti pak z antimonových rud barvy a jiné chemické výrobky se vyrábějí. Kr. Hora jest město starobylé, na vysokém svahu (435 *m*) vrchu Strážníka (522 *m*) položené, v jehož okolí již pradávno na zlato se dolovalo. Utrpělo však mnoho ve válce třicetileté. Starý farní kostel sv. Mikuláše sešel úplně, když město po 160 let bylo bez duchovní správy a r. 1839 se sřítil. Na místě jeho zdvižen v l. 1850—55 nynější chrám neslohový. Ze starého chrámu jsou tu dobré obrazy sv. Mikuláše (1792) a Ježíše v Emausích (z první pol. XVIII. stol.).

Hostince, kde noclehovati lze: U Kožíšků a u Modré Hvězdy.

Výlety z Krásné Hory.

*1, **Strážník** (522 *m*) Z nám. přímo k J. polní cestou $^1/_4$ hod. na vrchol poskytující skvělý rozhled do Povltaví a na Brdy v jeho pozadí i k východu a SV. ke Chlumci, Počepicům k JV. k Petrovicům a Nadějkovu.

*2. **Milešov.** Doly antimonové. Od kostela k Z. vede cesta do Podmok (3 *km*), od nichž na

sever $^1/_4$ hod. leží některé šachty a rovněž i dále cestou k Milešovu, kamž je odtud ještě 25 min. (Srv. str. 21. a 22.). Dobrý hostinec u Skřítka na Horách (noc.).

***3. Orlík.** Za kostelem k JZ. vede údolím, z části lesnatým, cesta do Kosobud (4 *km*) a stejným směrem dále přes Planou do Klučenic (7 *km*), host. s dobrým občs. v panském a host. Chroustově. Spatřujeme tu úhledný kostel sv. Jana Křt. a Ant. Poustevnníka r. 1723 na místě starého postaveným, s krásným Brandlovým obrazem sv. Jana a Antonína na hl. oltáři i slušnými obrazy na oltářích pobočních; dobré jsou i sochy, rámy, pěkné štukové hlavice pilastrů, ze dřeva řezané barokní svícny i náčiní ze XVII. a XVIII. stol., kování na dveřích atd.

Odtud dáme se k J. na silnici a touto přes Chrást na Orlík (14 *km*). Viz str. 21.

***4. Chlum - Onen Svět.** Jako při č. 3 do Kosobud (4 *km*), kde dáme se v l. k V. do Zadního Chlumu se zříc. zámku, druhdy sídlem pánů z Chlumu, po nichž byl tu majitelem hr. Cukr z Tamfeldu. K J. $^3/_4$ *km* na okraji lesa samota Onen Svět poskytuje krásný rozhled po celém okolí. (Viz str. 21). Jdouce lesem kousek k V. stihneme cestu, která směrem SV. přes Kolečko (572 *m*) a Vrbici dovede nás (6 *km*) do Kr. Hory.

***5. Lašovice, Předbořice, Zahrádka.** Silnicí k Petrovicům vedoucí $2^1/_4$ *km*. Při rozc. v pr. polní cestou přes Vrbici na Onen Svět (viz č. 4.), odtud **k** JZ. přímo do **Lašovic** (host.) nebo z Vrbice jen k 2. rozc. a zde v l. k J. $1^1/_2$ *km*; ku kříži a v pr. do **Lašovic** (jen dle generalní mapy 8 *km*) s ranně goth. kostelem Navšt. P. Marie o vnitřní rokokové výpravě. Od božích muk rozk. vyhl. Přímo dále jdeme ještě $^1/_4$ hod. do Záhořan a vsí v l. na polní cestu, jež vede vzhůru na **Koňák** (586 *m*), s něhož je rozkošná vyhl. na Povltaví, za jasna až na Šumavu. Sestoupíme k S. na silnici a touto v pr. $^1/_2$ hod. do **Předbořic**, kdež stojí za shlédnutí kostel sv. Filipa a Jakuba, ranně gothické stavby s věží z r. 1812, což vše moderně opraveno. V stejném směru dojdeme za $^1/_2$ hod. do **Zahrádky** se zámkem střízlivé stavby z minul. století. Odtud dáme se polní cestou k S. na Kuničky a Kuní a dál do údolí pot. Brziny, jejž sledujeme podle četných mlýnců hodinu až do Vletic a zde k západu vede silnice $^1/_2$ hod. do **Krásné Hory.**

Z Krásné Hory vede nás serpentinovitě stoupající silnice k JV. přes severní svah Bukovce (554 *m*) do vysoko položených Krašovic ($3^1/_2$ *km*), odkudž zase serpentinou sestoupíme do údolí potoka Brziny, proti Tynčanům, ale stoupáme odtud zas pozvolna až do

Petrovic s pěkným zámeckým parkem kol zámku ze 17. stol. a s kost. sv. Petra a Pavla, pův. gothickým, však roku 1721 v baroku přestavěným (Věž má z r. 1778 a presbyteř ještě gothicky sklenutý) a r. 1891 obnoveným. Spatřuje se tu bohatý barokní rámec řezaný, také varhany v pěkné barokní skříni z r. 1791, bar. cínová křtitelnice z r. 1769, pěkně pracovaný relikvář stříbrný. Zámek má věže z r. 1887 a chová sbírku nádobí, v níž je pěkný hliněný džbán domácí výroby ze 17. stol. — Odtud vede nás milevská silnice krajinou vysoko položenou a dosti jednotvárnou. Silnice větším osadám téměř úplně se vyhýbá. Teprvé po 7 *km*

přibližuje se povodí potoka Hrůzy a sleduje toto podle četných rybníků a lesíků ještě 5 *km* do

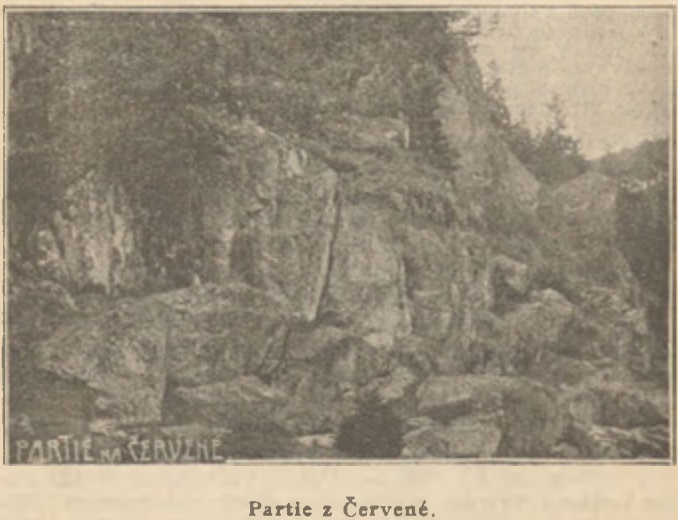
Milevska (Viz trať VI.). —

Trať V.b. Sedlčany—Nový Knín—Mníšek.

Ze Sedlčan vede nás cesta do Křepenic i můžeme voliti dle výletů do okolí sedlčanského buď cestu přes Dublovice nebo přes Chlum a Nelžejovice, což co do vzdálenosti je téměř jedno.

Křepenice ($8^1/_2$ *km*) pamětihodny jsou Krčínovou tvrzí z r. 1584, nyní ve špýchar proměněnou, v jejíž pevné čtverhranné hradbě zazděna jsou v rozích úhledná stavení s renaissančními štíty a s grafitovou rustikou; při jednom z těchto stavení zřízena i kamenná brána, k níž vede most kamenný.

Odtud vede nás silnice hadovitě sestupující do údolí Vltavy přes Dubový Vrch lesnatým ostrohem k přívozu u Cholína, kde Vltavu překročíme, stoupajíce opět vzhůru krajinou stále jednotvárnější do

Partie z Červené.

Libšic ($14^1/_2$ *km*) s kapličkou sv. Petra a Pavla z daleka na vršku viditelnou a pak již přímo na

Nový Knín ($18^1/_2$ *km*) a k stanici do Hraštic (21 *km*) nebo až do **Mníšku** (26, k stanici jen $23^1/_2$ *km*). Viz díl Brda a Podbrdí.

Trať VI. Písek—Milevsko—Tábor.

Z Písku (str. 29) jedeme Českomoravskou drahou, objíždějíce město na jižním obvodu k zastávce u Budějovického předměstí na západním obvodu, kdež trať překročuje táborskou silnici a v ostrém oblouku k severu blíží se až k samé téměř Otavě pod Martínkem, načež zas velikým obloukem k SZ., nechavši v l. Vrcovice (zast.), přibližuje se opět k silnici táborské, podle níž stihne stanici

Záhoří (viz str. 45.), odkudž za nedlouho v náhorní poloze stihneme stanici

Vlastec mezi osadami Vlastcem a Červ. Újezdem, výborné východiště výletů na Zvikov (viz č. 19. na str. 45). Za stanicí, minuvše v l. Červený Újezd s dvěma dvory a zámkem, projedeme pěknými lesy a vjíždíme na vysoký viadukt nad Červenou (viz str. 45), s něhož je velkolepý pohled do údolí Vltavy, v níž na pr. malebně se kreslí v zeleni, utopené mlýny. Také v oblouku, jejž trať opisuje nyní k jihu, naskytují se v pr. pěkné výhledy. Za stanicí

Jetětice (od místa skoro $^1/_2$ hod.) obrací se trať prudkým obloukem k severu.

Z Jetětic není daleko na sever do Rukavečských lesů, jimiž možno zajíti do Červené ($3^1/_2$ *km*), nebo k Tyrolskému Domu, kn. Schwarzenbergskému letohrádku ($4^1/_2$ *km*) s oborou a rozkošným údolíčkem. Přes Červenou možno ovšem i odtud dobře na Zvikov (viz str. 45) a také vycházky do Křenského lesa na jihu při potoku Jetětickém jsou půvabné.

Za Jetěticemi zabírá se dráha zase do vysoko položené, jednotvárnější planiny u stanice

Veselíčko Bránice. Do osady Bránice malý kousek, do Veselíčka k JV. 25 min. Ve Veselíčku zámek ryt. Nádherného, v něm freska z 18. stol. a empírový nábytek; nový kostel z r. 1851, do něhož skvostné mešní nádoby rokokové daroval arcibiskup Chlumčanský. Obraz sv. rodiny pochází ze zbořené kaple z XVIII. stol.

Přes Veselíčko a Bernardice bývalo nejblíže do Bechyně, dokud neměla své elektrické dráhy, Bernardice (od dráhy 5 *km*)

s farním chrámem sv. Martina, stavbou pův. gotickou r. 1717 částečně přestavěnou. Silnice vede přes Ratajský les a R a d ě t i c e přímo do Bechyně (17 *km*. Viz trať VIIa). Lesy tyto na západní straně vroubí potok s řadou mlýnů a rybníků; z nich zejména Borovany s velkým rybníkem (3 *km* od Bernardic) mají pěknou polohu. Před nimi při cestě kaple sv. Rosalie z r. 1682.

Za Veselíčkem obrací se trať podle rybníka Ostrova a osady O k r o u h l é (v l.) k S. přes Planinu (493 *m*), s které v pr. viděti $^1/_2$ hod. vzdálený S e p e k o v (viz str. 98) do stanice

Milevska (město 20 min. od nádraží), v němž poutá pozornost děk. pův. klášterní c h r á m N a v š t. P. M a r i e (ze středu města k sv. 10 min.), vzácná památka románské stavby z XII. stol., jen presbyteř a příčná loď jsou gothické. Barokní výprava oltářů je nevalná, za to pěkná jsou cho-

Partie z Vltavského údolí u Červené.

rová sedadla a pontifikální křeslo ze XVII. stol. Obrazy, představující život sv. Norberta, maloval J. J. Hering v XVII. století.

K o n v e n t, jehož zachována jsou křídla východní a jižní, slouží k účelům pivovarským; mezi lednicí a chrámem je s a k r i s t i e z malého kostelíka zřízená. Z o p a t s t v í zbyla sličná kaple do kříže překlenutá. V ě ž o v i t é s t a v e n í při chrámu, jehož se za sýpku používá, je dle pověsti bývalá farní budova. — Hřbitovní k o s t e l s v. J i l j í, pův. zbudovaný r. 1185, vykazuje z nejstarší doby jen románskou věž a severní bok chrámové lodi, k čemuž na sklonku XIV. stol. přistavěn ostatek ve slohu jihočeské gothiky; nynější úprava

z r. 1883. Z vnitřní výpravy, většinou novodobé, poutá renaissanční kazatelna ze XVII. stol. Městský kostel sv. Bartoloměje na náměstí je nevzhledná stavba z roku 1866: má však pěkný rozvilinný rámec na obrazu sv. Norberta (ze XVII. stol.) a několik dobrých soch ze dřeva řezaných z XVIII. stol. Prostá budova radnice (nyní okresní dům) pochází ze XVII. stol.

Hostinec: U Vodňanských má omnibus k nádraží (40 h).

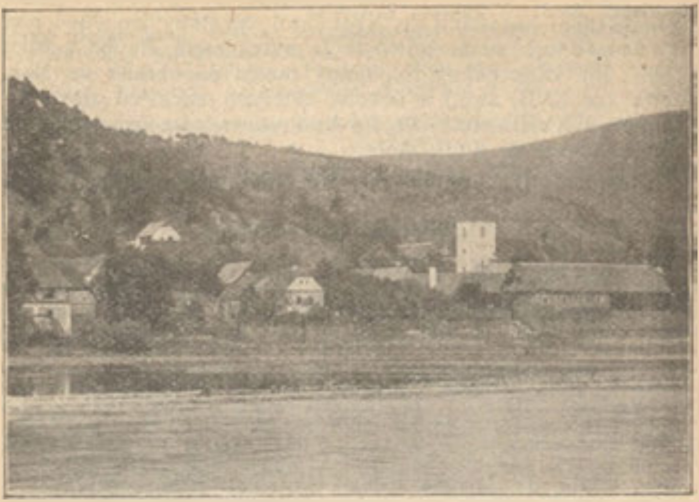
Výlety z Milevska.

*1. **Tyrolský dům. Červená. Zvíkov.** a) Od děk. měst. kostela k JZ. vede polní cesta; po půl *km* rozc. a v l. lesem po 3 *km* v pr. do Rukavče (4 *km*) v pův. směru dále již rukavečským revírem do obory k silnici a touto v pravo k Tyrolsk. Domu, zámečku v pěkné idylle nad lesním údolím. Odtud možno buď k JZZ. knížecí cestou 5 *km* k myslivně nad Vltavou a ½ *km* do Červené anebo nelze-li právě použíti kníž. cesty z důvodů místních, silnicí dále k Z. 2 *km* do Květova nad Hrejkovickým potokem, jenž rukavečské lesy vroubí, pěknou dolinou, z Květova pak k J. Z. silnicí 4 *km* do Červené. Dál na Zvíkov pak jako na str. 45. — b) Od měst. kostela k sev. a dejte si ukázati polní cestu v levo na Velkou (6 *km*). Vede po sever úpatí vrchu Zvikova (540 *m*), s něhož je do celého okolí dobrý rozhled. Z Velké v přímém směru dále přes zalesněný Chlum (545 *m*) 5½ *km* do Jekovic (11·5 *km*) a přes Vartu dolů pod Zvíkov (13·5 *km*). Kdo ‑nelení z Jckovic zajíti si k Lav čce nad Vltavou jižněji položené (2 *km*), může najíti časem pěkné ametysty a křemeny krystalované.

2. **Zvíkov.** (Jen pro zkušenější). Od kostela děk. k severu a polní cestou vedoucí západně do Velké (5 *km*), odtud v stejném směru dále přes Chlum (543 *m*) lesem do Jckovic (10 *km*). kde si dáme ukázati cestu na Vartu (nad Vltavou se tu nalézají ametysty a j. minerály) a pěšinou sestoupíme pod Zvíkov (13 *km*). — Jinak dle č. 1. přes Červenou.

3. **Orlík.** Z města k sev. na rozcestí, kde dáme se v l. silnicí přes Hrejkovice (6·5 *km*, ložisko dobré hlíny hrčíř.), s kaplí sv. Jana Křt., na potoce, jenž napájí veliké rybníky a přímo dále 5 *km* na Zahrádku (11 5 *km*) a 1·5 do **Kostelce** (486 *m*), vysoko nad dolem Vltavy položeného, rodiště Č. Zíbrta, odtud pak serpentinovitou silnici lesy již orlickými 3 *km* sestoupíme do Žďákova (14·5 *km*) a po l. nebo pr. břehu (viz stranu 28) vystoupíme na Orlík.

5. **Sedlec-Heřmaničky**, pěkná partie z Milevska přes lesy Cunkovského hřbetu s krásnou vyhlídkou do kotliny sedlecké. Jdeme za město k býval. klášteru a dáme se odtud k S. podle potoka Hrůzy nad rybničným úvalem a později lesem až k silnici (z města 3 *km*), která v pr. vede 8 *km* do Malé Chýšky, kde v host. lze užíti dobrého občerstvení. Až sem bylo značné stoupání (673 *m*). Dále pak již skoro rovinou přes Nosetín (12·5 *km*) vnikneme do rozlehlých lesů; ½ *km* za Nosetinem v pr., zprvu rovinou, později svažitě (nadcházek v pr. pěšinami lze užíti) do Sušetic, odkudž za půl hodiny stihneme Sedlec (viz str. 68., 21 *km*), odtud užíti lze pošty do Heřmaniček. (Kdo v Milevsku nocleh oval a ráno časně vyšel, může v Sedlci obědvati, a k odpolednímu vlaku na Prahu se při tom dostati).

Těchnice.

Ze stanice Milevska zaměruje trať železniční přímo k západu podle dvora Stankova (v l.) k zastávce

Sepekovu, jež se svým poutním kostelem P. Marie z l. 1730—33 (ambity jeho se 4 kaplemi pocházejí z l. 1760—67) pěkně se kreslí na pozadí lesnatého Chlumu (534 *m*), proslulého četnými mohylami. Sepekov míval i pěkný gothický kostel sv. Mikuláše z poč. 14. stol., který však byl r. 1785 zrušen a později v příbytky a chlévy proměněn.

Trať zabírá se pak do lesů sepekovských a překročuje potok Smolnou, na němž jižněji leží v lesích pěkný rybník Chobot a překročivši silnici milevsko táborskou, otvírá nám v pr. pohled na Hodušín s gothickým farním chrámem sv. Václava z 13. stol., jenž r. 1889 byl opraven. Obloukem k S. stihneme pak stanici

Jistebnice-Božejovice, od Jistebnice 5 *km* (pošt. spoj.) od Božejovic (v l.) 2 *km* vzdálenou. K městu, ležícímu na potoku Cedronu, přicházíme s té strany podle pěkného parku, v němž kryje se novodobý zámek slohu maurského, sídlo ryt. Nádherného z Borotína. I město samo má pěkný sad, zřízený péčí okrašl. spolku. Farní chrám sv, Michala,

vystavěn od Rožmberků za Karla IV., ovšem valně od těch časů změněn. V sakristii zachována je hluboká studně novokřtěnců. V místě nyn. hostince F. Malého měl prý dům zvoník Hromádka, snad žák a klerik proslulé tehdy zdejší školy bakalářské, jenž r. 1421 Sezimovo Ústí přepadl a pobořil a s lidem svým Hradiště Hory Tábor osadil, stav se původcem dnešního Tábora. Jako zajatec katolíků byl později v Chrudimě upálen.

Jistebnice jako osadu starého založení držel rod Rožmberků Prčických, po něm Kozští z Kozic a až do r. 1547 město Tabor. odtud pak Lobkovicové, kteří tu také protireformaci prováděli. — Roku 1829 ujal jí syn nezámožného mlynáře z Bohutína u Příbrami, předek nynějších rytířů Nádherných z Borotína. V Jistebnici narodil se také (r. 1794) Arbeiter, o němž při Táboře (str. 78) byla řeč.

Na faře jistebnické zachovaly se mnohé knihy liturgické. Husitský kancionál z 15. stol. dostal se odtud do českého musea. Pěkně tištěný missál z r. 1503 dosud tu lze spatřiti. Stavení vedle radnice s okrouhlými baštami na rozích je pozůstatkem původní tvrze jistebnické.

Výlety z Jistebnice.

1. **Hora sv. Maří Majdaleny** (635 *m*), jihozáp. od města ($^1/_4$ h.) poskytuje velkolepou vyhlídku na celé Táborsko s Choustníkem v pozadí i k hradbám Šumavským. Z města směrem k Nadějkovu, ale ulicí v l. na polní cestu a vzhůru. Pův. kaple sv. Maří vystavěna tu byla Rožmberky, ale r. 1860 stržena a ryt. Nádherným znovu zdvižena. Hlavní obraz sv. Maří od Brandla darovaný sem 1858 kan. Václ. Pešinou z Čechorodu.

2. **Nadějkov**, kdež zemřel a pomník má Prokop Chocholoušek máme silnici 5 *km*. Pošt. spoj. Viz tímto směrem zpětně cestu i do rodiště Chocholouškova Sedlce; str. 69.

3. **Bukovice** viz zpětným směrem cestu ze Sudoměřic na str 71. Krásná vyhl.

4. **Opořany** s velkým zemským ústavem choromyslných (pro 280 osob), od stanice Jistebnické k J. 5 *km*. Pošt. spoj. Po $1^1/_2$ *km* přijdeme silnicí táborsko-píseckou, při níž nedaleko v pr. leží Hodušín (viz výše), po ne celém dalším kilom. projdeme Skrýchov a krajinou dosti jednovárnou dostaneme se do Opořan, kde poutá kostel sv. Františka Xav., vně sice chudě vypravený, ve slohu doricko-byzant., uvnitř však bohatě vyzdobený. Byl zbudován Jesuity (1732–35), kteří Opořany od r. 1667 do r. 1773 drželi. Od nich pochází také z r. 1727 zámek, nyní v ústav choromyslných změněný, v němž bývalý refektář dosud je zachován. V let. 1744—45 prodléval tu také pověstný kněz Koniáš. Z novější doby pochází zámek kniž. Paara.

5. **Příběnice — Tábor.** Přes Opořany (čís. 4) dojíti lze pěkně i na Příběnice (12 *km*). dáme-li se nejprv silnicí Táborskou z Opořan k SV. a Sev. za obcí v pr. polní cestou na Řepečky vsí přímo dále a na konci při rozcestí v pr. na Chalupy, kde před mysl. rozvětvují se cesty: levá (a při rozc. v l.) vede k hájovně na Příběničkách. (Ostatní viz na str. 79.) Z Příběnic pak možno buď podle Lužnice zpětným směrem dle str. 80 sledovati cestu na Tábor, aneb vydati se na stanici elektr. dráhy v Malšicích. Pro méně dobré chodce doporučuje se poslední (celkem 16—17 *km*.

Jednotvárnou pahorkatinou stále ve výši přes 500 *m* vede nás trať příčné dráhy přímo k západu mezi menšími osadami; v pr. vidíme Olší, v l. mineme zastávku

Padařov, odkudž k J. vede cesta do Voltyně a možno směr ten voliti k výletu na **Příběnice** z Voltyně přes Řepečky jako výše.

Překročivše za Padařovem, sídlem známého pokročilého rolníka a poslance Alfonsa Šťastného jistebnickou silnici, spojující Makov v l. s Drhovicemi (v pr.), přejedeme pak Vlásenecký potok u Třemošné (v pr.) a stihneme zastávku

Dražice, jež leží odtud 1¼ *km* k jihu a jejíž kostelík z daleka kyne do kraje. Stará ta osada po dobách husitských byla pustou a ještě r. 1503 pouhý dvůr se tu připomíná. Na starou osadu pamatují pouhé stopy bývalé tvrze na ostrohu u samého kostela. Z Dražic možno dobře vyjíti na

Příběnice. Dáme se Dražicemi k vých. a na konci vsi v levo k jihu (při rozc. v l.) lesem k Vonkovu mlýnu již na Lužnici a odtud v pr. podle břehu pod Příběnice (od zastávky dráhy 9 *km*).

Minuvše několik dvorů (zast. Výrec v l., Veselku v pr.) i menších osad (Svrabov v pr., Nasavrky v l.) přes silnici pražsko-táborskou a Košínský potok, jenž napájí Jordán, stihneme stanici Táborskou.

Trať VIIa Tábor—Bechyně—Týn n. Vlt.

Trať elektrické dráhy spojovavší původně Tábor s Bechyní n. L., prodlužuje se jedním směrem na Vožici, druhým na Týn n. Vlt. Části její mezi Vožicí a Táborem dotčeno bude zevrubněji v díle XII. (Českomoravská Vysočina.) Trať elektr. dráhy počíná přímo před nádražím dráhy státní a vede nás nejprve podle elektrárny sílu dodávající (1·5 *km*) a viaduktem přes Lužnici do zastávky

Horky při opuštěných dolech stříbrných a pod kopcem **Větrovem**, odkudž na Tábor a celé okolí je skvělá vyhlídka (viz str. 79). Na jihozáp. konci svahů této výšiny pak zřízena je stanice

Slapy, odkudž podnikne výlet na

Příběnice, kdo chce aspoň částečně pokochati se krásami údolí Lužnice. Cesta vede za Slapy v pr. silnicí 2 *km* do **Dražiček**, odkudž sestoupí se do údolí Lužnice a po prav. břehu dle značek jde se ještě 2 *km* na **Příběnice** (celkem 5 *km*. Další viz str. 79).

Kdo pak nechce touž cestou zpět, Malšic. (Zpětným směrem dle níže může dojíti do následující stanice daného návodu).

Za Slapy vede dráha jednotvárnou vysočinou podle Červ. Dvora (v pr.) do městečka

Malšic (11 *km*, 1071 ob.), kde spatřuje se starobylý kostel Nejsv. Trojice z r. 1373, obnovený s leckterým znešvařením r. 1737; úhledně vyjímá se fara r. 1874 obnovená. Malšice jsou obyčejným dnes východištěm výletů na Příběnice a k zříceninám hradu Dobronice.

Příběnice vzdáleny jsou odtud hodinu. Od stanice nejdem do městečka, nýbrž k S. polní cestou k dvoru Karolinu a přímo dále až na Příběnice. (Další viz na str. 79.)

Dobronice. Došedše do městečka dáme se hned v pr. na cestu k mysl. Vejmelka či Obora zv. (2·5 *km*), za níž v pr. silnicí po $^1/_2$ *km* jsme v Dobřejicích. Silnicí dále sestoupíme po 2 *km* ke mlýnu Markovu v údolí Lužnice a tímto dojdeme za 1–$1^1/_4$ hod. do Dobronic (10 *km*) s výše malebně položeným kostelíkem Nanebevz. P. Marie. Nad školou spatřuje se okrouhlá věž, jež označuje zbytek hradu Dobronice, jenž na místě bývalé tvrze zbudován byl v polovici 15. stol. Až do r. 1528 seděli tu Vítové ze Rzavého, pak Hozlaurové, posléz pak Jesuité, za nichž patřil k Opořanům a po zrušení řádu spustnul a r. 1790 byl i rozmetán. Výlet možno spojiti též s cestou na Příběnice a dáti se odtud po pr. břehu do Dobronic 14 *km*).

Od Malšic obrací se elektr. dráha k J. na zast.

Čenkov, odkudž $^1/_2$ hod. vzdáleno je Podolí s mlékárnou a sýrárnou hr. Harracha. Přes Podolí a Bezděčín je do Zelče (viz str. 85) 7 *km*. — V přímém směru k J. stihneme ve 14 *km* od Tábora zastávku

Třebelice prostřed lesnaté krajiny, jež jednak táhne se odtud k Lužnici, jednak k Želči a na jih k Sudoměřicům. Zde vystupuje trať na nejvyšší svůj bod (533 *m*). Ještě hlouběji do těchto lesnatých partií zapadá nedaleká zastávka

Všechlapy-Dudov. Z Všechlap kratičká cesta vede k JV. do lesa, kde stihne přímočarou alej černické obory, kterou jest tato protknuta v délce 7 *km*, končíc na jihu mezi několika rybníky. Asi v polovině křižuje tuto alej silnice spojující Bechyni se Soběslaví. Při ní v l. směrem k Soběslavi leží na kraji obory rovněž velké rybníky a také v oboře jest jich několik rozloženo. (Viz níže při stanici Sudoměřice.) — Minuvše ještě zastávku

Smoleč (17 *km*), jižněji při oboře Černické položenou, stihneme v středu stále lesnaté krajiny stanici

Sudoměřice-Černice (19 *km*). Ves Sudoměřice leží na křižovatce silnic Bechyňsko-Soběslavské a Táborsko-Vltavo-

týnské při oboře, v níž kryje se lovecký zámek **Černice.** Obora založená již r. 1586 Vokem z Rožmberka, má výměru 1820 *ha* a chová zvěř vysokou, srnčí i černou. Přístup dovolen a označen tabulkami V Sudoměřicích povýš stojící kostel Všech Svatých vystavěn pův. v slohu goth., jak presbyteř ze 14. stol. zachovaná svědčí; ostatek pochází z r. 1826. U Sudoměřic obrací se trať k Z. na zastávku

Bežerovice (21 *km*) sledujíc silnici Bechyňskou a stane za nedlouho (24 *km*) nad

Bechyní n. L. nedaleko Kamenného Dvora, od něhož již naskytuje se na starobylou a rozkošně položenou Bechyni krásný pohled. Nad Lužnicí, hlubokým dolem se vinoucí, tulí se malebné domky k vysokým rozervaným stráním, na nichž půvabně rozloženo město se zámkem a klášterem. Zbytky starých hradeb, věže i úhledné moderní stavby, tonoucí v záplavě zahrad, dodávají obrazu svěžího a lákavého vzhledu, jejž doplňují dokola se rozkládající stinné lesy. Od Kam. Dvora vede nás cesta dolů k řece a přes most k staré baště Katovně, jež bývala celnicí hradní a také hájila cestu k hradu, jenž v l. nad Lužnicí se vypínal a nyní zámkem je nahražen. V pr. vede nás cesta vzhůru na náměstí podle Čertovy zdě, zbytku původního opevnění a Obůrky, rozkošné procházky se staletými duby při Lužnici. Na náměstí ovládá kostel sv. Matěje, původně v románském slohu postavený, však r. 1613 sgotisovaný a r. 1740 v baroku opravený. Chová Brandlův obraz sv. tří králů, 1780 sem ze Smiřic přenesený, pěknou cínovou křtitelnici ze 16. stol. Kropenku mramorovou z poč. 17. stol. Na budově děkanství pamětní deska připomíná spisovatele Fr. Slámu (Boženského), jenž tu v l. 1841—44 byl děkanem. Prostřed náměstí úpravná studna je z r. 1884. Z jihových. cípu náměstí vstupuje se do zámku, jenž zaujímá jen část bývalého hradiště.

Hrad stával v těch místech ode dávna, byv původně knížecím, později biskupským jměním, kde sídleli arcijáhnové kraje bechyňského. Otokar II. získal hrad od biskupa Jana výměnou a zbudoval hrad nový s předhradím a od prvého purkrabí jeho Čeňka pošli pak páni Bechyňové. R. 1307-1308 pokoušelo se o Bechyni vojsko rakouské, k dobytí však nedošlo. Za krále Jana vyměřeno na předhradí město a 1333 založen tu dosud trvající klášter (viz níže). Od r. 1340 vyskytují se tu jako páni Šternberkové. Ujal ji pak r. 1397 Jošt markrabě moravský a brzy (1402) prodal Heraltovi z Kunštátu, jehož potomek Boček r. 1414 ji směnou postoupil Jindř. Leflovi z Lažan, který přijal staré jméno Bechyně s vlastním přídavkem z Lažan. R. 1428 oblehli ji za Hynce Bechyně z Lažan Táboři velkou

Bechyně.

mocí a hejtmanem svým osadili; od nich teprve zas Hynkův syn ji vykoupil. R. 1477 dostala se však Bechyně koupí opět v ruce Šternberků, z nichž Zdeslav klášter za válek spustlý z rumů vyzdvihl a r. 1501 kostel klášterní založil. R. 1521 rozdělena; polovici vládl Jindřich z Rožmberka, druhou Adam a Kazislav ze Švamberka. jenž r. 1528 celou opět ujal. Avšak r. 1569 prodali Švamberkové Bechyni opět Petrovi Vokovi z Rožmberka, jenž hrad přestavěl; co ze starého hradu zachováno, je z této doby. Zde se Vok i oženil s Kateřinou z Ludanic a hlučný život vedl, dokud se nestal vládcem domu rožmberského, načež Bechyni na splacení dluhů svých r. 1596 prodal Adamovi ze Šternberka, který r. 1618 ze země ujel; byl pak hrad od stavů osazen lidem krajským a r. 1619 Bouquoiem dobyt, který odtud ještě téhož roku stavovským vůdcem Janem z Bubna byl vypuzen. ale r. 1620 hrad znovu v ruce císařských upadl. Tu vrátil se Adam ze Šternberka a zde i zemřel. Potomstvo jeho jím po meči vyhynulo r. 1700 a sňatkem přešla Bechyně na rod hrabat z Paaru.

Z dob Rožmberských spatřujeme starodávnou bránu, kterou vstupujeme do nádvoří, jež obklopuje j í z d á r n a (v pr.) a pivovar s kašnou z r. 1660 s třemi baštami, jež předhradí hájily. dále dům t. zv. Hozlauerovský (v l.) ze 16. stol. a stará sýpka snad až z 15. stol. pocházející. Zmizel však již kostel sv. Ludmily Petrem Vokem postavený a r. 1792 rozbouraný, jenž stával tam, kde při sýpce zahrada se rozkládá, jakož i kostel sv. Jiří, za Josefa II. zrušený, jenž asi v těch místech stával, kde zahradní domek spatřujeme. »N o v ý z á m e k« je stavba většinou ze 16. stol., ač některé části jsou i starší. V něm zajímá soudní síň se sbírkou starožitností a reliefní malbou nástropní i zbrojnice se sbírkou zbraní, podobiznami vládců českých a držitelů Bechyně; její táflovaný strop nese původní ještě malbu z r. 1600. Za novým zámkem vede brána se znakem rožmberským na hradiště starší, kde spatřují se základy čtverhranné věže, za doby rožmberské zbořené a hradní stavení se síněmi spustlými, jehož podjezd J e l e n í c e zvaný kryje dělo se znakem Dietrichštejnským r. 1544 Michalem Doblerem ulité.

Od zámku úzkou postranní uličkou dostaneme se ku k l á š t e r u F r a n t i š k á n s k é m u, na skalách nad údolím postavenému, kdež pozornosti zasluhuje goth. chrám s klenbou diamantovou žeber prostou, při němž je hrobka knížat Paarů. Ze všech památek nejzajímavější je ve dřevě řezaný K r i s t u s U k ř i ž o v a n ý ze 16. a P i e t a, rovněž ve dřevě řezaná z 15. stol., 2 obrazy jsou tu od Škréty: Sv. František z Ass. a Sv. Antonín Pad. na oltářích postranních; sv. Ludvík je malba z doby pozdější od M. Hausmana Hl. oltář je rokokový domácí práce od řezbáře Václ. Kandlera a sochaře

Frant. Feita; chorové lavice literátské z r. 1711 mají opěrnou stěnu renaissanční. Got. kazatelna v křiž. chodbě, renaissanční dřevěný portal a alleg. malby refektáře stojí za prohlédnutí. V knihovně uloženy rukopisy z 15 stol..

V místech těchto stával klášter minoritský již r. 1281. Vzal úplně za své v bouřích husitských a teprve r. 1491 Zikmund ze Sternberka nový klášter s kostelem Františkánům vystavěl

Ulice městské na mnoze starobylý ráz si zachovaly; spatřují se v nich tu a tam staré domy s pěknými, obyčejně barokními štíty, ač nová doba stále novějšími stavbami se hlásí. Další ještě starší stavbou je hřbitovní kostel sv. Michala z r. 1665, jinak ne zvlášť pamětihodný a také při hřbitově židovském ještě zbytky starých zdí a bašt se spatřují.

Z ostrohu mezi Lužnicí a potokem Smutným, na němž stará Bechyně leží, šíří se město do náhorní pláně k severu podle silnice k Opořanům, sklánějíc se tu dílem v pr. k Lužnici, dílem v l. k potoku Smutnému. V těchto místech spatřujeme novou renais. budovu odborné školy keramické od r. 1883 v Bechyni působící a dále **Lázně Libušiny**, cíl a středisko četných hostí, kteří do Bechyně nyní každoročně putují.

Lázně Libušiny (423 *m* nad m.) již déle než 200 let jsou tu užívány, však v novější době značně zdokonaleny, takže kromě původních lázní s vodou železitolithnatou zřízen tu vodoléčebný ústav dle soustavy Winternitzovy s lázněmi slatinnými, uhličitými, elektrickými, slunečními, louhovitými, mravenčími, smrkovými, rapnatými i obyčejnými vanovými a parními. Doporučují se proto lázne tyto pro všechny choroby zaviněné sešlostí ústrojí, chudokrevností, bledničkou, skorbutem, pro křivici, dnu, rheumatismus nemoci ledvin a ústrojí močového, vleklé choroby kloubů, prsní a pobřišnicové exsudáty, nemoci ženské, choroby a vady srdce, nemoci nervové, asthma emfysem, chronické choroby žaludku a střev a pro rekonvalescenci vůbec. K hlavním budovám lázeňským (70 pokojů) druží se obytné stavby villové, restaurace oddělená od bytů. Saisona trvá od 1. května do 30. září.

Pokoj o 1 post. od 8 K týdně druhá postel 6 K, obsluha 2 K za osobu neb 4 K za 3 os.). Vodoléčba 10 K týdně, slatinné lázně 3·5 K (10 lázní 30 K), miner. 2 K, elektrická 3 K, uhličitá 3 K. Oběd v rest. 1·20.

V městě, jež má 2120 ob., ordinují dva lékaři a jest po ruce. hotel města Bechyně na náměstí se staročeskou jídelnou a zahradou (host. pok.) a hostinec na Panské, restaurace Bidžinského a p.. V městě je veřejná lidová knihovna a působí okrašlov. spolek (dotaz v lékárně), jenž poskytne i průvodči k výletům; je tu tov. na zboží hliněné a rozšířená domácí výroba na zboží hliněné, pivovar měšť. a zá-

mecký a lihovar. Na řece hojně lodic k přeplavbě ku stanici a zpět i ku plavbě po řece, do lesa Hrobkova se starým Hradistěm.

Výlety z Bechyně.

1. **Procházky v nejbližším** okolí lázeňského místa, jež svou polohou zaujímá místo vynikající, jsou hojné a půvabné. Hned blízko lázní **Libušin háj** s vyhlídkou Čechovou a Heydukovou, zátiším Hálkovým, Dvořákovým a sedánkou Vrchlického, je místem velmi půvabným. podobně jako Obůrka pod městem na Lužnici, dále sám zámecký park na ostrohu nad Smutnou a Lužnicí i procházky oborou, na jih od zámku položenou. Z lázní kdež pěkna procházka (¼ hod.) do lesa Krystlí. Přístup do danči obůrky volný.

2. **Na Poušť** okolo židovskeho hřbitova 10 min. do lesa s kostelíčkem a skupinou balvanů »Kamenné stádo« zvanou je oblíbená vycházka s příjemným odpočinkem. Kostelík vystavený Sternberky v 17. stol. byl okolo r. 1802 poustevnou, l. 1848 střelnicí městské gardy a hostincem. Nyní je uzavřen.

3. **Údolí Nuzické.** Pěkná polodenní procházka údolím Lužnice; za mostem v pr. značenou cestou. Při ústí Nuzického potoka stopy starého hradiště.

4. **Dobronice** (zříc.). Silnicí Opořanskou přes Šibeniční vrch (431 *m*) na Senožaty, za nimiž u křížku (3½ *km*) v pr. polní cestou 2½ *km* do Dobronic (viz str. 101.). Kdo nechce toutéž cestou zpět, překročí řeku a protějším údolím vzhůru ½ *km* pak v pr. do Černýšovic a v přímém směru dále do Smolče (4½ *km*) k zast. elektr. dráhy, kterouž zpět.

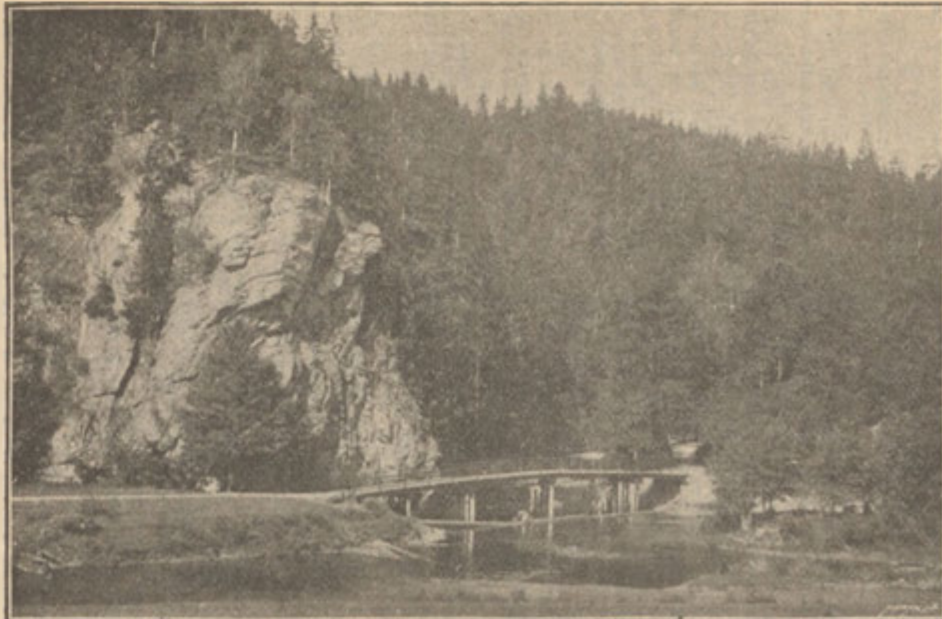
5. **Obora Černická.** Silnicí Soběslavskou 5 *km* nebo elektr. drahou do Sudoměřic a odtud dál jako na str. 103 do Obory. — Zpětnou cestu možno voliti také údolím Nuzickým (viz č. 3) tak, že jdeme ze Sudoměřic k Bechyni ½ *km* silnicí, pak dáme se v levo přes Sudoměřický les do Hodonic (4 *km*), přes ves v pr. a přímo dále do údolí Nuzického (5 *km*) a zpět dle č. 3.

6. **Příběnice.** Nejlépe elektr. drahou do Malšic a odtud dále jako na str. 101. Kdo chce vozmo nebo pěšky, volí silnici Opořanskou 9½ *km* až za Srlín, kde dá se v pr. 1¼ *km* do Stálce, odkudž přímo dále přes potok Voltyňský, stihnouti lze cestu, která v l. k S. vede do Řepečků 4 *km* a dále pak na Příběničky jako na str. 99. ještě 4 *km*. (Celkem 19 *km*, z nichž 11 možno vykonati povozem.) Nebo také dle č. 4. do Dobronic a odtud po pr. břehu Lužnice k přívozu pod hájovnou a přívozem na Příběnice (15 *km*). Tento výlet s návratem elektr. drahou z Malšic zvláště se doporučuje.

7. **Tábor.** Kdo nechce přímo elektr. drahou zajeti do Tábora, může svůj výlet kombinovati vděčně dvojím způsobem: o) Elektr. drahou do Malšic, odtud na Příběnice (str. 101) údolím Lužnice do Tábora (str. 72). Z Tábora pak drahou zpět. — b) Elektr. drahou do Slap, odtud kousek silnicí táborskou a při rozc. střední vozovkou na Hylačku a Větrov (str. 100) s pěkným rozhledem a sestup přes Pintovku do Tábora. Vytrvalejšímu, jenž záhy ráno vyjel, zbude odpoledne ev. ještě čas na výlet (nebo při návratu 2. dnem) údolím Lužnice na Příběnice a drahou přes Malšice zpět.

8. **Zvíkov-Orlík.** Nejkratší cesta vede na stan. Veselíčko přes Bernardice, odkudž pak drahou jedeme do Vlastce a dál jako na str. 79.

9. **Písek.** Pěkný výlet přes Písecké Hory pro pěšího, vytrvalého turistu. Jdeme přes Smutnou na Chrášťany 6 *km*, kdež dáme se v l. k JV. do Doubravky 2½ *km* a dáme si tu ukázati na pr. cestu k Vltavě ke mlýnu s přívo-

Údolí Nuzické.

zem $1^1/_2$ *km*. Přes přívoz a přímo dále do Oudražic $2^1/_2$ *km*; zde v l. silnicí albrechtickou $^1/_2$ *km* k S. ku kříži, kde v pr. odbočuje cesta k Honzíčkovi (str. 42); zde voliti možno kterouko i cestu průvodce z okolí píseckého. Z Oudraže přímo vede ces a pod Svícny a k Němcovi a dál přes Průhony až do Písku 13 *km*. (Celkem 26 *km*.)

10. **Borkovické rašeliny** stojí za návštěvu tomu, kdo chce seznati jednak mohutné uložení rašelin, jednak zajímavou jejich květenu. Vozmo možno pohodlně jeti přes Sudoměřice a Černickou Oboru až k rybníku Rytíři 11 *km*, kde při rozc. v pr. vede ještě silnice přes Svinky na Vlastiboř (14 *km*); oďtud v témže směru dále obloukem v pr. (k J.) do rašelin až k Mažicům (6 *km*), odkudž silnicí přes Zálší, Klečaty, Hodětín. Blatec a Sudoměřice je 18 *km* přímé jízdy do Bechyně. Pěší turista jde k Sudoměřicům nebo od stanice elektr. dráhy dále k J. okolo Černické Obory na Nový Dvůr, přímo dále a při rozc. v l. do Komárova, kde dá se k J. do Klečat a dá si ukázati cestu do rašelinisk.

Třeba se přesně držeti vytčených cest, neboť snadno bylo by zapadnouti do močálů.

11. **Hluboká.** Pohodlný turista volí ovšem dráhu přes Týn n. Vlt. a Vodňany-Čičenice na stanici Hlubokou, nebo přes Tábor-Veselí na stan. Zámostí. Vytrv. pěší turista dostihnuv tak či onak Týn n. Vlt. může sledovati Vltavu až pod Hlubokou dle str. 59. Kdo chce seznati však málo prochozený povltavský kraj severně od Hluboké a zejména lesnatými a malebnými končinami se ubírati, tomuto radíme následující, jen dle gener. mapy sledovatelnou cestu: Z Bechyně silnicí na Hodonice a na křižovatku se silnicí Tábor-Vltavotýn (5 *km*; pravděpodobně bude v těch místech stan. prodl. tratě elektr. dr. k Týnu). Silnicí týneckou v pr. 2 *km*, kde odbočíme na polní cestu v pr. k J. $1^1/_2$ *km* do Smilovic a přímo dále překročíme silnici z Týna do Bukovska vedoucí a po 2 *km* mineme Dobřice. Neopouštějíce svého směru jdeme dále k J. 2 *km* do Kníže kla d Dolních a nechavše Horní Knížeklady v pr. jdeme s ále k J (při rozc. v l.) 3 *km* do Velkých Pořežan. Až sem vede cesta skoro stále výslunim, třeba ji tedy konati z rána záhy. Z Pořežan jdeme lesem do Hrožnovic, ale nechavše tyto v pr. přímo pokračujeme do **Kostelce** (20 *km*), kde stihneme silnici, jež za krátko zavede nás do Nové Obory schvarzenberské u Hluboké, kterouž projdeme přes **Poněšice** (24 *km*) až do **Zámostí pod Hlubokou** (32 *km*. Viz str. 59).

12. **Týn n. Vlt.** Cesta silnicí málo vábná a o 4 *km* delší než půvabná cesta údolím Lužnice po pravém břehu přes Koloděje (9 *km*). Nebo dle č. 3. k ústí údolí Nuzického a odtud buď po levém břehu do Koloděj a dále. Jinak směrem projektované elektr. dráhy. Údolím Lužnice celkem 2 hod.

Trať elektr. dráhy z Bechyně sledujíc směr Táborsko-Týnické silnice; spojí se s tratí želez. dráhy Vodňany—Čičenice—Týn v stanici

Týn n. Vlt. (Viz str. 110.)

Tábor—Týn n. Vlt. podle toku Lužnice.

Cesta údolím Lužnice z Tábora do Týna byla by z nejskvostnějších partií turistických, kdyby všude byla proražena a upravena. Než některá místa jsou nepřístupná, na jiných

i upravené cesty v čas vyšší vody zaplaveny, takže jednak nutno již pravidelně z údolí řeky občas vybočiti a volit cesty pobočné, jednak nutno míti zřetel na stav vody i vzhledem k cestám v údolí pohotovým. Partie mezi Táborem a Příběnicemi (11 *km*) je z nejkrásnějších a nejpřistupnějšíchi Za obyčejného stavu vody volíme cestu naznačenou na str. 79. Od

Příběnic možno po l. břehu v hlubokém lesnatém valu sledovati více méně málo schůdné pěšiny a cestky v délce 6 *km* podle dvou mlýnů až k přívozu u

Brejly. Zde třeba vybočiti v l. buď silnicí nebo kousek dále za přívozem lesní cestou k Dobřejicům, odkudž v pr. svede nás cesta schůdná do údolí proti myslivně na Lišce nad ústím potoka Voltyňského. Od Brejly máme silnici na Stálce a do Opořan (viz str. 99.) hodinu cesty. Můžeme však od Lišky po l. břehu sledovati v délce 3 *km* bohatě rozčleněnou, lesnatou krajinu podle papírny až k přívozu u Dobronic. Nebo se pod Příběnicemi dáme převézt na břeh pravý a podle tohoto pěšinou (9 *km*) dojdeme až do

Dobronic (23 *km*). Viz str. 101. Pod Dobronicemi je údolí na drahný kus cesty těžko prostupné, později se sice opět rozšiřuje a je přístupné, avšak opět se zúžuje, poněkud širší kotlinu zaujímá tu osada Hutě, místy také jen holé boky skal k řece přiléhají, takže celkem nedoporučuje se tuto část turisticky sledovati. Možno z Dobronic vybočiti v l. k silnici Opořansko-Bechyňské a po 6 *km* stihnouti do Bechyně. Zajímavější, ač delší je odbočka z l. břehu hod. cesty na Černýšovice a Smoleč, odkudž možno jeti do Bechyně elektr. dr. nebo podniknouti cestu oborou černickou přes Sudoměřice do

Bechyně (29 *km*, přes Sudoměřice 39 *km*). Od Bechyně k J. je Lužnice schůdnou k údolí Nuzickému nebo také Oborou. V obojím směru, jak od údolí Nuzického tak i z obory lze podle řeky pěšinou do

Koloděj (38, ev. 48 *km*). Za Koloději zabírá se Lužnice do schůdnějších poloh lesů Vltavotýnských, jimiž tvoří velký oblouk k svému ústí; což by značnou bylo zacházkou pro toho, kdo chce do Týna. Přímá silnice k jihu $3^1/_2$ *km* vede přímo do

Týna n. Vl. ($41^1/_2$ *km*). Viz též str. 108.

VII.b. Vodňany—Čičenice—Týn n. Vl.

Ze stanice Vodňansko-Čičenické odbočuje trať přímo k V. podle Čičenic (v l.) a Malého Újezdu (v pr.) do stanice

Chvalšovice, kdež v pěkné poloze mezi četnými rybníky (v pr. od stan. přes silnici velký rybník Hůrecký) obrací se k S. na obvod velkých lesních revírů protivínských k zast.

Lhota na silnici protivínsko-týnecké. Za krátko pak obrací se k Z. K S. (po levé ruce) vystupují lesnaté výšiny (Kometa 577, Zdoba 591 *m*), k J. pak (po pr. r.), vlní se holá pahorkatina, v které tu sedí se stanicí svou

Velký Temelín s Temelínem jižněji položeným a Křtěnovem i Březím, kteréž osady leží již při silnici z Hluboké do Týna vedoucí, při níž vidíme pod lesnatými kopci ještě Zvěrkovice a četné samoty, zahýbajíce obloukem k S. na zastávku

Bohonice, za níž nad úvalem potoku podle hájovny opět obloukem zatáčíme k Malé Straně, předměstí vltavotýnskému, za nímž hned vjíždíme do stanice

Týn n. Vlt. Město starobylé (4022 ob.) leží v kotlině nad Vltavou, obklopeno pahorky, jež asi o 100 *m* nad město se vyvyšují. Je sídlem okres. hejtm., má obč. a hospod. záložnu, loděnici pro pramice, lodice a čluny, obchod v dříví, domácně provozuje se soustružnictví a punčochářství.

Hostince: Plaňanského, Slabého a Hájkův. Strava též na Staré Poště a u Ballonů (obědy 80 h — 1 K). Letní byty. Telegr. stanice, telefon do Kamýka.

Na návrší, kde zřízen je městský sad, stával již ve 12. stol. hrad nejspíš dřevěné stavby, trojími valy a příkopy obehnaný s kostelem sv. Kateřiny, již r. 1067 biskupem Jaromírem postaveným. Na místě tom ve 13. stol. zdvižen nový hrad kamenný, který však od r. 1601 byl spuštěn a r. 1699 docela rozbourán; stavivo vzato na dům panský na náměstí. Kostel shořel r. 1645 a nebyl již obnoven. Bývalť Týn až do válek husitských v držení biskupství pražského; byv opanován stranou pod obojí přešel v majetek rytířů Čabelických ze Soutic. Po smrti Ferd. Čabelického, jenž r. 1601 byl od lidu cepy umlácen, ujala Týn komora král. a Ferdinand II. jej r. 1620 arcibiskupství vrátil.

V dnešním Týně povšímnutí zasluhuje děk. chrám sv. Jakuba, původně r. 1279 Tobiášem z Bechyně postavený, však v l. 1560, 1701 a 1757 značně rozšířený a přestavěný. Chová obraz sv. Jakuba z r. 1560. Mladší je hřbitovní kostel sv. Víta z r. 1681 a palác arcibiskupský ze starého

hradu r. 1710 postavený. V Týně narodil se A. J. Puchmajer (1769) a na děkanství zdejším v l. 1849—1859 žil Karel Vinařický.

Vý ety z Týna n. Vlt.

1. Újezd, Nezdášov Albrechtice Písecké lesy. Písek. Viz zpětným směrem č. 13. na str. 44. Po případě také jen až do Újezda (zříc. hr. 7 *km*) nebo Albrechtic (rom. kostel s náhrobky Oudražických z Kestřan, 103 *km*.

2. Ústí Lužnice. Pěkná vycházka k sev. silnici ku Kolodějům, však před posledními domky v l. nad Vltavou přímo k samotě u Masáků (2 *km*), pod níž nedaleko Lužnice do Vltavy ústí a celek krásnou, lesy vroubenou kotlinu tvoří s Nov. Dvorem ve středu.

3. Bohonické údolí. Přes most na Mal. Stranu směrem k nádr., před tímto v pr. silnicí podle Vltavy 2 *km*, k ústí údolí potoka, tímto v l. 1/2 hod. do Bohonic k zast. dráhy a od této k silnici týnecké a na Mal. Stranu zpět.

4. Koloděje-Bechyně n. L. Buď údolím Lužnice s východem dle č. 2. aneb kratčeji přímo silnicí 3 1/2 *km* do Kolodéj a odtud dle Lužnice zpětným směrem dle str. 109. Nebo konečně silnici táborskou na křižovatku u Březnice a odtud přes Hodonice do Bechyně, pokud by tímto směrem pohodlnější spojení elektr. drahou nebylo po ruce. Střední cesta nejpřímější vede nás silnicí táborskou; 1/2 *km* za rozc. od okresní sil. ke Kolodějům dáme se v l. polní cestou přes Netěchovice do Nuzic a dolů k Lužnici, podle níž dojdeme do Bechyně (9 *km*).

5. Hluboká. Viz zpětným směrem dle str. 59. silnicí nebo podle Vltavy aneb 3. Novou Oborou: Silnicí k Bukovsku 4 *km* až k polní cestě, vedoucí v pr. do Dobřic a dále dle str. 108 přes Kníževklady a V. Pořežany do Kostelce a přes Poněšice do Zámostí (26 *km*).

Trať VIII. Čerčany — Davle — Trnová (Praha a Trnová). Dobříš — Příbram.

Pouze orientační obvodová trať, jež zevrubněji popsána již v díle IV. Posázaví (Čerčany—Davle) a v díle VI. Brda a Podbrdí (Davle—Trnová. Příbram).

Z Čerčan vede nás trať tato na

Poříčí, odkud pěkný výlet údolím potoka Konopišťského (Poříčské Švýcarsko) pozbyl značné části svého půvabu uzavřením údolí u Konopiště.

Možno jíti nejdále k mlýnu Plíhalovu, odtud pak silnicí dáti se do Benešova. Z následující stanice

Týnice n. S. možno doporučiti do našeho území pochod podle

Potoka Janovického k rozdvojení jeho pro Krusičany (4 *km*). Až sem je to pěkná, z velké části lesnatá partie. Nad Krusí-

čany v pr. lze sledovati potok Tloskovský bezlesnou partii na Chrášťany (7 *km*), Soběšovice (11 *km*), Tloskov a Neveklov (18 *km*). V l. potok Janovický sledovati lze rovněž bezlesnou krajinou na Václavice (8 *km*), přes neveklovskou silnici do lesů na Kozlí (12 *km*. Viz str. 61).

Kamenný Přívoz otvírá nám východisko silnici přes Netvořice k Tloskovu (15 *km*). Viz str. 61.

Davle jest nejlepší železniční stanicí k návštěvě Svatojanských Proudů. (Viz Posázaví.)

Od Trnové pěkným lesnatým údolím Bojanovického potoka vede nás trať do Podbrdí na stanice

Mníšek a **Knín—Hraštice**, jež jsou cílem naší tratě Vb· ze Sedlčan (viz str. 95), načež následuje stanice

Dobříš (viz Brda a Podbrdí), odkudž proniknouti lze k jihu do území málo turisticky proputovaného. Doporučiti lze tu vděčné výlety:

1. **Kamýk.** Silnicí k J. minuvše v l. Svaté Pole, kde prý kolem r. 1192 stávalo proboštství cisterciácké, do Obořiště s bývalým klášterem Pavlanským (4·5 *km*), za nímž při rozc. v l. pod Vrchem (431 *m*) na Ostrov a Višnovou (8½ *km*) s kostelem sv. Kateřiny z r. 1786, kteráž leží pod lesy nad několika rybníky. Přes les podle mysl. Buda na Velkou Leč (505 *m*), kdež osadou Jelenicí dojdeme do Dol. **Hbit** (15 *km*) s kostelem sv. Jana Křt., Karlem IV. založenym. Za ¼ hod. jsme pak na silnici, jež od Příbrami vede do Kamýka a sledujeme dále cestu (23 *km*) vypsanou na str. 21. Ze stanice v Dobříši o 2 *km* dále.

2. **Sedlčany.** Jako při č. 1. silnicí k J., však po 1¾ *km* silnicí v l. na Sv. Pole (viz č. 1) a pod Tuškovským vrchem (445 *m*) přes potok Kacabu do Dušník a přes Vartu (493 *m*) lesnatou partií do Nečína (12 *km*) a přes Vermětice k Vltave (17 *km*). Za řekou silnice se dělí. Volíme cestu v l. přes Lichov a **Dublovice** (viz str. 90) do **Sedlčan** (28 *km* str. 14.

IX. Povltaví. Budějovice—Praha.

Vděčná tato partie má ovšem cesty z velké části ještě neúpravné, takže pěšímu turistovi možno ji doporučiti jen tehdy, je-li statný, na delší a namahavější pochody navyklý. Nicméně lze ji také konati na vorech nebo na pramici, kterou lze najati buď v Týně n. Vlt. nebo v Budějovicích, kde rovněž i na vory lze vyčkati. Ovšem třeba se tu opatřiti šatem dobrým, nejlépe pláštěm nepromokavým pro průchody peřejemi jezových splavů a bran. Na vory nechť odvažují se jen dobří plavci, neboť nebezpečí býti skoupán je tu vždy značnější Také lze kombinovati partii tak, že částečně koná se cesta pěšky, částečně lodicí (na př. mezi Hlubokou a Purkarcem, mezi Zvíkovem a Orlíkem, mezi Slady

a Štěchovicemi) nebo parolodí (ze Štěchovic do Prahy). Vždy však se doporučuje konati cestu z Budějovic nebo Týna n. Vlt. dolů a nikoli naopak. Ceny třeba si od případu k případu vyjednati.

Z Budějovic v délce 9 *km* ubírá se Vltava nížinou mezi Bavorovicemi v l.) a Opatovicemi (v pr.) do

Podskalí pod Hlubokou (zde lze najmouti loďky k plavbě ku Karlovu Hrádku u Purkarce). Křivolakým tokem, místy peřejovitým v délce 12 *km* mezi Starou a Novou Oborou schwarzebergskou s krásnými lesnatými břehy (v l. skluz pro dříví) podle výše položených Poněšic, jejichž hájovna do popředí vystupuje k

Hrádku Karlovu (viz str. 60.) a **Purkarci**. Tuto část cesty sledovati může pěší turista pěknou silnicí nad pr. břehem ze Zámostí až do Poněšic, kde sestoupí k Vltavě a může dojíti do Purkarce k přívozu. Odtud až do Týna n. Vl. sledovali jsme Vltavu již s pěším turistou na str. 60. Malebnými těmi samotami, vzdálenými všeho ruchu ovšem na lodi neb voru pohodlněji se projede v délce 12 *km* do

Týna n. Vlt. (viz str. 110), (výlet do Bechyně), kde lodici lze najmouti. Mezi Malou Stranou (v l.) a Podskalím i městem Týnem (v pr.) nese nás proud 2 *km* k ústí Lužnice (viz str. 111) pod

Nezdášovem na ostrohu, kolem něhož opisuje řeka ostrý oblouk přibližujíc se k

Oujezdu (v l.) s nepatrnou již zříceninou hradu a protékajíc Pašovicemi (dvůr v l., ves v pr.) do rozptýlené osady Močína, která v některých částech také Hladná se zove Chalupy, mlýny a samoty po březích roztroušeny. Strmé, divoké skály žulové střídají se v délce dalších 14 *km* s menšími lesnatými partiemi až ku kostelíku sv. Jana pod Chřestovicemi (v l.), kdež pak vnikáme do divukrásné partie u

Podolí (most přes Vltavu, viz str. 45) a ne mnohem dále i pod viadukt českomor. příčné dráhy (str. 45) na

Červenou (59 *km*, až do Červené 61 *km*. Viz str. 45). S obou stran přiléhají zase k řece mohutné lesy rukavečského revíru, v nichž na pr. leží lovecký zámek Tyrolský dům (1¼ hod. vzdál.) a v l. Oslov. Za Červenou nabývá opět pobřeží rázu divoce pustého (viz str. 46) až pod

Zvikov (69 *km*). V Červené a Zvikově zpravidla jsou po ruce lodice k plavbě na Orlík. Cestu lze však také dobře, ač ne zvlášť pohodlně podniknouti pěšky (viz str. 27) až na

Orlík (82 *km*) viz str. 27). Mezi Orlíkem a Kamýke je cesta pro pěšího turistu po břehu dosti nepohodlná (v str. 25), dílem i s přívozy a odbočkami spojená Plující užív stále krásných rozhledů na lesnaté, někdy zase holé žulové skály, v nichž otevřeny jsou i četné lomy na zpracování kamene stavebního. Tak mineme po dalších 11 *km* s pěknými pohledy do zám. parku orlického

Technice (93 *km*, lomy, rs.) s kostelíkem a po dalších 3 *km*.

Zlakovice (96 *km*), po 4 *km*, dále skalnatou partií Na altánku (v l.). po $3^1/_2$ *km*.

Žebrákov a Proutkovice (99·5 *km*) a po 5 *km* staneme pod žulovými lomy a Radobýlkou u

Kamýku (104·5 *km*. Viz str. 20) na křižovatce se silnicí příbramsko-sedlčanskou. Pod Kamýkem na dlouhou dobu pozbývá pobřeží těch půvabů, jež až sem nás doprovázely. Za to tím četnější jsou osady v chudší a jednotvárnější, často i bezlesné pahorkatině. Projedeme osadami Velkou, Rovištěm, Vestcem a Přívozem, jež četnými roztroušenými samotami jsou spojeny, křižujeme silnici dobříšsko-sedlčanskou pod Verneřicemi (111 *km*), projedeme malými osadami Záběhlicemi a Županovicemi, mezi nimiž tu a tam míjíme osamělé rybárny, objíždíme pak úzkým obloukem lesnatý kopec Dubový (424 *m*, v pr.), s něhož serpentinou sestupuje silnice od Sedlčan přes Křepenice vedoucí (viz str. 94) a v l. opět serpentinou na Nový Knín směřující (123 *km*), za níž nabývá zas dol Vltavy značnější malebnosti, jsa s obou stran obklopen zalesněnými kopci (v l. Čihadlo 399 *m*, Ostrý 449 *m*, Veselý 483 *m*, v pr. Dobákov 490 *m*), mineme v pr ústí potoka Mastníka, malebným žlabem ústícího a překročujeme u

Živhouště (136 *km*) silnici od Neveklova z pr. a v l, známý nám výstup přes Kočičí Vrch (str. 62) na Čím a Slapy i obracíme se obloukem přímo k severu podle malých osad) (Mlejny v pr. Malčany a Moráň v l. Zavadilka v l., Královská v pr.) vstupujíce zas do skrovně lesnaté pahorkatiny, která podle Ždáně a Obory (v l.) provází nás až k Sv. Janu pod Slapy (147 *km*), kdež počíná známá plavba Svatojanskými **Proudy** (viz díl Posázaví) do

Štěchovic (148 *km*), kdež stihneme parolodě. jedoucí až do Prahy. (Viz Okolí Prahy,)

Rejstřík jmen.

OBSAH.

Seznam vyobrazení.
